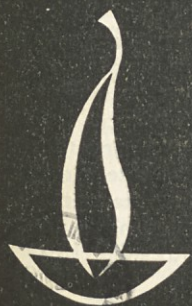

59964

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

1953 * XXI * OKTOBER

LOS EFECTOS DEL SANTO ROSARIO

La Iglesia recomienda la devoción del Santo Rosario, especialmente durante el mes de octubre. Y con mucha razón. El Rosario goza de la simpatía y el favor de la Iglesia Católica ya que produce admirables efectos.

Primero, *fortalece* la fé, por la repetida consideración de los misterios de la vida, pasión y muerte de Jesucristo. No hay miedo que el devoto del Rosario llegue a perder la fe. El Rosario es, como dice el oficio de su fiesta, "una defensa extraordinaria contra el error y el vicio". Es además una patente profesión de fé, cuando se reza en público.

Segundo, *favorece* la práctica de las virtudes. Tal efecto es consecuencia lógica de la consideración de las virtudes de Jesús y de María. Los misterios gozosos muestran el ideal de la vida familiar y de las virtudes que le son propias, a saber: la sencillez, la pureza, el respeto, la obediencia y la caridad. Los misterios dolorosos nos enseñan el odio al pecado y el amor a la cruz, tan recomendables en nuestros días. Los misterios gloriosos elevan el alma, colmándola de consoladoras esperanzas y deseos del cielo. A cada Ave María oímos la voz de Nuestro Señor que nos dice: "Saboreaos en las cosas del cielo, no es de la tierra".

Tercero, el Santo Rosario *educa*. Ejerce sobre el cristiano que lo reza con asiduidad una saludable influencia educadora. Le repetida meditación de los misterios principales de la fe no puede menos de impresionar profundamente al alma. Quien sólo ve en el Rosario una devoción monotonía e insípida, propia de

ignorantes, no tiene idea de la alteza de su valor religioso y moral y desconoce en absoluto sus benéficos efectos.

Cuarto, *aumenta* la gracia. El Rosario produce eminentemente uno de los grandes frutos de la oración, que es el aumento de la gracia. Son muchas las indulgencias que por su medio se nos aplican. Rezando v. gr. el Santo Rosario ante el sagrario siempre se gana indulgencia plenaria. Pero se entiende de sí mismo, que hay que cumplir las condiciones prescritas para lucrarlas, especialmente el estado de gracia y odio al pecado cualquiera.

Quinto, el Santo Rosario *asegura* la perseverancia. Sin duda es la dicha gracia la reina de todas las gracias que se pueden obtener de la mano bondadosa divina, ya que con ella se conquista la eterna salvación. En el magnífico fresco de Miguel Angel de la Capilla Sixtina que representa el Juicio final, hay una figura que muestra a un hombre, el cual, al borde ya del abismo de la condenación, logra salvarse. El Rosario ha salvado a muchos pobres pecadores de la condenación eterna. ¡Cuántos devotos del Rosario han logrado por los méritos de esta devoción verse libres del infierno!

¿Cuales pues tienen que ser las conclusiones de todo buen católico? Serían estas: Si no posees un rosario, trata de adquirirlo cuanto antes y llévalo siempre contigo. Que después de tu muerte, no sea el rosario entrelazado entre tus manos un simple formulismo, sino testimonio elocuente de tu constante y querida devoción. Que el rosario sea para ti lo que ha sido para tantos otros: escala preciosa y segura para subir hasta el trono de Dios.

H. S.

O K T O B E R

2. Prvi petek. Sv. angeli varuhi. Današnji praznik nas spominja na božji dar, ko nam je Bog naklonil angele varuhe, da nas spremljajo in varujejo od zibeke do groba.
3. Prva sobota. Sv. Terezija Deteta Je. zusa, devica. Francozinja, karmeličanka, ena najpopularnejših svetnic. Hotela je biti majhna, otrok v smislu evangelija. Dve leti pred smrtjo se je dala Bogu kot žrtev njegove ljubezni. Umrla je pred 56 leti v 24. letu starosti. Je zaščitnica misijonov.
4. 19. nedelja po binkošti. Glavna misel: Povabljeni smo na obed, v Cerkev. Imeti moramo neomadeževano svatovsko obleko; biti moramo novi človek, človek pravičnosti in svetosti. S tem tudi izpolnimo božjo voljo.
6. Sv. Bruno, spoznavalec. Je ustanovitelj kartuzijanov, enega najstrožjih redov v Cerkvi. Po rodu je bil sv. Bruno Nemec. Po ustanovitvi reda je postal svetovalec papeža Urbana II. Umrl je leta 1101.
7. Sv. rožni venec bl. Device Marije. Praznik je počastitev Device Marije v znak hvaležnosti za darove, ki jih podeljuje molitvi rožnega venca. Praznik je bil vpeljan v spomin na slavno zmago nad Turki.
8. Sv. Brigita, vdova. Je švedinja iz 14. stoletja. Odlikovala se je zlasti po odlični vzgoji svojih otrok in po ljubezni do revežev. Papežu Urbanu V. je nasetovala, naj se vrne iz Avignona v Rim.
9. Sv. Janez Leonard, spoznavalec. Doma iz Italije, blizu mesta Luce,

je ustanovitelj kongregacije regularnih klerikov. Boril se je odločno proti protestantizmu. Skupaj s Špancem Vivesom je ustanovil leta 1603 zavod Propagando v Rimu.

11. 20. nedelja po binkošti. Materin. stvo bl. Device Marije. Na efeškem cerkvenem zboru leta 431 je bila slovesno proglašena verska resnica, da je Marija božja Mati. Tega se spominjamo danes. Papež Pij XI. je ob uvedbi tega praznika izrazil

željo, da bi vsi posnemali božjo Ma-
ter in nazareško družino tako po
svetem življenju kot tudi po vzgoji
otrok.

14. Sv. Kalist I., papež in mučenec. Bil
je suženj, rudar. Že osvobojen je
postal šef nekega rimskega pokop-
ališča. Končno je postal papež.
Moral se je boriti proti zmotam
med kristjani. Umrl je kot muče-
nec: po izstradanju in večkratnem
bičanju so ga vrgli v vodnjak leta
222. Po njem nosijo ime Kalistove
katakombe v Rimu.
15. Sv. Terezija, devica. Imenujejo jo
Terezijo Veliko. Je slavna obnovi-
teljica karmeličank. Zaradi svoje
umnosti nosi naslov „mistična učiteljica“. Imela je od Boga mistične
milosti. Zelo je častila sv. Jožefa.
Njeno truplo počiva neokrnjeno v
Tormesu v Španiji. Znano je njeno
vodilo: „Nič naj te ne vznemirja,
nič naj ti ne jemlje poguma; vse
mine, le Bog ostane nespremenljiv;
potrpežljivost vse doseže; kdor
ima Boga, temu nič ne manjka: Bog
sam zadošča.“
17. Sv. Marjeta Marija Alacoque, devi-

MARIJA

*Umaknil se je dež, prešli nalivi,
privrskali z gora pomladni dnevi.
Še grlic glas spet čuje nad posevi,
samo se smeje kmetu v mladi grivi.*

*So zadišale trte v drobnem cvetju
in fige spet napele so poganjke.
Kako se belijo platnene janke
zorečih mater v sončnem mladoletju!*

*Med njimi ti, Marija dobra mati,
kot bel stžber vklesana ob vodnjaku,
z očmi mladenke, v kitah žarki zlati.*

*Na rami ždita ti goloba mlada.
Molitev tiha dviga se k oblaku,
dokler ne nagnejo se sence z Galaada.*

Janko

ca. Francozinja po rodu. Vstopila
je v sestrski samostan v mestu Pa-
ray-le-Monial. Važna je za vso Cer-
kev, ker je pokazala na pobožnost
presv. Srca Jezusovega. Imela je
tri velika razodetja.

18. 21. nedelja po binkeštih. Sv. Luka,
evangelist. Sv. Luka nam je zapu-
stil dve deli: evangelij in apostol-
ska dela. Sv. Luka je bil sodelavec
sv. Pavla. Bil je zdravnik. Umrl je
kot mučenec v Patrasu. — Ta ne-
delja je tudi **misijonska nedelja**.
Molimo in darujmo za misijone!
19. Sv. Peter Alcantara, spoznavalec.
Bil je veliki spokornik in kontem-
plativec 16. stoletja. Pomagal je
sv. Tereziji pri obnovitvi karmel-
skega reda.
20. Sv. Janez Kancij, spoznavalec. Ro-
jen je bil v Kentyju na Poljskem.
Bil je profesor teologije, kasneje
župnik, potem spet profesor na kra-
kovski univerzi. Večkrat je bil
obiskal Palestino in Rim. Odlikoval
se je po junaški ljubezni do bliž-
njega. Je zavetnik Poljske.
24. Sv. nadangel Rafael. Srečamo ga v
svetem pismu stare zaveze, ko se
predstavi v človeški podobi kot
Azarija Tobiji, da ozdravi v Ni-
nivah slepega Tobijo, da reši mla-
denko Rahelo in da spremlja
mladega Tobija na njegovem poto-
vanju. Cerkev časti sv. Rafaela kot
zavetnika popotnikov.
25. 22. nedelja po binkeštih. Kristus
Kralj. Smisel praznika je, da bi
kristjani vedno bolj spoznavali Kri-
stusa kot Kralja, ki sedi na desnici
Očetovi in ki bo prišel na koncu
časov v vsej mogočnosti in slavi.
28. Sv. Simon in Juda, apostola. Simon
je bil iz sekte zelotov (gorečni-
kov), zato nosi ime Simon Goreč-
nik. Juda Tadej je brat apostola
Jakoba mlajšega in Jezusov bra-
tranec. Judovo pismo je ena izmed
knjig sv. pisma. Najprej je Simon
oznanjeval evangelij v Egiptu in Ju-
da v Mezopotamiji. V Perziji sta se
združila in po mnogem apostolskem
delu skupaj umrla mučeniške smrti.

Slava in moč svetega rožnega venca

ALOJZIJ KOŠMERLJ

Mesec oktober je posvečen rožnvenški pobožnosti. Prvo nedeljo oktobra obhajamo kot rožnvensko nedeljo. Krščanski svet se ta mesec s posebno ljubeznijo in zaupanjem obrača h Kraljici presv. rožnega venca ter jo slavi in prosi z rožnvensko molitvijo, ki je Marijinemu Srcu mađ vsemi pobožnostmi najljubša in najdražja.

V sveti katoliški Cerkvi ne najdemo pobožnosti, ki bi bila krščanskemu ljudstvu bolj priljubljena in v krščanskem svetu bolj razširjena kot je sveti rožni venec. Sveti rožni venec moli učeča in poslušajoča Cerkev. Molijo ga papeži in škofje in duhovniki, molijo ga redovniki in redovnice, molijo krščanski verniki, stari in mladi, učeni in preprosti, bogati in revni, posamezno in po družinah. S svojimi molitvami, ki so izmed najlepših in najodličnejših in s svojimi skrivnostmi, ki povzamejo na kratko ves evangelij, je sveti rožni venec resnično biser krščanske vernosti in pobožnosti. Je ona molitev, ki mu je ljuba in domača že iz detinskih let, ki nas kot zvest prijatelj spremlja po potih našega življenja, molitev, ki se nam zdi, da nujno spada k življenju kristjana in da bi brez nje našemu življenju manjkalo nekaj bistvenega, nekaj nepogrešljivega.

SLAVNA ZGODOVINA

Papež Leon XIII., ki spada gotovo med največje pospeševalce rožnvenske pobožnosti in je izdal o svetem rožnem vencu deset pastirskih poslanic, piše v svoji prvi tozadevni okrožnici, objavljeni

1. septembra leta 1883, da je bil sveti rožni venec vpeljan v življenje svete Cerkve po svetem Dominiku, ustanovitelju dominikanskega reda, ki ga je za to navdihnila presveta Devica Marija. Zgodilo se je to ob koncu 12. stoletja, ko se je na jugu Francije in v sosednih latinskih deželah pogubno širila zmota krivoverskih Albigencev, ki so v tistih časih predstavljali neko vrsto brezbožnega, divjega komunizma in izvajali povsod, kamor so prišli, strašno nasilje ter sejali razdejanje in smrt. Proti tem stasnim sovražnikom vere in krščanskega življenja se je torej dvignil sveti Dominik. Ni šel v ta boj z materialnim orožjem, marveč z živo vero v moč svetega rožnega venca, ki ga je po navdihnjenju preblazene Device Marije zamislil in začel širiti in so ga pozneje njegovi redovni sinovi razširili na vse štiri strani sveta.

Na novo se je izkazala zmagovita moč svetega rožnega v 16. stoletju, ko se je strašna bojna sila nevernih Turkov pripravljala, da zasušnji vso Evropo in jo ukloni jarmu vzhodnega barbarstva. Tedaj je sveti papež Pij V. pozval vse krščanske vladarje k skupni obrambi vere, sam pa se je zatekel k molitvi svetega rožnega venca in pozval vse verno ljudstvo, da se mu v tem pridruži. Krščanski svet se je papežu navdušeno odzval. Tisti, ki so bili sposobni za boj, so šli neustrašeno na bojne vrste, pripravljeni preliti svojo kri in darovati svoje življenje za rešitev krščanske vere. Ne meneč se za silno premoč sovražnikov so krščanske bojne sile pod poveljstvom vojvode Juana

de Austria napredovale proti Lepantu, v bližini korintskega zaliva, kjer so se srečale s silnim turškim brodovjem. Doma pa so se vsi oni, ki niso mogli v boj, združili s papežem v armado molilcev, ki je klicala k Mariji za zmago krščanskega orožja. Prav pred 7. oktobrom leta 1571 so rožnenvenske bratovščine v Rimu molile neprestano in skozi celo noč. Bil je to silen klic krščanskih vernikov k vse-mogočni varuhinji in pomočnici, ki svojih zvestih v stiski ne zapusti. Res se je ne-beška Kraljica takoj odzvala. Krščansko brodovje, čeprav slabotno in malošte-vilno v primeri s sovražnikom, je izvo-jevalo tisti dan, z malimi lastnimi izgu-bami, stajno zmago nad fanatičnimi pri-padniki polumeseca. Turško brodovje je bilo uničeno, trume sovražnikov pokon-čane in potopljene, množice krščanskih sužnjev rešene, sovražna moč na morju za vedno strta. Sveti Pij V. je za zmago zvedel po božjem razodetju in takoj od-redil zahvalne molitve. Iz hvaležnosti za tako veliko milost je upeljal v cerkveno bogoslužje praznik naše Gospe od zmage, ki naj bi se obhajal vsako leto 7. okto-bra, na obletni dan. Njegov naslednik Gregor XIII. pa je leta 1573 namesto tega praznika uvedel praznik presvetege rožnega venca, ki se v liturgiji obhaja 7. oktobra, na zunaj pa prvo nedeljo v oktobru.

Nove zmage krščanskega orožja nad neverniki so potrdile moč svetega rožne-ga venca. Dne 5. avgusta leta 1716 so poražene turške suhozemske sile pri Te-mešvaru na Ogerskem; kmalu nato je bil osvobojen otok Krf. Obe zmagi sta bili izvojevani v dneh, posvečenih presveti Devici Mariji potem ko so se končavale v krščanskem svetu javne molitve svetega rožnega venca. To je nagnilo papeža Kle-mena XI., da je praznik svetega rožnega venca razširil na vesoljno Cerkev.

Vse to navaja papež Leon XIII. v svoji prvi rožnenvenski poslanici in do-

daje: „Iz vsega tega vidimo kot dok-a-zano dejstvo, da je ta način molitve pre-sveti Devici nad vse vseč ter tako za obrambo svete Cerkve in krščanskega ljudstva kot za dosego vseh vrst milosti in dobrot, javnih in zasebnih, nad vse učinkovit.“

Ko vse tako vzpodbudno razloži, uve-de papež za vso Cerkev pobožnost sve-tega rožnega venca za mesec oktober, po-zivajoč k navdušenemu in številnemu odzivu. Pobožnost svetega rožnega ven-ca obdari z bogatimi odpustki. V lavre-tanske litanije uvede zaupni klic: Kra-ljica presvetege rožnega venca, prosi za nas.

Leonu XIII. je sledil blaženi Pij X., papež vsakdanjega in zgodnjega svetega obhajila, ki mu je bilo geslo: Vse pre-noviti v Kristusu. Da je mogel izpeljati velike reforme notranjega življenja Cer-kve, mu je ugladila pot morda ravno goreča molitev svetega rožnega venca, toliko povzdigovana in priporočana po njegovem predniku. Pij X. je postavil svetemu rožnemu vencu trajen spomenik v novem cerkvenem zakoniku, ki je bil pod njim dovršen, kjer naroča v kanonu 125, naj bi zlasti duhovniki in vse cer-kvene osebe molili sveti rožni venec vsak dan ter tako z njim častili Mater božjo. Tudi ureja v zakoniku odpustke svetega rožnega venca.

Ko so se nad Evropo in nad svetom že zbirali črni oblaki druge svetovne vojne, je papež Pij XI. izdal 29. septem-bra leta 1937 lepo in obširno okrožnico o svetem rožnem vencu, kjer povzema glavne misli Leona XIII., sam pa dodaja polno novih pobud za težke čase, ki pri-hajajo, in zlasti priporoča sveti rožni ve-nec po družinah. Sedaj vladajoči Pij XII. je s svetim rožnim vencem v posebno tesni zvezi, saj ga imenujejo papeža naše ljube Gospe Fatimske. Skoraj vsako leto poziva katoliški svet k udeležbi pri ro-žnenvenski pobožnosti v oktobru, blago-

slavlja in podpira podvige za razširjenje te mogočne molitve po družinah, med mladino po vsem svetu, in zlasti priporoča, da bi kristjani molili sveti rožni venec za brate, ki trpe preganjanje zaradi vere in pravice.

Po vsem tem si more katoliški kristjan misliti le eno: Če papeži, Kristusovi namestniki, ki stoje na čelu vesoljne Cerkve in vidijo s svojega visokega stražnega stolpa vse nevarnosti in zmote, ki ogrožajo krščansko vero in življenje, s toliko vnemo priporočajo molitev svetega rožnega venca, imenujoč ga „zastavo krščanske vere in gotovo jamstvo božjega varstva in usmiljenja“ (Leon XIII.), tedaj je sveti rožni venec gotovo vreden vse naše ljubezni in zasluži, da ga molimo z veliko vnemo in neomajno stanovitnostjo.

IZREDNI POMEN SVETEGA ROŽNEGA VENCE V NAŠIH DNEH

Naš čas je čas silnih pretresov in strašnih zmot, čas razdora in sovraštva, čas nasilja in krvi. Ladjo svete Cerkve premetavajo silni viharji. Zdi se, kot da na mnogih krajih sveta že bije zadnja ura katoliški, krščanski veri. Sile pekla so se razbesnele do skrajnosti...

Vendar kljub vsem strahotam in nevarnostim kristjani ne smemo izgubiti zaupanje v Boga, ki je svoji Cerkvi obljubil neporušnost: „Peklenska vrata je ne bodo premagala.“ V tem zaupanju nas potrjuje očetovska beseda Pija IX., ki v svoji rožnavenski poslanici piše:

„V časih križarskih vojsk se je po vsej Evropi dvigal en sam glas in ena sama prošnja je vrela iz src vernih ljudstev: klic in prošnja za osvobojenje svetih krajev; tako naj se tudi danes združijo po celem svetu, po mestih in vaseh, v eni molitvi vsi, ki so blagoga srca in naj kličejo k Materi božji, da bi bili po njeni priprošnji ponižani in premagani sovražniki krščanske in človeške ci-

Podoba Device Marije v karmeličanski cerkvi mesta Barcelone

vilizacije in bi utrujenemu in razdvojenemu človeštvu zasijal resnični mir. Če bodo vsi kristjani tako storili, s pravim razpoloženjem in v goreči pobožnosti, je upati, da bo, kakor v preteklosti, tako tudi v naših dneh preblažena Devica izprosila od svojega božjega Sina ustavitve in pomirjenje sedanjih viharjev in bo blesteča zmaga kronala plemenito prizadevanje vernikov, združenih v molitvi svetega rožnega venca.

To zaupanje nam morajo potrditi Marijina prikazovanja v novejših časih. V Lurdu se je preblažena Devica prikazala sveti Bernardki z rožnim vencem v rokah, jo učila, kako naj ga pobožno moli in naročila, naj njegovo molitev priporoča vsem vernim ljudem. V Fátimi se je nedolžnim otrokom razodela kot Naša

ljuba Gospa presvetega rožnega venca, jim pravtako naročala, naj ga vsak dan pobožno opravljajo in isto priporočajo tudi drugim. Iz vsega tega sledi za ves katoliški svet upanja polna resnica: Marija sama priporoča svetu sveti rožni venec kot sredstvo vseh milosti, ki so potrebne tako posameznikom kot vesoljni Cerkvi. Besede papežev, ki nas navdušujejo za pobožno in stanovitno molitev svetega rožnega venca, se naslanjajo na izjave in priporočila same božje Matere, katere posredovanju to molitev dolgujemo. Po molitvi svetega rožnega venca, ki naj jo vsi verniki z vedno večjo gorečnostjo opravljajo tako v cerkvi kakor doma, bodo ponižani in spokorjeni božji sovražniki in bo svet prejel veliki dar resničnega in trajnega miru.

Taka je vera Cerkve, tako verujmo in zaupajmo tudi mi.

VPLIV ROŽNEGA VENCA NA NAŠE DUHOVNO ŽIVLJENJE

Sveti rožni venec ni le mogočno in zmagovito orožje v borbah Cerkve, ampak ima tudi čudovit vpliv na duhovno življenje vseh, ki ga pobožno molijo. S Pijem V. ga lahko imenujemo mogočno sredstvo duhovnega poglobljenja in posvečenja.

Že same molitve, ki jih v rožnem vencu molimo, morejo skrivnostno oblikovati našo duhovnost: apostolska vera, ta mogočna izpoved naše pripadnosti Bogu, Kristusu in Cerkvi ter njenemu nauku; očenaš s svojimi sedmerimi prošnjami, najlepše in najboljše izmed vseh molitev, ki nam jo je zložil in izročil sam naš Gospod Jezus Kristus; zdravamarija, molitev, ki časti in prosi Marijo, mater božjo z besedami nadangela Gabrijela, svete Elizabete in sv. Cerkve; in končno veličastni slavospev presveti Trojici, ki ga dodajamo ob koncu vsake desetke, slavospev, ki si lepšega ne moremo želeti, ki ga bomo tudi v nebesih nekoč ponavljali,

kakor ga je v hvaležni ljubezni ponavljala Marija z malo Bernardko v lurski votlini. Da, najlepše molitve, kar jih krščanstvo ima in pozna, so zbrane v svetem rožnem vencu. V njem jih ponavljamo zopet in zopet, vpletajoč rožni roži v svoji srčni ljubezni. Nevednim ljudem se zdi to morebiti nespametno, verni ljudje pa razumejo s papežem Pijem XI., da to ni nobeno prazno ponavljanje istih stvari, marveč da pobožno srce, čeprav iste besede ponavlja, vedno izraža nekaj novega, kar vselej znova privre iz globin njegove iskrene ljubezni. Vse to preprosto in ponižno ponavljanje prelepih molitev svetega rožnega venca utrjuje v nas, po besedah Pija XI., duha evangelijske preprostosti in srčne ponižnosti, brez katerih je nemogoče priti v nebesa.

Pa te krasne molitve v svetem rožnem vencu niso še vse. Predstavljajo samo njegovo zunanjo podobo, njegovo telo, ki mu daje življenje premišljevanje skrivnosti našega odrešenja, skrivnosti, ki v kratkem povzamejo vse Jezusovo in Marijino življenje, v njunem veselju, trpljenju in poveličanju. Prav te skrivnosti dajejo svetemu rožnemu vencu ono veliko privlačnost, neizčrpno bogastvo misli in čustev, iz katerega si vsak zajemlje primerno svojim zmožnostim. Premišljevanje skrivnosti svetega rožnega venca nas na preprosti pa učinkoviti način uvaja v to, kar imenuje Tomaž Kempčan višek krščanske modrosti, ko piše v 1. poglavju Hoje za Kristusom: „Naša prva skrb in najvišja učenost bodi: premišljevat življenje Jezusa Kristusa.“

Tako premišljujemo v skrivnostih vse selega dela svetega rožnega venca življenje božjega Zveličarja v krogu svete Družine; gledamo v duhu to tiho in skrivno življenje Jezusa, Marije in svetega Jožefa, življenje, ki poteka v delu, molitvi in žrtvovanju ter v popolnem soglasju in

popolni medsebojni ljubezni. Kako se tu uče naše duše, v čem je prava vrednost in veličina življenja: ne v bogastvu, ne v posvetni slavi, marveč v ponižnem spolnjevanju stanovskih dolžnosti, v molitvi, v tihem žrtvovanju in v iskreni medsebojni ljubezni.

Skrivnosti žalostnega dela svetega rožnega venca govore o trpljenju in križu. Jezusa premišljujemo v njegovem smrt-nem boju in v njegovih mukah na križu. In ob Jezusu vedno vidimo njegovo žalostno Mater. Kaj bi nas moglo bolj tolažiti v naših križih in težavah? Ko premišljujemo te skrivnosti, občutimo v globini duše, da krščansko življenje ne more mimo križa. Zgled trpečega Gospoda in žalostne Matere božje nas pomirja, nas kreпча. Misel na njuno tako plemenito, tako sveto žrtvovanje nas polni z velikodušno pripravljenostjo za težke ure božjih preizkušenj in užiga plamen ljubezni in plemenite požrtvovalnosti.

Skrivnosti častitljivega dela svetega rožnega venca pa govore o zmagi, o poveličanju, o nebeškem plačilu. Ob njih pobožnem premišljevanju priteka v dušo nov pogum, novo zaupanje nas prešinja. V mislih na Gospodovo vstajenje in njegov slavni vnebohod, na Svetega Duha Tolažnika, na Marijino vnebovzetje in kronanje v nebesih prevzema naše duše sladka zavest, da gre tudi naš križev pot, če na njem ponižno vztrajamo, v podoben zmagoslavni zaključek. Saj se vernim ljudem življenje s smrtjo ne konča, ampak le spremeni. In vedno znova doživljamo v srcu ob tej molitvi nekaj onega zmagovitega upanja apostolovega, ko piše, „da se vse trpljenje naših dni še malo ne da primerjati s prihodnjo slavo, ki bo nad nami razodeta“ (Rim 8, 18).

Res, če pomislimo, da v vsakem delu rožnega venca 50 krat kličemo k Mariji: prosí za nas grešnike zdaj in ob naši smrti uri, kako naj se še bojimo smrti?

Ali nam naša nebeška Mati ne bo prihitela na pomoč ob tisti grenki uri, ko se bo naša duša poslavljalala od telesa? Ali nam ne bo stala tedaj ob strani, ko smo jo dan za dnem tolikokrat za to milost prosili? Ne bojmo se. Marija svojih zvestih ne zapusti v življenju, ne v zadnji uri. In sveti rožni venec, naš zvesti prijatelj bo tedaj najljubši predmet v naših omahujočih rokah, po smrti pa bo šel, ovit okrog naših sklenjenih, mrtvih rok, z nami v grob kot zastava častitljivega vstajenja in večnega življenja.

V tem duhu je razumela in molila sveti rožni venec verna mati, ena izmed neštetihi, ki jo je Bog s težkimi križi obiskal. Vzel ji je moža, vzel odrasle sinove, le nekaj mlajših je ostalo ob njej. Vse cvetje njenega življenja se je osulo, ostala je sama z uso bolečino izgube in z uso odgovornostjo za usodo družine. Tedaj ji je postal sveti rožni venec, ki ga je sicer vedno rada molila, še posebno mil in drag vodnik, učitelj in tolažnik. Tako je dejala: Veseli del molim za otroke, ki so mi ostali, da bi po Jezusovem zgledu rastle v starosti, modrosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh in da bi jim jaz mogla biti vedno dobra in zvesta mati. Žalostni del molim zase, saj sem tako blizu žalostni Materi božji, ki je bila tudi vaova in sama in jo je križ s Kalvarije uso zastrl. Častitljivi del pa molim v mislih na drage pokojne, ki so odšli pred nami, zaznamovani z znamenjem vere in počivajo v miru. Nanje mislim ob teh skrivnostih, polna upanja na svidenje v nebesih, kamor so šli, da nam pripravijo prostor.

Tako bo ostal sveti rožni venec, častit in slaven po svoji zgodovini, čudovit v svojih molitvah in skrivnostih do konca časov resnična šola krščanskega življenja, neizčrpen vir moči in tolažbe in porošlo naše stanovitnosti.

SVETI FRANČIŠEK IN BREZA

T. A. HOLLAND

Vročega poletnega dne je stopal svetnik skozi gozd. Toda ni zavil po uhojenih človeških stezah, kajti rajši je romal skozi grmovje in rastlinje, kjer je bil božjim stvarjem prav blizu. Vsa gozdna drevesa so ga spoznala, ter mu šumela s krošnjami veseli odgovor. Pogosto se je tudi zgodilo, da je grmičje objelo svetnika z zelenimi vejnati rokami ter ga priželo nase, kot bi ga nikdar več ne hotelo izpustiti. Tedaj se je svetnik pač nasmehnil, pogladil vitke veje in liste ter z veselimi besedami moledoval za prostost. In grmiči so ukazali svojim trmom, naj pazijo, da ne bodo svetnika zbadli, veje so se razklenile ter ga izpustile. In svetnik je z nasmejanimi ustnicami šel mimo njih in grmi in trave so se priklanjali ter se ozirali za dobrim možem. Ali pa se je zgodilo, da so z veselimi skoki prihiteli gozdne živali ter se ljubeče stiskale k svetnikovim nogam. Nič se ga niso bale in prav dobro so vedele, da ima zanje vedno košček kruha pri sebi. Potem je stal svetnik sredi živali — navadno so bile to srne in zajci, — ki so prejemale hrano iz njegovih rok. V zahvalo so mu razkrile svoje najlepše spretnosti: skakale in plesale so okoli njega, ker njih tope dušice pač niso prav vedele, kako bi svetnika zahvalile in kako ga počastile. Da, pravijo celo, da je nekoč pridrl iz gozda razjarjen volk ter hotel planiti na samotnega svetnika. A svetnikovo srce ni poznalo strahu, kajti vedelo je, da ga varujejo močne božje roke, in njegova ljubezen je bila večja od volčje besnosti. Poklical je volka z imenom: ljubezni. In

volk je spoznal Gospodov glas; sključen in zaupljiv se je priplazil k svetniku ter se mu kot zvest pes vlegel k nogam.

Tako je bil svetnik eno z vsemi stvarmi: pogovarjal se je z njimi in poznal njih bridkosti in veselje in vse stvarstvo mu je bilo pokorno ter se je skrivalo v gube njegove ljubezni.

Ta dan je torej svetnik zašel prav daleč v gozd ter kmalu zgubil stezo in smer. Toda srce mu je ostalo neustrašno. „Kako naj se izgubim,“ si je mislil, „saj je ves svet moje domovje in sem brat vsega stvarstva in mi čelo sloni v božjih rokah?“

In pogumno je stopal naprej. Ker pa je bil dan vroč in soparen, ga je obšla huda trudnost in žeja. Čeprav mu je telo terjalo prav malo — posvetil si ga je namreč kot dušo — sta ga trudnost in žeja vendarle premagali, tako da je sredi brezovega gaja legel k nogam drobne breze, da bi se malo odpočil. Srce pa mu je zaupno govorilo Bogu: „Daj mi malo počitka, ljubi Bog, saj te nosim v srcu, ko hodim in kadar počivam. Jezik mi je žejen pijače, naj se odžeja s tvojim imenom, ki je slajše od studenčnice.“ Tako je govoril svetnik ter brezo objel in naslonil lice na njeno srebrnobelo, hladno steblo.

Tedaj je začutil, kako mu je kanila na roko kaplja, nato druga in še tretja. Ker je menil, da je začelo deževati, je dvignil oči proti nebu. Toda nebesni svod je bil brezmadežno moder in noben oblak mu ni kalil bleska. Tedaj je spet padla kaplja svetniku na roko in zdelo se mu je, kakor da mu prinaša neko vest in

komaj čaka, kako naj mu jo razodene.

Ko se je dvignil, je zapazil nekaj nenavadnega: V srebrnem brezovem lubju je bila ozka razpoka kot majhna, mlada rana in na razpoki je visela kaplja ter se bleščala kot čist diamant. Z breze je tedaj padel list in med letom šepetal: „Ali nisi žejen, dobri mož? Pij in Bog te blagoslovi!“

Tedaj je svetnik razumel. Oči so se mu napolnile s solzami in podpržal je dlani kot torilce ob razpoki. In glej — tedaj je začelo kapljati, močno, vedno močnejše, kot živ studenček. In ni prenehalo teči, dokler ni bilo svetnikovo prgišče do roba napolnjeno. Brat Francišek je pil brezov sok. Hladen in dišeč je bil in poln blage moči. Vsaka kaplja mu je prežela telo z veliko radostjo in z močjo brezovega drevesa... Utrujenost je padla z njega kot težak oklep. Objel je brezo z vlažnimi rokami, tako kot ljubeče položimo roko na otroško lice, in rekel je s solznimi očmi:

„Sestrica, sestra! Nič dobrega ti nisem storil, ti pa si me napojila s svojim sokom... Kruha ne ješ, sicer bi ti ga ponudil kosce!“

Breza je veselo potresla veje in rekla, da je zazvenelo kot lahen smeh: „O, Francišek, ti dobri, kaj govoriš? Ali me nisi močno počastil, ko si me izmed vseh sestra izbral, da bi se oddahnil v moji skromni senci? Ali nisem v radosti vztrepetala, ko me je objela tvoja roka? In ali ni tvoje lice ležalo ob mojem? Ljubim te radi tvoje ljubezni — zakaj bi te ne napojila od svojega preobilja?“

„Že, že,“ je odvrnil svetnik ter se smehljaj. „Ko sem bil še droben fantič, sem bral o starem kralju. Na vrtu je imel drevo, ki ga je zelo ljubil, kajti to drevo je Bog okrasil z veliko lepoto. Ko je drevo vzcetelo in so mu cvetovi blesteli v svetlih poletnih nočeh, je prekipovalo kraljevo srce v velikem veselju. In dal je odpreti zakladnico in iz nje je

prinesel zaponke in verižice in prstane iz čistega zlata. Okrasil je cvetoče drevo z zlatimi verižicami, biserne nize je ovil okoli cvetočih vej ter okrasil nedopovedljivo božjo krasoto z bleščečo zemeljsko lepoto. Glej sestra! Zlata in okrasja ni v mojih rokah, sicer bi te ozaljšal, preljuba, kakor je storil tisti kralj...”

Tu je svetnik za drobničko premolknil, se ozrl v brezo in videl, kako je lepa in kako stoji tu v vsej kipeči mladosti. Tedaj je pokleknil ter dvignil oči in roke k nebu, prepolino srce pa se mu je razgovarjalo v skrivnostnem dvogovoru s Srcem Matere božje.

Še stoji ta breza v tistem prelepem brezovem gaju, kjer je stala v svetnikovih dneh, in z večno mladostjo je blagoslovljena. In kdor ima odprte oči, jo lahko prepozna med drugimi, kajti njeno lubje je nepoškodovano kot brezmadežno srebro in veje ji bleste v zelenju listov kot temnimi bisernimi trakovi. Sekira, ki bi jo kdo nastavil na njene korenine, bi se razletela, kajti blagoslov Matere božje je močnejši od človeškega železa.

Osnovne dolžnosti otrok božjih

DR. IGNACIJ LENČEK

Že po naravi je človek uganka. Že, ko bereš knjigo, ki jo je o človeku napisal znani Al. Carrel, razumeš, zakaj ji je dal naslov: „La incógnita del hombre“: Neznanka-človek.

Nadnaravni red pa je ves skrivnosten in v tem redu postane tudi človek sam resnična — skrivnost. Malo umemo te skrivnosti in še to malo težko povemo. Vse, kar o tem zapišem, se mi zdi čez čas medlo, preplitvo, preslabotno povedano, skoroda krivo, še senca ne tega, kar bi moral. Zato je treba potrpljenja. In vendar se moramo potruditi, še razmišljati, razglablјati; še vedno gre za to, kaj smo in kaj naj smo, kaj naj postanemo.

1.

Že smo skušali razmisliti, kakšna je božja zamisel o človeku, kaj Bog hoče z njim: po krstu „iznova rojen“ (Jan 3, 3), iz Boga rojen (Jan 1, 13) postane človek resnično otrok božji, nova stvar, nosilec božjega življenja, dedič božjega bogastva. Dvignjen je nad svojo naravo, na božjo raven, sprejet v božjo družino, poklican v božjo bližino, prav k Bogu.

Vsaka teh besed, če vsaj malce obstanemo ob njej in se zamislimo, daje slutiti zares neizmerno (dobesedno!) odliko človeka, ki mu je Bog vse to namenil, podelil, podaril. Obenem pa nas obide groza, prešine strah ob silni nalogi, ki jo tolikšna odlika človeku narekuje.

Bog nam je v svoji dobroti in ljubezni dal „pravico, da postanemo otroci

božji“ (Jan 1, 12). Brez naše zasluge nas naredi po posvečujoči milosti za svoje otroke. A obenem nas tudi hoče za svoje otroke. Ni nam na prosto dano, ali bi hoteli, ali ne. Bog si je dejansko človeka takó zamislil, takšnega hoče in človek mora tak biti. Volja božja je. Biti otrok božji je zato naša dolžnost. Je to prva in osnovna človekova dolžnost v nadnaravnem svetu, ki v njem smo in živimo. To pomeni dvoje: najprej, če človek nadnaravnega življenja milosti še nima, mora storiti vse kar je potrebno, da ga od Boga prejme; če ga pa že ima, pa je njegova prva, najvažnejša dolžnost, to življenje ohraniti. Ohranjevati ga, pa spet vključuje dvoje: varovati, da ga z grehom ne uničimo, ubijemo, in pa: gojiti ga, krepiti, voditi ga do vedno višjega razvoja in popolnosti. Vse živo je namreč treba gojiti, hraniti, sicer odmre. Je to božje življenje kakor dragocen talent, ki nam ga je Bog dal, da ga večamo, ne pa, da ga zakoplјemo, kakor „leni in malopridni“ služabnik. Še tisti izročeni talent se mu vzeli, njega pa pahnili v temo (Mt 25, 14 sl.).

Zdelo bi se zares odveč, opozarjati na to osnovno dolžnost, če ne bi skušanja in človeška slabost kazali, kako je potrebno. Odveč, ker se zdi nemogoče, da bi veren človek to svoje največje notranje bogastvo, ta neprecenljiv zaklad, to najvišjo vrednoto, ki jo nosi v sebi, to svoje zares nepojmljivo dostojanstvo pozablјal, zanemarjal, zapravljal. Saj smo tako radi kaj večjega, kaj

višjega! Saj tako pazimo, da bi se kdo ne dotaknil našega osebnega dostojanstva! Kako šele bomo sami pazili na svoje nadnaravno dostojanstvo otrok božjih v sebi!

A na drugi strani pomislimo, vsak zase in odkrito, kako ravnamo s tem božjim življenjem v sebi? Ali ga sploh imamo? Smo sploh v milosti božji? Koliko se tega nadnaravnega življenja zavedamo? Ali ga res cenimo, kakor zasluži, to je: **nad vse drugo**? Skrbimo najprej zanj? Ali pa ga morda zapravljamo? Za kaj, za kakšno ceno? Odgovorimo si odkrito na ta vprašanja!

Kaj bomo našli v teh odgovorih?

Najbrže to: morda precej zgublamo **živo zavest resničnosti** nadnaravnega sveta v nas. Današnji miselni tokovi, današnje življenje okrog nas, puščajo sledi med nami.

Že smo govorili o materializmu, ki prizna le to, kar vidi, sliši, odkrije. Drugega ni. Vse drugo so pripovedke, je izmišljeno. Seveda, nadnaravnega sveta in življenja milosti ne čutimo v sebi, ga ne vidimo, ga ne moremo zgrabiti. Pa se nam kaj lahko, vsaj podzavestno zazdi, kakor da bi bilo **manj resnično, manj realno**, kot kaj drugega, kar vidimo, otipljemo. Nimamo žive zavesti, da je nadnaravni svet **prava, dejanska resničnost**, da smo v milosti otroci božji **resnično** in zares. Da to niso le besede, marveč **nekaj** v nas, nekaj sicer nevidnega, tudi nedoumljivega, a nekaj velikega, silnega, božjega. Smisel za duhovne in nadnaravne resničnosti in dobrine nam pod vplivom materializma hoče utiti. Ne pustimo tega, za nobeno ceno ne. Posvečujoča milost je **bolj resnična**, kot vidni svet okrog nas. Oči vere vidijo boljše in globlje kot telesne oči! Seveda, če je vera živa...

Pa tudi **naturalizem** in **racionalizem** ubijata nadnaravnega duha in vero v

Gorski mir

nadnaravno resničnost. Ne tajita vselej človekovo duhovnost (racionalizem jo celo pretirava), pač pa vse **nadnaravno**. Človeka visoko povzdigujeta, tako da bi mu bila vsaka pomoč od zunaj in od zgoraj odveč, poniževalna, nasilje. Ne potrebuje nobenega „dvignjenja“, sam je dovolj velik. Po naravi ima v zadostni meri vse zmožnosti, da si podvrže svet. Z **naravnimi** sposobnostmi je vse izumil in še globlje prodira v skrivnosti sveta in življenja. V to ni potrebna posvečujoča milost in tudi nič bi ne pomagla. Takšno mišljenje, ta brezbržnost in prezir vsega nadnaravnega, vse to je v ozračju in z njim vred vdihavamo te in še podobne strupene klice... Na splošno: čim bolj je človek zaverovan le v **vidno stvarstvo** tembolj **zgublja čut in smisel za nevidno in naravno**. V tem je tiha, skri-

ta, nevidna, in zato tem hujša nevarnost.

Končno: morda smo postali tudi preveč zunanji in plitvi, pa nam gine iz pred oči to, kar je notranje in na dnu: življenje milosti in nje pomen. Včasih nam gre bolj za **zunanje** izpolnjevanje verskih in nravnih zapovedi, kot pa za zavestno zvestobo Bogu. — Včasih živimo vse preveč le iz **tradicije**, navede, ozirov; to nas nagiba, da smo dobri, ne pa misel, da smo otroci božji. — Tudi **naše življenje** je pogosto krivo, da redko malo globlje mislimo o Bogu in sebi. Vsakdanje življenje, nasičeno s kupom skrbi, nas žene s seboj in v tej vrtoglavi naglici se kar ne moremo zaustaviti, da bi svoj pogled obrnili vase in se v duhu vere zavedli, kaj smo, čemu smo, kako je z nami, otroci božji. Tudi to smo in predvsem to: otroci božji, ne le delavci, uradniki, itd.; zato bi morali tudi na to misliti. In pogosteje. Saj teoretično vemo, da je to najvažnejše. A praktično? — Še eno se mi zdi, da je opazati: zmotno mislimo, da je važnejše, kaj delamo, storimo, kako živimo, kakor pa, **kaj smo**. Razumljivo je in potrebno, da nas neprestano učijo, česa ne smemo storiti in kaj moramo. Tako so naše misli predvsem obrnjene v to: tisto moram storiti, ti stega tam ne smem. Edina skrb, bi dejal, je v tem: to stori, tisto pusti. Zdi se nam glavno in zadnje, **da prav ravnamo**. A zadnje in najvažnejše je: da **prav smo**, to je, da **smo otroci božji**. Saj je res: če bomo prav ravnali, bomo ostali otroci božji. A **krivo je**, da **naše misli** ne sežejo do tam, marveč obstanejo ob delovanju. Ne sežejo do tega, kaj moramo biti: otroci božji, do tega, da je **osnova** nadnaravnega ravnanja in življenja prav posvečujoča milost. Brez nje da so vsa dela brez nadnaravne vrednosti. Nič. Človek je kakor nadnaravno mrtev. Seveda, ko ni nadna-

ravnega življenje v njem. Tako pa se nam večkrat dozdeva, kakor da je posvečujoča milost nekaj manj važnega in manj pomembnega. Prvo da je izpolnjevanje zapovedi. A le, če smo v milosti, vodi izpolnjevanje zapovedi k Bogu, brez nje pa v pogubo.

Kaj torej?

Mislim, da bo treba poživiti v nas nadnaravnega duha, smisel za to, kaj po nadnaravi smo. Bolj se zavedajmo svoje osnovne pravice in dolžnosti: živeti v posvečujoči milosti božji. To je resnično vernemu človeku prva skrb. Po tem tudi presoja svojo vrednost! V tem moramo gledati svoje pravo dostojanstvo. V tej bitni bogapodobnosti otrok božjih je naša edina veličina. Prav moramo ceniti posvečujočo milost v sebi: „Izguba milosti božje v eni sami duši je večja katastrofa, kot če bi se porušilo vse stvarno veseljstvo,“ nam je klical pok. prelat dr. Odar na lanskem katoliškem shodu (DŽ 1952, str. 346). Dejansko ne razumemo tega, preveč grozno je; a verovati moramo, zato vemo in smo prepričani, da je tako.

2.

Božja volja in človekova dolžnot je, da je **otrok božji**, v posvečujoči milosti božji.

Na tej stopnji smo. Bog nas je tako visoko postavil.

Čim višje pa je kdo postavljen, tem višje dolžnosti ima. Živeti mora svojemu „stanu primerno“.

Rekli smo že, ko smo govorili o človeku v nadnaravnem redu: človek mora živeti kot človek, človeku primerno po človeško. **Otrok božji** torej, mora živeti kot **otrok božji**. Božjega rodu smo, zato moramo živeti „rodu primerno“. Božje narave smo deležni, po božje moramo živeti. Tako bolj razumemo: „Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče v nebesih!“ (Mt 5, 48). Strašne so te besede; ne gre, da bi jih omiljevali,

tako da bi zvođenele. Le, če je človek nekaj božjega, more in mora priti do neke božje popolnosti.

S tem pa postane otroštvo božje najvišja človekova versko-nravna naloga: vse njegovo življenje je življenje otroka božjega, nosi pečat otroštva božjega. Človek je postal „nova stvar“, ki živi „novo življenje“. To podobnost z Bogom mora v življenju ostvariti, izoblikovati podobo božjo.

Kako?

Tisti, ki nam je zaslužil milost otrok božjih je tudi sam Sin božji in najpopolnejša podoba božja: Kristus, Bog in človek. Od tedaj je naloga vsakega otroka božjega postati drugi Kristus. Njegovo življenje je hoja za Kristusom, življenje v Kristusovem duhu.

Se bomo podrobno o tem govorili.

Zaključimo naj danes z vprašanjem: ali je naše življenje zares hoja za Kristusom? Smo res prepojeni z njegovim duhom?

Odgovor?

Veliki prebuditelj Kitajske, Sadhu Sundar Singh, je veliko potoval in proučeval Evropo ter se je končno razočaran obrnil od nje. Pravi, da je našel v Evropi poganstvo nižje vrste kot pa je v poganskih deželah. Tu, pravi, ljudje molijo malike, Evropejci pa molijo sami sebe, kar je slabše. So povsod poedinci kristjani, ni pa nobene dežele, ki bi bila krščanska. Zares ostra obsodba.

Poudarja pa, da tega ni krivo krščanstvo samo, kakor ni bil Jezus kriv, da se ga Judje niso oklenili.

Kdo pa je kriv?

„Nekega dne sem sedel, pod Himalajo, na obrežju reke. Iz bistrre vode sem pobral lep kamen, okrogel, obrušen, trd. Strl sem ga na kose. Znotraj je bil popolnoma suh. Koliko časa, bogvé, je ta kamen že ležal v vodi, a voda ni prodrila vanj. Podobno je z ljudmi v Evropi. Že več stoletji so po-

Doma je jesen

topljeni v krščanstvu, obdani od vseh strani s svojimi blagoslovi, živijo v krščanstvu, a krščanstvo ne živi v njih, ni prodrlo vanje. Krivde za to nima krščanstvo, marveč trdota srca... Materializem in nacionalizem sta naredila srca kamnito trda. Ne čudim se, da mnogi ljudje tam ne doumejo, kaj je Kristus.“

Morda velja do neke mere ta očitek pogana tudi za nas?

Na vsak način pa skušajmo globoko v srce zapisati obe osnovni dolžnosti človeka v nadnaravnem redu: živeti v milosti božji in hoditi za Kristusom. Videl smo, kako je oboje med seboj povezano. Oboje pa je tudi najvišje, kar more človek doseči, je njegova popolnost: biti otrok božji in živeti kot otrok božji, po vzoru Sina božjega, „prvorojenca med mnogimi brati“ (sv. Pavel).

Gospod župnik, ljudje godrnjajo !

GREGOR HRIBAR

Na Slemenici (Slemenizen) na Gornjem Koroškem stoji v višini več ko tisoč metrov farna cerkvena, ki ji delajo družbo le še župnišče, mežnarija, gostilna in enorazredna šola. Šele pred poldrugim stoletjem, za cesarja Jožefa, ki je dobil pridevek „Mežnar“, ker se je rad vtikal v cerkvene zadeve, je postala Slemenica samostojna župnija. Takrat je imela nad šeststo duš, danes jih ima le tretjino toliko. Oblast ni znala preprečiti bega gornjancev v doline in mesta. Kjer so bile pred desetletji mogočne gorske kmetije, se danes širijo prostrani sarkofagi gozdovi, polni ljubkih srnic. Vedno bolj se bliža gozd cerkvi. Prerokovano ji je, da bo nekoč zatočišče jelenov. Nekatere hiše so oddaljene več ko eno uro od cerkve.

Radi majhnega števila duš in radi pomankanja duhovnikov fara pogosto ni imela župnika. Upravljali so jo sosednji župniki, zdaj eden, zdaj drugi, potem pa je spet nekaj časa bival v njej stalen duhovnik. Nedeljske maše in pridige pogosto ni bilo. Nič čudnega, ako so se ljudje odvadili k maši hoditi in ako verska nevednost ni bila majhna.

Po drugi svetovni vojski je bil tjakaj poslan za dušebrižnika mladi gospod Simon, ki je prišel na Koroško s sosednje dežele. Vzljubil je kraj kot svojo domovino, saj so mu krajevna, hišna in družinska imena pričala, da je tamkaj pred stoletji živel slovenski rod.

Nekaj let je že zdravil gospod Simon rane, ki jih je nacistem zadel gorski farici. Tretje poletje je zadnji teden avgusta močno deževalo. Ko se je na dan

obglavljenja svetega Janeza, v nedeljo zjutraj gospod Simon odpravljal v cerkev, je ostrmel. Nad njim se je vzpenjalo modro nebo. Sonce je ožarjalo cerkveno in župnišče, nekaj metrov niže pa se je pričlenjalo valoviti megleno morje, ki je segalo tja do Karavank. Velik del Koroške je bil zakrit z belkastimi meglenimi oblaki, osvetljenimi z žarki jutranjega sonca. Le v daljavi je vrh neke druge gore s cerkvo gledal iz meglenega morja kakor blejski otok s cerkvo gleda iz jezera. Nepopisen in nepozaben prizor! Zaman je iskal gospod Simon v spevu treh mladeničev izrazov za to lepoto. Pomagal si je sam in iz vse duše molil: Hvalite Gospoda cerkvice na gorah, hvalite ga megleno morja!

Prvi se je izvil iz teme kmet Trattnig, sveta duša, ki ga duh časa ni osvojil in je vztrajal kot luč na gori tudi tedaj, ko so skoraj vsi drugi klenili. Ponižno se je približal h gospodu župniku in naročil Wettermesse — mašo za dobro vreme. Odšla sta skupaj v cerkev, saj je moral biti gospod Simon sam za gospoda in za mežnarja. Kot je bila navada med vojsko, je tudi še po vojski nadomestoval cerkovnika, ki se še ni vrnil iz ruskega ujetništva, njegova žena, ki je gospod Simon ni maral veliko priganjati, ker je bila zaposlena z otroki in s kmetovanjem. Kot po navadi, je sam pripravil oltar, odzvonil, pričel glasno moliti rožni venec, ki ga je kmalu prepustil drugim, sedel za vsak slučaj za nekaj minut v spovednico, nato pa odšel v zakristijo, kjer je še nekaj molil po latinski.

nakar se je oblekel za mašo. Nadel si je lep zelen plašč in čakal v zakristiji, kdaj se vrne ministrant, ki je le pokukal v zakristijo in se brž spet nekam izgubil. Pred cerkvijo je bilo že precej življenja. Namesto ministranta vstopi mežnarica in nekam opominjajoče pravi: „Herr Pfarrer, die Leut' tun schimpfen!“

„Um Gottes Willen — za božjo voljo, kaj pa je spet?“ se je ustrašil gospod Simon. Ni maral, da bi ga kdo motil pred mašo, zlasti v nedeljo ne, ko je treba biti zbran za pridigo. Pa ne, da bi mu spet stara Zoppnigbäuerin napravila kake zdrahe! Ženska, ki je nosila po očetu priimek Sehrschön (Sršen), po materi Wuzella (Bučela), je podedovala več lastnosti po očetu ko po materi in je župka že nekajkrat vlačila po zobeh, dasi mu ni mogla dosti škodovati.

Mežnarica mu je rada postregla s pojasilom: „Ves teden je deževalo. Ljudje imajo vso otavo pokošeno. Komaj se je vreme zboljšalo, imate pa že spet zelen plašč.“

Gospod Simon si ni znal razložiti, kaj ima njegov mašni plašč opraviti z vremenom, a mežnarica je še kar naprej govorila: „Ljudje pravijo, zakaj se ne bi gospod župnik v rdeče ali belo oblekli. Saj je tudi lepo. Na dan svetega Jakoba, pred petimi tedni, ste imeli rdeč plašč, na veliki šmaren belega in je bilo oba-krat potem ves teden lepe vreme.“

Ko je videla, da župniku stvar ni šla v glavo, ga je začela podučevati: „Ljudje imajo vero, da dežuje, kadar ima župnik pri maši zelen plašč. Ves teden je deževalo. Komaj se je zjasnilo, hočete vi nov dež. Zato so kmetje zelo hudi, ko jim je ministrant povedal, da ste spet v zelenem.“

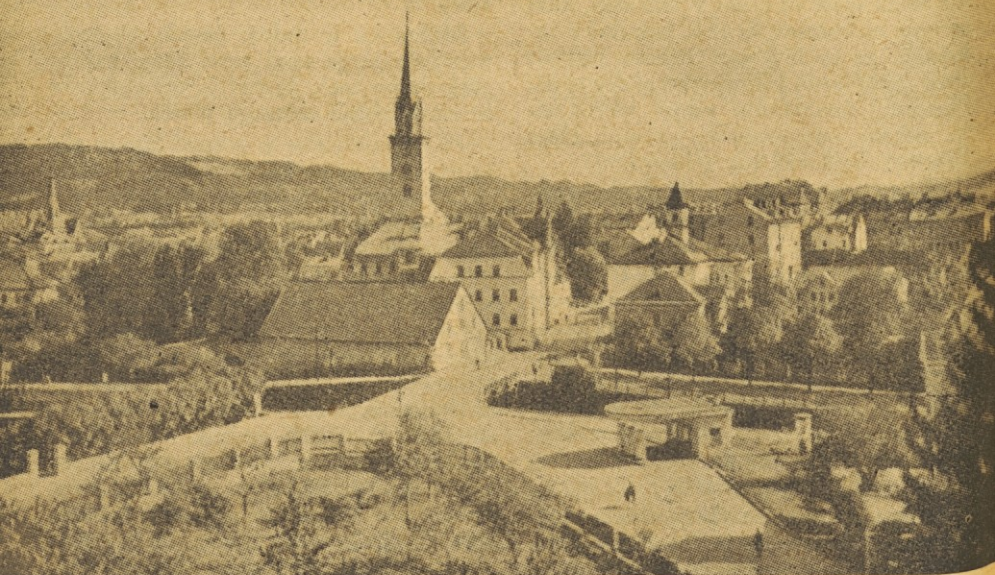
Gospod Simon ni vedel, ali bi se naj jezil ali smejal. Edino, kar je ženski oporekel, je bilo: „Saj sem imel prejšnjo nedeljo, na praznik Srca Marijinega, tudi bel plašč, pa je kljub temu deževalo.

Nemara zato, ker so ljudje v nedeljo kosili.“

Mežnarica je zadnje besede na srečo preslišala in še med vrati svoje trčila: „Saj ravno zato, da ne bo več dežja, bi ne smeli obleči zelenega plašča.“

Po evangeliju se je gospod Simon povzpel na prižnico kar v plašču, ki ga je sicer navadno odložil, in je ljudem govoril nekako takole: „Liebe Gläubige! Naša sveta Mati, Katoliška Cerkev, ki je naša najboljša učiteljica in vodnica na poti v nebesa, ne opusti nobene prilike in nobenega sredstva za naše posvečenje. Zato tudi stori vse, da je služba božja kar najbolj lepa. Kako čudno bi bilo, ko bi duhovnik kar v vsakdanji obleki pristopil k oltarju in opravil mašo. Zato Cerkev predpisuje posebno oblačilo za tako važno opravilo kot je daritev svete maše. Če le mogoče, si nadene duhovnik lepa in dragocena oblačila, kadar pristopi k oltarju, da tudi na ta način dviga kvišku srca prisotnih vernikov. Cerkev odeva duhovnika v svilo in zlato, da povdari zvišenost presvete daritve. Vse pa vsakdo, da se še tako lepega naveličamo, ali da ne vzbuja več tolike pozornosti, kar imamo pogosto pred očmi. Zato veleva Cerkev, da si duhovnik nadene ob različnih prilikah cerkvena oblačila različne barve, katerim je dala Cerkev v skladu z barvo samo tudi določen pomen in določila za vsako priliko posebej, katero barvo naj imajo mašna oblačila. Poglejmo na kratko, katere barve je Cerkev izbrala za službo božjo in ob katerih prilikah se oblačila določenih barv uporabljajo.

Bela barva je v bogočastju izraz veselja in slovesnosti in se rabi ob praznikih Gospodovih in Marijinih kakor tudi ob praznikih angelov in svetnikov, ki so umrli naravne smrti in niso prelili svoje krvi za vero. Rdeča barva je izraz ljubezni, trpljenja in mučeništva. Rabi se za binkosti, za praznike apostolov in drugih

Beljak na Koroškem (mestna farna cerkev)

mučencev kakor tudi ob dneh, ko se spominjamo Kristusovega trpljenja. Vijolična barva je izraz spokornosti in je zapovedana v adventu in postu, ob kvaternih dneh, za prošnje dni in za večino vigilij. Črna barva je izraz žalosti radi smrti in se uporablja na veliki petek, ko se spominjamo Kristusove smrti, na dan vseh vernih duš in pri mašah za rajne sploh.

Danes pa je na vrsti, kot vidite, zelena barva. Zelena barva, ki se rabi pri službi božji, nima nič opraviti z zeleno travo, temveč je znamenje upanja. Rabi se tako pozimi kot poleti in sicer ob nedeljah po svetih Treh kraljih in po binkošti vse tja do adventa vselej, kadar ne pade na katero teh nedelj kak večji praznik, ki zahteva drugačno barvo. Duhovnik si barve ne more izbirati. Vzeti mora oblačila tiste barve, ki jo Cerkev določa.

Upam, da boste odslej še z večjim zanimanjem prisostvovali službi božji in uravnavali svojega duha v skladu s pomenom barv cerkvenih oblačil. Gelobt sei Jesus Christus!"

Mežnarici je kar odleglo, ko je bilo konec pridige. Drugekrati je rada malo zadremala med pridigo. Ta dan pa ne, čeprav je imela glavo globoko sklonjeno in je le z enim očesom od časa pogledala na prižnico.

Po maši so si imeli ljudje precej povedati. Mežnarice je resda kar brž zmanjkalo, a Zoppernigbäuerin, ki si je pred mašo najbolj brusila jezik proti župniku radi zelene barve, si je po maši brusila še pete in je hitela vsaki odhajajoči skupini pravit: „Le kaj je mislila mežnarica, da je šla pravit župniku take stvari. Pa sem ji jaz rekla, da zelena barva nima nima nič opraviti z dežjem.“

DVANAJSTLETNI JEZUS V TEMPLJU

DR. MIRKO GOGALA

„Njegovi starši so hodili vsako leto v Jeruzalem na velikonočni praznik“ (Lk 2, 41).

Že tretjič se v tem poglavju Lukovega evangelija srečamo z Mozesovo postavo. Med drugim je tudi določala, da morajo vsi moški Izraelci, živeči v Palestini, trikrat na leto romati v Jeruzalem in sicer za veliko noč, za bin-košti in za šotorski praznik (2 Moz 23, 14—17; 34, 23; 5 Moz 16, 16). V Kristusovem času po so splošno razlagali, češ da ta zapoved velja samo za Judejo. Vendar so mnogi Izraelci iz Galileje, kjer je živela tudi sveta družina, dalje iz Pereje in celo tisti, ki so bili raztreseni po svetu, iz pobožnosti hodili v Jeruzalem na te praznike. Žená pa ta postava sploh ni vezala; kljub temu so se najbolj pobožne vsaj za veliko noč pridružile svojim možem in šle počastit Boga v njegov tempelj.

Velika noč je bila brez dvoma največji judovski praznik. Obhajali so jo v spomin na rešitev iz egiptovske sužnosti, da so se tako leto za letom spominjali glavnega čudeža, ki ga je Bog

storil v prid svojemu izvoljenemu ljudstvu. Slovesnosti so trajale kar celih osem dni, od 14. do 21. meseca Nizana, ki sovpade približno z drugo polovico marca in prvo polovico aprila.

Posebna značilnost praznika je bila daritev velikonočnega jagnjeta, ki je bila prva in glavna daritev stare zaveze in najvažnejša predpoda Odrešenika. 14. Nizana so jagnje zaklali v templju in potem še isti dan pripravili z njim velikonočno večerjo po družinah. V vsej osmini niso smeli jesti kvašenega kruha, zato so ji rekli tudi praznik opresnikov. Tretji dan, 16. Nizana, so darovali v templju prve snope nove žetve. Še isti dan so se romarji smeli vrniti domov, vendar so mnogi, zlasti če so prišli od daleč, ostali ves teden v mestu.

Velik pomen praznika in pa izredno veličastje krasnih obredov sta vedno privabila v Jeruzalem tisoče in tisoče romarjev iz vseh delov sveta. Tudi Marija in Jožef sta iz pobožnosti šla „vsako leto v Jeruzalem na velikonočni praznik“. Vselej jima je romanje mirno in v redu poteklo. Enkrat pa se jima je zgodilo nekaj zares nepričakovanega:

„Ko je dopolnil dvanajst let in so po običaju praznika šli v Jeruzalem ter se po končanih prazniških dneh vračali, je ostal deček Jezus v Jeruzalemu in njegovi starši tega niso opazili. Misleč, da je pri družini, so šli dan hoda in ga iskali med sorodniki in znanci. In ko ga niso našli, so se vrnili v Jeruzalem in ga iskali. Po treh dneh so ga našli v templju, ko je sedel sredi učiteljev, jih poslušal in popraševal. In vsi,

ki so ga slišali, so strmeli nad nj-govo razumnostjo in njegovi-mi odgovori“ (Lk 2, 42—47).

Z dvanajstimi leti je izraelski deček postal „sin postave“, to se pravi, dolžan je bil, izpolniti vse njene zapovedi. Jezus je verjetno že prej kdaj spremljal svoje starše na romanju, vendar „ko je dopolnil dvanajst let“, je šel prvič v Jeruzalem, da samostojno zadosti predpisom. Čeprav so romarji že tretji dan lahko šli domov, sta se Marija in Jožef vrnila šele „po končanih prazniških dneh“, torej 22. Nizana. Deček Jezus pa je brez njune vednosti ostal v Jeruzalemu.

Na prvi pogled se nam sicer čudno zdi, kako je mogoče, da tako skrbni starši izgube svojega sina, ne da bi opazili, vendar je bila to kaj lahka stvar. Zamislimo se le v takratne okoliščine, pa nam bo takoj vse jasno. Kar dar potuje veliko ljudi skupaj v isto smer, se prav kmalu kar sami od sebe razdele v posamezne skupine sorodnikov ali znancev iz domače vasi in iz okolice. Tudi je čisto naravno, da se ta ali oni loči od svoje skupine in se za nekaj časa pridruži drugi, da se še tam pogovori s kakim prijateljem. Zato se je Jezus res z lahkoto oddaljil od svojih staršev, toliko bolj, ker sta mu Marija in Jožef zaradi njegove modrosti in ubogljivosti popolnoma zaupala in mu dovoljevala najširšo svobodo. In povrh je bil že „sin postave“, saj je imel dvanajst let. Čeprav torej Jezus ni potoval skupaj z Marijo in Jožefom, je razumljivo, da se ona dva zato nista nič vznemirjala, Mislila sta pač, „da je pri družini“ in da se z njo vrača domov.

Za pot iz Jeruzalema v Nazaret so običajno rabili kake štiri dni. Ko so „šli dan hoda“ in so proti večeru dospeli v el-Bireh, tedaj šele sta Marija in Jožef hotela poiskati Jezusa, da bi skupaj povečerjali in šli k počitku.

Iskala sta ga „med sorodniki in znanci“, pa ga nikjer ni bilo. Lahko si mislimo, kako sta bila žalostna in zaskrbljena. Ker je bilo že pozno, sta pač morala prenočiti v gostišču z ostalimi romarji. Drugo jutro na vse zgodaj sta se odpravila nazaj v Jeruzalem in ga do večera iskala po mestu, pa spet brez uspeha. Še eno noč sta morala prebiti v žgoči negotovosti. Šele „po treh dneh“, to se pravi, tretji dan odkar sta ga izgubila, sta ga našla „v templju, ko je sedel sredi učiteljev, jih poslušal in popraševal“.

Veličastni jeruzalemski tempelj je poleg osrednjega svetišča, kamor so smeli samo duhovniki, imel še celo vrsto stranskih poslopij. V njih je bilo tudi več dvoran in shodnic, kjer so pismouki razlagali sveto pismo in Mozesovo postavo. V ta namen so najraje izbrali prostore okrog takozvanega dvora poganov, da so poleg Judov tudi neobrezani lahko prisostvovali pouku. Ob praznikih so pismouki zaradi velikega števila romarjev imeli še posebno dosti dela. Prišlo pa je za te slovesnosti v Jeruzalem tudi veliko učiteljev postav iz drugih krajev. Razumljivo je, da so pismouki porabili to priliko za medsebojne razprave, kjer so obravnavali razna sporna vprašanja. Ker so bili ti sestanki javni, je bilo razmeroma lahko dobiti dostop nanje.

Eni takih skupin pismoukov se je pridružil deček Jezus. Vsedel se je med nje, kar na tla ali pa na kako prav nizko pručico, kot je bila tedaj navada. V začetku je samo pazljivo poslušal. Potem pa je stavil nekaj vprašanj, ki so bila tako posrečena, da so mu učitelji postave vsi začudeni tudi sami stavili nova vprašanja. Jezus jim je nanja tako sijajno odgovarjal, da so pismouki še bolj „strmeli nad njegovo razumnostjo“. V takem položaju sta ga po dolgem iskanju našla Marija in Jožef.

„Ko so ga starši ugledali, so se zavzeli, in njegova mati mu je rekla: 'Otrok, zakaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.' In rekel jima je: 'Kaj sta me iskala? Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?' Toda ona nista razumela besed, ki jih je jima rekel. In vrnil se je z njima ter prišel v Nazaret in jima je bil pokoren. In njegova mati je vse to ohranila v svojem srcu" (Lk 2, 48—51).

Ko sta Marija in Jožef zagledala Jezusa sredi učiteljev postave, sta se po pravici zavzela, pa ne zaradi dečkove razumnosti, saj sta vedela za njegov božji izvor. Čudila sta se le, da se je Jezus kar naenkrat javno v templju razodel, ko je vendar vse dotlej tako ponižno in skrito živel in še nikoli ni pred ljudmi pokazal, da ni navaden človek. Zakaj Jezusov nastop v templju je bil pravo razodetje, čeprav še bolj skrivnostno in temno, pa toliko bolj važno, ker je Odrešenik sedaj prvič osebno pričal sam o sebi. Kar se je namreč do takrat razodelo o njem, so vse storili drugi: Elizabeta, angeli in pastirji, Simeon in Ana ter Modri z Jutrovega. Zato je bil ta dogodek tudi za njegove starše nekaj novega.

Ko sta Marija in Jožef našla Jezusa, ga verjetno nista takoj in pred vsemi nagovorila, da ne bi zgledalo, kot da se hočeta postavljati s takim si-
nom. Počakala sta, da je bilo konec razgovora. Potem šele, ko so bili sami, je Mati razkrila Sinu svojo hudo bolečino: „Otrok, zakaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.“

Zares čudno je bilo, da se je Jezus kar na lepem tako svojevoljno odtegnil nadzorstvu in pokorščini svojih staršev. Saj je vendar vedel, koliko žalost jima bo s tem prizadejal. Kaj le ga je nagnilo k temu, da je vsaj na videz

prekršil najbolj osnovne dolžnosti, ki jih ima vsak otrok? Brez dvoma je v njegovem vedenju bila globoka skrivnost. Jezus sam nam je v svojem odgovoru dal ključ za pravilno rešitev: „Kaj sta me iskala? Nista li vedela, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta.“

Jezus svojim staršem nič ne očita njihove velike zaskrbljenosti. Le potolažiti jih hoče in opravičiti samega sebe. Glede natančnejšega pomena njegovega odgovora se pa razlagalci ne ujemajo med seboj.

Eni mislijo, da besede: „v tem, kar je mojega Očeta“ pomenijo tempelj. Smisel stavka bi bil torej naslednji: Zakaj sta me iskala drugod naokoli, saj bi vendar lahko vedela, da moram biti v Očetovi hiši. Ko sta videla, da me ni, bi šla kar naravnost v tempelj, pa bi me takoj našla.

Večina pa pravilneje, kakor se zdi, razlaga besede: „v tem, kar je mojega Očeta“ kot voljo božjo in službo Bogu. Jezusov odgovor bi torej imel tale pomen: Čemu neki sta me iskala s tako žalostjo? Saj vendar vesta, da sem za to prišel na svet, da izpolnim voljo svojega nebeškega Očeta. Ko sta me pogrešila, bi si takoj lahko mislila, da sem se ločil od vaju samo zato, da izvršim nalogo, ki mi jo je Oče zaupal.

Res je imel Jezus na zemlji mater, do katere je imel gotove obveznosti. Imel pa je tudi v nebesih Očeta, neskončno bolj vzvišenega po svoji naravi, kot pa je bila Marija. Zato je bila njegova prva in najsvetejša dolžnost, pokoravati se volji tega Očeta in zvesto izpolniti poslanstvo, ki ga je prejel od njega. In prav zaradi te volje božje se je bil sedaj oddaljil za neka časa od svojih staršev. Enako ga bo pokorščina nebeškemu Očetu tudi v bodoče stalno trgala proč od njegove matere in sploh od družine, dokler ne bo končno prišlo do najbolj boleče ločitve na križu. Ven-

dar bo' po vstajenju vprav zaradi iste volje božje zopet v celoti vrnjen svoji materi. Vse to je na kratko izraženo v Jezusovih besedah, ki so prve, kar jih poznamo, in edine, ki so se nam ohranile iz dobe do tridesetih let starosti.

PRVA IN ZADNJA VELIKA NOČ

Ko imamo sedaj celoten prizor pred očmi, pa skušajmo še malo globlje prodreti v njegov pomen.

Vse to se je zgodilo v okviru velike noči. Čeprav se na prvi pogled zdi, da je dogodek samo nekako slučajno združen s tem praznikom, je vendar med obema bistvena notranja zveza.

Za veliko noč, kot smo rekli zgoraj, so darovali v templju prvence nove žetve in zaklali so velikonočno jagnje. Daritev je bila torej osnovna misel praznika in obojna daritev je bila samo predpoda daritve Jezusove, ki je „prvorojenec med mnogimi brati“ (Rimlj 8, 29), to se pravi prvenec ljudi, iz katerega naj bi se pripravil sveti evharistični Kruh in ki bo zato moral kot „naše velikonočno jagnje“ (1 Kor 5, 7) biti žrtvovan na križu.

In v tej veliki noči, ki jo je naš Odrešenik prvokrat obhajal kot „sin postave“, ker je zaradi dopolnjenih dvajstih let bil gospodar nad svojo lastno osebnostjo, naj bi se že v naprej oznanila ta velika daritev križa. To je globlji smisel ne samo Jezusove udeležbe pri prazniških slovesnostih, ampak tudi vsega opisanega dogodka.

Nastop Jezusov med pismouki v templju ga obdaja z neko posebno častjo in slavo. Jezus je na mah postal drugačen, večji, pomembnejši, kot so ga starši do tedaj poznali. In ta prizor, ko so ga starši po treh dneh iskanja našli v omenjenih okoliščinah, je po razlagi sv. Ambroža predpoda tistega trenutka, ko je bil po vstajenju poveljani Zveličar vrnjen svoji Materi. Zato je bila tudi tema v Marijini duši zelo

huda v teh treh dneh iskanja. Bila je namreč „predokus“ one bridke žalosti, ki je napolnila Marijino srce pod križem in jo je mučila vse nadaljnje tri dni usodne ločitve, ko je naš Zveličar ležal v grobu.

Pa še ena skrivnost je v tem nakazana, če jo hočemo prav razumeti. Beseda, s katero Marija izrazi svojo žalost v treh dneh iskanja (2, 48), se v sv. pismu često uporablja v pomenu porodnih bolečin. Marija je Jezusa rodila brez trpljenja, ker je tudi med porodom ostala devica. Sedaj pa je kar naenkrat govor o porodnih bolečinah. In upravičeno. V tisti veliki uri namreč, ko je pod križem za nas darovala svojega Sina, je morala prestati prave porodne bolečine; saj takrat je na najbelj popoln način postala mati vse odrešenih otrok božjih in Jezus sam je s križa slovesno proglasil to njeno materinstvo. Ko je sedaj ob izgubi Jezusa prvič tako jasno senca križa legla na Marijino pot, je občutila, kot pravi ona sama, prve začetke teh porodnih bolečin. Mati Sinu božjega je postala brez trpljenja, naša mati pa je postala samo po trpljenju in bolečinah.

MARIJINA VLOGA

Še na eno zelo važno in zanimivo podrobnost bi rad opozoril. Ko je Marija zagledala Jezusa med učitelji postave, se je „zavzela“, kot pravi slovenski prevod. V grškem besedilu je bolj jasno, da je to njeno začudenje bilo izraz strahu: ustrašila se je! Prvo svidenje ji torej ni bilo v veselje, kot bi pričakovali, ampak v novo žalost. Zakaj? V Marijini duši se je naenkrat porodila misel, češ kaj če ni v božjih načrtih, da se Jezus že sedaj za stalno loči od nje. Bilo je mogoče, da bi Jezus kot „sin postave“ odslej sploh kar za vedno ostal v Jeruzalemu pri pismoukih. Tudi Jezusov odgovor tako zveni, kot da bi bilo treba računati s takšno možnostjo.

V resnici to tudi ne bi bilo nič čudnega. Mnogo izraelskih dečkov, ki so jim starši hoteli dati globljo versko izobrazbo, je v tempeljski šoli preživelo svojo mladost. Nekako v istem času je iz tega namena prišel iz Tarza v Jeruzalem mladi Pavel, kasnejši veliki apostol narodov. Na vsak način nam ta možnost bolje kot kar koli drugega pojasni Marijin strah.

V tem primeru pa ima ta prizor velik pomen za nadaljni potek Jezusovega življenja. Čeprav so bile Jezusu odprte druge možnosti, je vendar iz ozira na svojo mater še za naprej hotel ostati v družini. Sicer se na prvi pogled zdi, da je njegov odgovor odklonilen, prav tako kot tisti odgovor na ženitovanju v Kani galilejski, vendar je v obeh primerih ugodil materini želji. Če je torej Jezus tako dolgo, do svojega tridesetega leta, ostal v krogu svoje družine, se moramo zahvaliti samo Mariji. Sedaj popolnoma razumemo, kako je sv. Luka s tako močnim poudarkom mogel dodati naslednji stavek: „In vrnil se je z njima ter prišel v Nazaret in jima bil pokoren.“ Te besede tako zvane, kakor bi se Jezus na novo odločil, da gre z njima, da ostane v Nazaretu in da jima hoče biti pokoren.

Ne more biti nobenega dvoma, da je bila Jezusova odločitev v skladu z načrti in z voljo nebeškega Očeta. Je pa tudi gotovo, da je Bog tako sklenil in določil upoštevajoč Marijino prošnjo in njeno bolečino. Njena vloga je bila, da Sina božjega napravi v vsem kolikor mogoče „človeškega“. Čeprav bi nam Jezus daleč proč od družine mogel dati zgled za bolj heroično življenje, je prisiljen od svoje matere izbral navadnejšo in bolj človeško pot, življenje v družini. Lahko si mislimo, kako neizmerno je Jezus s tem posvetil družinsko življenje in kako velik blagoslov je razlil na vse naše družine (prim. Dillersberger).

„In Jezus je napredoval v mo-

drosti in starosti in milosti pri Bogu in pri ljudeh“ (Lk 2, 52).

Da bomo lahko prav razumeli, kako je Jezus „napredoval v modrosti“, moramo pred vsem dobro razlikovati razne vrste njegovega znanja. Jezus je pravi Bog, zato je po božje vseveden. Ker pa je tudi pravi človek, ima poleg tega še ustvarjeno znanje, ki je trojno: blaženo gledanje, ki obstoji v tem, da Jezusova duša gleda Boga iz obličja v obličje, podobno kot svetniki v nebesih, in v Bogu spoznava vse tiste reči, ki jih ustvarjeni um more zajeti in do-umeti; vlitó znanje, ki ga je Jezusova človeška duša prejela od Boga na nad-naraven način; in končno pridobljeno znanje, ko Jezus tako kot vsi ljudje spoznava stvari na podlagi svojega last-nega iskustva.

Jezusova človeška duša je že v prvem trenutku spočetja, torej že pred roj-stvom, imela blaženo gledanje in vlitó znanje v vsej popolnosti in v najvišji možni meri. Zato v tem dvojem ni nik-dar poznala kakega napredka. Rastlo pa je njegovo pridobljeno znanje, toliko bolj kolikor bolj so se razvijali nje-govi čuti.

Poleg tega je Jezus napredoval „v starosti“, kot pravi slovenski prevod. Grška beseda „elikía“ lahko pomeni starost ali pa tudi telesno postavo. Ta drug pomen se na tem mestu zdi ver-jetnejši.

Tudi napredek „v milosti“ moramo prav razumeti. Jezusova duša je bila od prvega trenutka polna milosti v naj-višji možni meri. Na zunaj pa se je ta milost le postopoma razodevala soraz-merno z ostalim Jezusovim razvojem. Ta napredek pa ni bil viden samo Bogu ampak tudi ljudem, katerih srca si je Jezus zaradi tega popolnoma osvojil.

S tem stavkom sv. Luka zaključí svoje poročilo o Jezusovem skritem živ-ljenju in takoj preide na njegovo javno delovanje.

BOL GARGANTUE OB SMRTI NJEGOVE ŽENE BRBLJE

FRANCOIS RABELAIS

(Iz francoščine prevedel Fran Erjavec, Pariz)

François Rabelais, zdravnik, starinoslovec, znanstvenik in menih (1490 do 1553) je časovno prvi genialni francoski pisatelj. Najznamenitejše njegovo njegovo delo je „Gargantua in Pantagruel“, v katerem je večkrat v drastični, satirični in šegavi obliki izražal najresnejše in najgloblje misli. Gornja slika je vzeta iz tega dela.

*

Ob Pantagruelovem rojstvu je bil najbolj osupel in presenečen pač njegov oče Gargantua, kajti videč na eni strani svojo ženo Brbljo mrtvo, na drugi strani pa novorojenega Pantagruela, tako ljubkega in velikega, ni vedel ne kaj bi dejal in ne kaj bi začel. Razen tega je vznemirjal njegovo uravnovešeno razsednost še dvom, ali bi bilo treba plakati za mrtvo ženo ali se radovati sina. Na obe strani je imel dozdevne razloge, ki so ga trpinčili in spravljali v razdvojenost, a jih nikakor ni mogel razrešiti. Zato se je počutil kakor ob smehljavu iz zadrege ali jastreb v zanjki.

„Ali naj jočem?“ se je spraševal sam pri sebi. „Da, toda zakaj? Moja dobra žena, ki je bila tako blaga, je mrtva in nikoli več ne dobim take. To je zame neprecenljiva izguba. O moj Bog, kaj sem ti storil, da si me tako udaril? Zakaj nisi poslal smrti rajši poprej meni kot njej, saj bo moje življenje brez nje golo hiranje! O Brblja moja zlata, moja priateljica, moj zaklad, nikoli več te ne

bom videl! O ubogi Pantagruel, izgubil si jo svojo dobro mamico, tvojo sladko dojiljo, tvojo ljubljeno gospo! O hudobna smrt, kako kruta, kako zločesta si bila, da si mi vzela ono, ki je po vsej pravici zaslužila nesmrtnost.“

Tako govoreč je plakal kot krava, toda nenadoma se je začel zopet smejeti kot vol, čim se je spomnil Pantagruela. „Ej, moj zlati sinko!“ je govoril. „Moja tičica, kako ljubeč si! Kako hvaležen sem Bogu, da mi je naklonil tako srčkano dete, tako ljubko, tako smehljajoče se, tako dražestno. Jej, jej, jej, kako vesel sem! Pijme! Kaj bi s to otožnostjo? Sluga, prinesite najboljšega vina in izpraznimo čaše. Poženite pse, razpihajte ogenj, prižgite sveče, pogrnite mizo, zaprite vrata, narežite kruha za mizo, pošljite po ubožce in jim dajte, česar prosijo! Odnesite ta jopič in dajte mi kamižolo, da bom lepše pogostil botro!“

Potem je prisluškoval litanijam in odpevom duhovnikov, ki so pripravljali njegovo ženo za pogreb. Toda takoj je zopet pozabil na vso žalost in preudarjal: „Gospod Bog, ali je res potrebno, da se žalostim? To mi lahko škodi, nisem več mlad, staram se že in to je nevarna doba. Lahko iztaknem še kako mrzlico. Kako neumen sem. Kot plemiču bi mi pač bolje pristojalo, da bi manj jadikoval in več pil. Moja žena je mrtva, res,

3 Baragovih mladostnih let

P. HUGO BREN O. F. M., RIM

Mladostna leta svetnikov, posebno starejših, so nam večinoma zapečateni knjiga. Seveda so se njihovi življenjepisci na vse načine prizadevali jo odpečatiti. A če jih je pri tem prizadevanju zgodovina na cedilu pustila, so si navadno zatekli k pobožni domišljiji, da jim pri tem pomaga. Tako so življenja svetnikov postala prav za prav legende svetnikov, kot jih je Alban Stolz pravilno nazval.

Značilnost teh življenjepiscev je bila, da so opisovali svetnike kot nekaka božanska bitja, ki so bila od zibelke do groba visoko dvignjena nad navadne zemljane. Kaj človeškega si o njih, če niso bili očitni spokorniki, že niso upali povedati, da ne bi kako zatemnili njihovega bleščečega svetniškega sija.

pri moji veri, toda jaz je tudi s svojimi solzami ne bom več prebudil. Sicer ji pa sedaj tudi ni prav nič hudega: ona je najmanj v nebesih in tam lahko pri Bogu za nas moli. Nje ne tarejo več naše skrbi, križi in težave, ki čakajo še nas. Bog naj poskrbi rajši za nas: treba bo misliti na drugo. Toda kaj čakate? Pokopljite jo vendar, jaz bom pa medtem zibal svojega sinka. Sam sem preveč žejn in izpostavljal bi se nevarnosti, da še zbolim. Toda naredite poprej še krepak nožirek. Videli bode, da ni slaba kapljica, verujte mi na pošteno besedo.“

Odšli so pokorno s pogrebom in jo pokopali, ubogi Gargantua je pa ostal doma.

ja. Že njihova najnežnejša mladost je bila s čudeži ožarjena.

Kakor je bila ta njihova jasnoglednost na eni strani hvalevredna — češ če velja: o mrtvih samo dobro, velja o svetnikih: o svetih samo sveto — tako je bila na drugi strani graje vredna. Svetniki naj bi bili vendar naši vzorniki življenja. A če nam jih kdo predstavlja, kot bi se po njihovih žilah ne bila pretakala zastrupljena Adamova kri, nam ne vžiga, ampak jemlje pogum jih posnemati.

Mi sicer ne tajimo, da so bila in so še v človeški podobi bitja, o katerih se zdi, kot bi Adam v njih ne bil grešil. A to so sila redki biseri. V vseh ostalih pa se je izvirni greh z vsem svojim žalostnim spremstvom bolj ali manj uveljavil. Le po trnjevi poti očiščevanja in vedno večjega razsvetljenja so se polagoma dvigali v jasne višine zedinjenja z Bogom.

Tudi ta pota niso bila pri vseh enaka. Kajti, svetniki niso tovarniško, strojno delo s povsem enakimi izdelki. Oni so vsak za se umetnijska božja milosti, te največje umetnice, ki ustvarja po naravi in z naravo, ki pri dveh ni docela enaka. Zato nobena knjiga ni tako pisana kot je „knjiga življenja“. Žal, da nam ni dano po njej pisati življenja svetnikov.

Naš Baraga spada v to vrsto svetih. Pri njem sicer ni govora o kakih velikih preobratih življenja, kot n. pr. pri sv. Pavlu, sv. Avguštinu in drugih

zvezdah prve vrste. A brez vsakih vidnih preokretov tudi pri njem ni bilo. Nočem pogrevati že znanih, iz poznejšega življenja, potem ko je ne kot ženin, ampak kot novomašnik stopil pred oltar. Le enega iz njegovih mladih let bočemo malo osvetliti, da ne bo kdo njegovih poznejših življenjepiscev te vrzeli samo s svojo domišljijo zadelal.

Da moremo to storiti, se imamo zahvaliti njegovi sestrični Antoniji poročeni Drenik, ki je del svoje mladosti z njim preživela in v pozni starosti svoje spomine nanj pripovedovala. Eden njenih sinov jih je pa zapisal in tako otel pozabi. (1) Mi smo bili že pred 25 leti opozorjeni na te Spomine, a nam ni bil dan vpogled vanje. Lastnik nam je le skomine vzbujal po njih. Njegov sin, ki jih je podedoval, je pa bolj širokogruden. Kot je razvidno iz druge izdaje dr. Jakličevega: Friderik Baraga, so bili že njemu dostopni, a je podoba, da samo ustmeno, ali mu pa takrat, ko je prirejal drugo izdajo, niso bili pri rokah. Mi jih imamo v prepisu pred seboj, v kolikor se tičejo Barage.

V njihovo bolje umevanje naj še to-le povemo: Ko je Baragov oče čutil, da se mu bliža zadnja ura, je dal poklicati svojega brata Ignacija, graščaka na Belneku pri Moravčah, ki ga je v oporoki določil za oskrbnika svoje posesti in varuha svojih nedoraslih otrok. Spomini pravijo, da ga je Friderik posebno skrbel. Varuhu je dejal: „Ljubi Ignacij, skrbj za Franceljna, bodi

(1) Spomine je 30. septembra 1883 na Drenikovem vrhu pri Ljubljani narekovala svojemu sinu, ki jih je napisal. Ta jih je ob svoji smrti zapustil sinu Bojanu, ki kot upokojeni magistratni svetnik še živi v Ljubljani. V prepis jih je blagohotno prepustil vnetemu in uspešnemu baragovcu p. Jožefu Aljančiču OFM. Obema prirčna hvala.

mu oče!“ Ker je imel sam svoj grad, je trebanjskega dal do Friderikove polnoletnosti v najem, otroke je pa k sebi na svoj grad vzel, kjer je bil poslej njihov dom. Friderika in Tončko Spomini izrecno omenjajo, da sta na Belneku rasla. O najstarejši hčerki Amaliji pa molče. Le mimogrede pozneje omenjajo, da se je z Belneka možila.

Stric Ignacij je imel precejšnjo kopico svojih lastnih otrok. Po tem prirastku je postal sicer precej samotni grad še bolj živ, posebno ob počitnicah, ko so se vsi domov vrnili. Sicer so pa imeli nekako domačo šolo. Moravski kaplan Megušar jih je učil in na koncu leta pošiljal k skušnjam. Ko je on dobil župnijo Golo, jih je nekaj s seboj vzel, da nadaljuje s šolo. Od onih rajnega Janeza omenjajo Spomini samo Tončko. Tam so doživeli roparski napad na župnišče. Pet jih je bilo. Med tem ko so drugi ropali, je eden klečal na župniku z odprtim nožem, da ga pri priči zabode, če se gane ali kriči. A hrup je zbudil tudi deklo, ki je skočila skozi okno in poklicala v hlevu hlapca. Ta je hitel v zvonik in začel plat zvona bit. Roparji so takoj vedeli, koliko ura bije in jo z naropanim popihali. Samo eden, ki je slanino basal v vrečo, se je preveč zamudil in padel ljudem v roke. Tončka, pripovedovalka teh Spominov, je morala biti precej gospodarstvena, ker pravi, da je vse divjake na Golem pocepila s cepiči, ki jih je je papa pošiljal. Z našim Franceljnom sta bila posebno prijatelja, ker sta bila v starosti najbližja. (2)

Kaj nam tedaj ti njeni Spomini vedo povedati o našem oltarnem kandidatu Baragi?

(2) Ker sta bili dve Tončki, so Franceljnovi sestro radi črnih las imenovali „ta črna“ Tončka, sestrično pa radi svetlih las „ta bela“ Tončka.

Fricelj, tako so ga vedno klicali, je bil po teh Spominih nenavadno dolgo precej otročji. Četrto latinsko šolo ali po moderno malo maturo je imel že za seboj, pa je imel še vedno veselje z otroškimi igrami. Doma na gradu je iz vseh sob pobral pručke, jih skupaj zvezal, naložil nanje umazano perilo in to „balo“ prevažal sem in tja, v veliko nevoljo žensk. Zunaj gradu se je najrajši mudil doli na grajskem travniku „Brdavs“ imenovanem, (3) kjer se je stekalo pet voda. Tam je delal mlinčke. Drugo njegovo, že malo bolj moško veselje, je bilo poravnavati krtine. Teh ni mogel videti. S „ta belo“ Tončko sta šla in vsako takoj zravnila in na njo kaj posadila.

Ob grajskem zidu pri obednici se je dvigala visoka češplja. Nekoč pravi Tončki, kako visoko si upa plezati. Zaježela se je poganjati kvišku, on pa za njo. Ona je bila že vstric prvega nadstropja, on pa veliko nižje. Naenkrat se on ustavi in zapoje: Gloria in ex-

(3) Brdavs je gotovo še tak kot je bil, ki radi zadostne moče daje trikratno košnjo. Grad so partizani požgali.

celsis Deo, ter tudi njo pozove, naj mu pomaga. Pa sta pela in se drla na ves glas. Naenkrat pa začujeta vzrojen glas papana: „Marš doli, če jih nočeta dobiti!“ Fricelj prestrašen pogleda doli in vidi, da ima papa korobač v roki, pa pravi: „Kar tu gori ostani va, dokler se jim jeza ne poleže!“

Nekoč so prekrivali grajski ulnjak. Fricelju pade v glavo, da se nudi le pa prilika za „lizanje“. Je li bila pod streho nad ulnjakom res kaka zaloga medu, Spomini ne povedo. A sladkosnedeži so bili prepričani, da je. Oboženi s potrebnim so začeli lesti po lestvi navzgor. Naenkrat se je pa lestva spodmaknila in padla na en panj. Razjarjene čebele se vsujejo ven in začno neusmiljeno obdelovati mlade roparje. Na vik in krik so prihiteli starejši od vseh strani. Izkušen hlapec pravi: „Hitro po kisl zelje in obkladke na otekajoča mesta. Položili so jih na hrbet in opikana mesta obložili s kislim zeljem. Nekaj časa od oteklin sploh niso nič videli. A bolj ali manj zatekli so bili tri dni. Stric je menda to smatral za zadostno kazen, da ni še korobač stopil v akcijo.

Na Trški gori

Lepega dne sta se pa Fricelj in bratranec Janez odločila, da hočeta prirediti „traktament“, gostijo. Pred kaščo v četrtem nadstopju sta pogrnila mizo. Njo sta obložila z raznovrstnim posušenim sadjem. Tudi sadjevca ni manjkalo. Dekleta so pa doli v kuhinji nekaj kuhale. Fricelj je v belem predpasniku vzdrlževal zvezo med kuhinjo in podstrešjem. Domenili so se, da ko bo vse pripravljeno in na mizi, bodo tudi dekleta pozvana k mizi. Fricelj jim je dejal, da ko bo zažvižgal, naj pridejo. Dolgo so zastoj prisluškovale ključu. Končno so ga le pričakale. Hitele so gori. Toda kako razočaranje! Navihanca sta med tem vse sama pojedla in popila. Dekleta so se jezile, najmlajša Marica se je od same jeze jokala, sita junaka sta se jim pa smejala.

V šesti gimnaziji se je pa temeljito spremenil, kakor beremo v teh Spominih. Nenavadno resnoben in možaški je postal. Samo v knjigah je tičal. Le enkrat, in to že leta pozneje, si je še eno tako privoščil, ki bi utegnila koga malo osupniti. Bilo je ob priliki možitve starejše sestre Amalije, 18. oktobra 1819. Zanj bi ta dan ne bil dan popolnega veselja, če bi ga ne bilo zraven. Ko je dobil njeno povabilo, ji je odgovoril, da pride, a le pod dvema pogojema: če bo svatba trajala dva dni in dve noči, in če bo z muziko, ker se hoče enkrat pošteno naplesati. V tem slučaju da bo prinesel s seboj tri pare čevljev. Očitvidno je bil to intimen, bombastičen, nagačen izraz veselja, ki ga je hotel deliti s to svojo tako nežno ljubljeno sestro. Da je ob tej priliki v resnici plesal, radi verjamemo Spominom, da bi bil pa tako strastno plesal, da si je čevlje „znucal“ kot pravi, je prav tako pretirano.

To je bilo v nasprotju z njegovim tedanjim notranjim razvojem. Njega je takrat že Večna ljubezen za svojo služ-

bo snubila. Spomladi istega leta je pisal Amaliji, da se njegovo ljubezni željno srce umiri le v Večni ljubezni. Ob Hoji za Kristusom in večji voditeljski roki svetniškega Klementa Hofbauerja je začel trgati celo nitke, ki so njegovo srce zadrževale od tega poleta. Svojemu Dnevniku je zaupal, da je opustil ta in oni postranski študij: risanje, španščino, ki si ga je samo v svoji nečimernosti naprtil. Zato si kar ne moremo misliti, da bi bil v tem duhovno-razvojnem stanju tako strastno plesal, da bi si želel tri pare čevljev „znucati“.

In še tega ne smemo prezreti, da je on pri tem duhovnem razvoju svojo srčno razporoko z Anico Dolinarjevo, dokler je le mogel, prikrival. Ko je polagoma le začela na zunaj pronicati, jo je skušal celo z dejanji, ki naj bi o nasprotnem pričala, kamuflirati. Znano je, kako je prijatelju Baumgartnu, ki je izrazil dvom, da bi bila Anica kdaj njegova žena, nasprotno zatrjeval. Stricu in varuhu je pogostno pisal, da jo bo popeljal na dedni grad, ko dovrši študije. Na ta račun bo šel tudi njegov „strastni“ ples. Pač ni hotel z barvo na dan, dokler ni bil gotov, da ga Bog drugam kliče.

Konec avgusta leta 1821 je na Belnek došlo Friceljno veselo poročilo, da je završil študije in da se bodo skoraj videli. Naznanil je tudi približni čas svidenja z naročilom, da bo svoje stvari v Krašnji pustil, kamor naj jih pride hlapec Jurče iskat, sam pa da pride peš čez hribe. Za dekleta je bila to posebno vesela vest. Že so si začele deliti vloge pri njegovi svatbi, kot vedo povedati ti Spomini: znamenje, da še niso ničesar vedele, kako vse drugače se je zasukalo. Preračunani dan so pridno prežale, katera ga bo prva zapazila iti preko travnika „Brdavsa“. Prva ga je zagledala Marica in

obvestila druge, ki so mu hitele naproti. Pri vrtnem vходу so se srečali. Spomini pravijo: „Mirno, skoraj mrzlo nas je sprejel. Vse nas je poljubil, zadnjo Mary in rekel je: Vse ste moje sestre, a to je moj zadnji poljub.“ Nato je prišel papa. Objel ga je srčno, a takoj prosil, naj gre — če le mogoče takoj z njim v Ljubljano. Me nismo umele, kaj vse to pomeni. V Ljubljani je izročil Trebnje sestri Amaliji, sam pa šel v lemenat.“

Čez dve leti je vabil na novo mašo, ki jo je obhajal tiho v ljubljanski stolnici 21. septembra 1823. Na Belnek je sporočil, naj tisti, ki se je namerava udeležiti, pridejo že pred pol 5. uro, da bodo lahko opravili še sv. spoved. Odzvali so se: obe sestri novomašnika, tri sestričine Antonija, Marica in Loti (4) ter stric Ignacij. Celo noč so se vozili, da so mogli biti pravočasno na mestu. A so se vračali kot s pogreba. Spomini pravijo, da jih je novomašnik pustil celo uro same in tešče, da so Bogu primerno zahvali. Marica je jokala, ker je bila lačna. Po preteku ene ure so šli trkat na njegovo sobo v „farovžu“, menda šenklaškem. Ko je odprl, nam je dejal: „Poklekните, prosim!“ Dal nam je novomašniški blagoslov in pristavil: „To je moja ohcet, ‘šajdesen’ pride takoj za tem.“ Nato je vzel iz molitvene knjige zlat križec in ga nam dal poljubiti. Ko je še papa objel in poljubil, nam pa samo roko podal, je rekel: „Midva, Amalija, se bova še videla, ti, Antonija, ostani par dni pri sestri, drugi pa z Bogom...!“

Tik pred njegovim odhodom v Ameriko, kot vedo povedati Spomini, sta šla v Metliko se poslovit od njega stric Ignacij in njegov krstni boter žurbi. Bilo je pozno. Našla sta ga v postelji: v talarju, na golih deskah, z dvema op-

kama in eno knjigo pod glavo. Stric mu je dejal: „Vsaj zadnjo noč bi se lahko malo bolje odpočil!“ On mu je pa dejal: „Ljubi papa,“ tako ga je vedno klical, „pred tremi dnevi sem vse med siromake in bolnike razdelil. Sedaj nimam več ničesar, razen kar je za potovanje potrebno!“

„Ta bela“ Tončka, ki nam je ohranila te spomine nanj, je tudi pozneje ostala z njim v stiku. Pravi, da ji je še dolgo let za god pisal in marsikaj zanimivega pripisal. In ko je obiskal domovino, ga je šla obakrat pozdravit. Drugič leta 1853 je peljala k njemu vse svoje otroke. Ko je zagledala škofovski križ na njegovih prsih in prstan na roki, je postala čisto zmedena. On je to opazil in ji je dejal: „Le misli si, da si moja stara Tončka iz otroških let, jaz pa tvoj stari Fricelj. Igrala se pač ne bova več skupaj in krtine v Belneku bodo imele pred nama mir.“ Potem je pogledal po otrocih in dodal: „Ljuba moja Tončka, štiri fantke imaš in eno punčko. Povej mi, katerega si zredila za me?“ Pogled mu obvisi na Bertelnu in pravi: „Morda tega-le?“ Jernejček je pa pri priči pograbil svojo kapo in jo ucvrl skozi vrata naravnost proti domu.

Kot snubec po duhovskih, kaj šele misijonskih poklicih, pa Baraga pri svojih ni imel sreče. No, saj nasilen pri tem nikoli ni bil. A tudi njegov zgled nanje ni imel tiste magnetne sile kot za druge. Med njegovimi bližnjimi in daljnimi sorodniki boste težko našli kakega duhovnika, do rev. Franc Baraga, kaplana pri Sv. Vidu v Clevelandu, ki je gotovo v daljnem sorodu z njim. Pač pa več višjih častnikov v avstrijski armadi. Eden izmed njih Jožef Gressel, podpolkovnik 17. pešpolka je bil 10. januarja 1898 dvignjen celo v plemski stan. Iz spoštovanja do svojega velikega prednika si je izbral naslov pl. Baraga.

(4) Menda Karlina (Charlota — Loti).

VAŽEN POGOJ SREČE —

TRDNO DUŠEVNO ZDRAVJE

DR. VINKO BRUMEN

Zelo važen pogoj uspeha, zadovoljstva in sreče na tem svetu je zdravje, tako telesno, kakor duševno. Bolezni in podobne nadloge nas ovirajo pri naših opravilih, nam onemogočajo pravilno izvrševanje naših nalog, motijo naše stike s soljudmi in so vir večjega ali manjšega trpljenja, včasih telesnih bolezin, včasih duševnih boli, često obojega. Zato je potrebno, da skrbimo za ohranitev in okrepitev zdravja in da v kali zatremo začetke nerednosti, ki so nadležne že same na sebi, morejo se pa razviti tudi v težja obolenja.

Navadno le preveč mislimo le na svoje telesne težave. Mnogo važnejše utegnejo biti duševne, ker nas bolj ovirajo pri našem življenju in delu in ker so prečesto baš one tudi pravi vzrok telesnih obolenj. Razen tega so resna ovira za naš nramni napredek, ker nam kalijo pogled in motijo sodbe o nas samih, o soljudih in o najvažnejših življenjskih vprašanjih.

Duševno zares zdrav, bi dejali, je človek, ki je toliko urejen in uravnotežen, da se more z uspehom posvečati svojim nalogam, stvarno presoјati položaj in se odločati za pravilno ravnanje, ter najti zadovoljstvo in srečo v delu in v sožitju z drugimi ljudmi. Podrobneje moremo določiti duševno zdravje, če premotrimo znake duševnega zdravega človeka, kakor se večkrat naštevajo.

RAZPOZNAVNI ZNAKI DUŠEVNO ZDRAVEGA ČLOVEKA

1. Pravilno presoјanje samega sebe

Kdor hoče svoje življenje prav urediti in v svojih nalogah in podjetjih

uspjeti, mora znati najprej trezno in stvarno presoјati samega sebe. Poznati mora svoje sposobnosti in vrline, pa tudi omejitve in slabosti. Vedeti mora, kaj zmora in v čem bi težko uspel. Zavedati se mora svoje odgovornosti tako za uspehe kakor neuspehe. Ne sme le prvih pripisovati sebi, drugih pa smoli, neugodnim okoliščinam, nagajanju ostalih ljudi ali celo — Bogu (Kadar je vino dobro, smo ga pridelali, kadar je slabo, pa ga je Bog dal!). Ker naj se s pravilnim presoјanjem samega sebe družijo pravilno presoјanje ostalih ljudi, bo duševno zdrav človek tudi uspehe svojega bližnjega pravilno ocenil in jih ne bo pripisoval le sreči, denarju in kdo ve čemu še, njemu samemu pa le neuspehe. Glede na sebe bo vedel prav tako, da ni odgovoren le za svoje neuspehe, ampak tudi za opustitve. Pravilno presoјati svoje sposobnosti namreč pomeni tudi, da se zavedamo dolžnosti storiti to, kar zmoremo. Pravilno presoјanje vrlin bližnjega pa nalaga, da jih brez zavisti in grenkosti priznavamo in cenimo. Kdor tako ravna, ne pokaže le, da je duševno zdrav, ampak obenem poskrbi, da tak tudi ostane.

„Spoznaj samega sebe!“ so učili že stari Grki, ki so po vsej pravici v tem nauku videli začetek modrosti. V njem pa je tudi prvi temelj duševnega zdravja.

2. Sprejetje neizbežnega

Kakor razen bebecv nihče ni tako nezmožen, da ne bi mogel česa storiti, tako in še bolj ni nikogar, ki bi mogel izvršiti vse, kar bi hotel. Nikoli ne do-

sežemo na svetu vsega, kar bi radi. Toda potruditi se moramo, da dosežemo največ, kar je mogoče, ko smo pravilno presodili svoje sposobnosti in omejitve, pa tudi stvarne možnosti. In ko smo resnično ugotovili, da kaj ni možno, ne velja zaletavati se v neizbežno, niti dejansko, niti zgolj čustveno, marveč ga je treba sprejeti kot tako. Mrličev ne more nihče znova obuditi k življenju. Prejšnjih napak ne more nihče izbrisati iz zgodovine, popraviti pa jih je mogoče z novim naporom, zlasti če je človek tokrat bolje pripravljen. Nad vzkipelim mlekom se ne splača jokati, toda drugič je treba bolj paziti, da ne uide iz kozice. Le preradi trosimo sile v brezmočnem uporju proti tistemu, česar ne moremo menjati in le prevečkrat stojimo križem rok pred nalogami, ki bi jim bili kos, če bi zares hoteli in se potrudili. Prav bi bilo, da bi si osvojili kot geslo in vodilo besede, ki se pripisujejo angleškemu pisatelju Chestertonu, pa tudi drugim, in se glase: „Vsakdo bi moral Boga prositi za troje: za **po-gum**, da bi sprejel tisto, česar ne more spremeniti, za **moč**, da bi spremenil, kar je spremenljivo; in za **modrost**, da bi znal dobro razločiti prvo od drugega.“

3. Umska in čustvena zrelost

Prva vsebuje neko mero zanesljivega znanja o vsem, kar človeka osebno zadeva: sposobnost in voljo presoditi objektivno vprašanja, na katera trči v življenju ali v tisku ali o katerih govori z drugimi; pripravljenost svoje mnenje tudi stvarno utemeljiti, pa poslušati mnenje drugih in še posebej njihovo utemeljevanje; usposobljenost za to, da zna poiskati pouka, kadar ga potrebuje, v kaki knjigi ali reviji ali pri človeku, ki ga more dati, in da zna tuje mnenje vzeti v pretres, tudi kadar mu ne ugaja in podobno. Ne smemo imeti ljudi za pametne samo, kadar se strinjajo z nami, temveč vselej, kadar kaj pametnega uče ter so pripravljeni in znajo to tudi utemeljiti. Izšolanost v urejenem logičnem mišljenju je vsakakor nepogrešljiva sestavina umske zrelosti.

Čustvena zrelost pa nam dovoljuje, najprej, da se brez plašnosti bližamo drugim ljudem, četudi imajo kak višji položaj; da jih moremo prenesti brez grižoe zavisti, tudi če nas v sposobnostih in znanju prekašajo ali zaslužijo več kot mi; da se znamo naravno prilagoditi ljudem, s katerimi moramo skupaj delati, ali katerim imamo kaj povedati, oziroma kaj od njih zvedeti. Dovoljuje nam nadalje, da moremo prenesti in sprejeti resnico glede samih sebe, glede naših bližnjih ali daljnih in glede dogodkov na svetu, naj nam je vse to všeč ali ne; da moremo vsakemu položaju pogledati v oči brez strasti in pristranosti ter odgovoriti nanj tako, kakor je prav in nam pamet svetuje, saj utegnejo imeti prav, ki trdijo, da se motimo, ker se želimo ali hočemo zmotiti in da imajo predsodki in vseh vrst pusta mnenja korenine globoko v naši sebičnosti. Čustveno zrelega človeka ne omamlja sreča, še manj se predaja jalovemu žalovanju in stokanju, saj ve, da nobena žalost ne vrne življenja niti enemu človeku od vseh milijonov umrlih od Abelovih časov do danes. Tudi se ne pusti obvladati neprestani zaskrbljenosti, kaj bo, če se bo zgodilo to ali ono. Duševno zdrav človek, ki je čustveno zrel, ve, da žalost, ljubosumnost, zavist, zaskrbljenost in podobne nekreposti ne lajšajo življenja niti tistemu, ki jih goji, niti njegovi okolici; ne pomagajo do pravih sodb in odločitev, kakor jih terja vsak dan; ne koristijo telesnemu zdravju in niso v prid duševnemu. Čustva in strasti so mu le dobrodošle pomagalka, ne pa svetovalke in mnogo manj gospodovalke. Zato jih obvladuje, ker jih je s trajno vajo in vzgojo dobil v oblast, da to zmore.

4. Red v vsakdanjih opravilih

Ko se otrok uči hoditi, mora paziti na vsak gib, da ne izgubi ravnotežja in ne telebne na tla. Ko je dobro shodil, pa hoja ne terja več vse njegove pozornosti in jo more obrniti k drugim podjetjem. Čim več opravi se je tako naučil, da jih izvrši brez nepotrebnega trošenja duševne energije, toliko več

mu je ostane za nove naloge. V tem je napredek.

Odraslega čaka toliko nalog, da bi jim nikakor ne mogel biti kos, če bi moral vsaki posvetiti toliko truda kakor takrat, ko se jih je prvič lotil. Toda ker jih večino, to je vsa vsakdanja in redno se ponavljajoča opravila, opravlja že nekam mehanično, more preostalo silno obrniti na tista vprašanja, ki jih vsak dan predstavi kot nova. Tako more napredovati in v življenju kaj doseči. Zato je za uspešno življenje potrebno, da se navadimo na neki red v vstajanju in leganju spat, v prehranjevanju in higijeniziranju, hoji na delo in povratek domov, pri potrebnem sprehodu itd. Ljudje, ki jim zmeraj in za vse manjka časa ali sil, jih po potrebnem zapravljajo v neurejenem vsakdanjem delu, če ta tožba ni le pretveza, da odrečejo komu pomoč ali pa sodelovanje pri kaki skupni akciji.

5. Zaposlitev vseh osebnih sil

Nobena zaletelost in enostranost ni znak uravnoveženega človeka. Ves dan tičati v knjigah je prav tako enostransko, ko ves dan ali teden ali več posvetiti trgovanju in pridobivanju imetja. Živeti ves svojemu poklicnemu delu je tako malo pravšno kakor navezati se z vso dušo na gospodinjstvo in na otroke. Ker zadnja opomba, ki niti mo- ja ni, ker jo posnemam po neki knjigi, utegne trčiti na zelo zakoreninjen in olepšan predsodek, potrebuje še nekaj besed. Ne samo ni vrlina, če žena in mati živi vsa gospodinjstvu in otrokom v tem smislu, da ji manjka časa za vse ostalo, nego je celo izraz hude osebne napake. Izdaja namreč nekaj, kar si žena in mati prizadeva prikriti: po- manjkanje ali šibkost resnične ljubezni do doma in do družine. Dekle, ki pre- tirava v lepotičenju, izdaja zavest, da ni dovolj lepa. Mož, ki rad naglaša, kake študije ima za seboj, trpi na čutu manjvrednosti glede na svojo izobrazbo. O altruizmu in ljubezni do bližnje- ga največ pridigajo zakrknjeni egoisti, kakor je opazil že nemški filozof Nie- tzsche. In mati, ki se izčrpa v preti-

rani skrbi za svoje otroke, jim s tem ne le škodi, temveč izdaja šibkost svoje ljubezni, ki jo hoče s tem nadomestiti, in se opravičiti pred samo seboj, tudi če si tega ne priznava.

Duševno uravnovešen človek se ne izgublja v enostranostih in pretirava- njih. Vselej najde čas, da more za- dostiti tudi drugim zanimanjem.

Zahaja v družbo in k predavanjem; obiskuje gledališče, kinc, koncerte; bere knjige, hodi na izprehode, goji šport ali si najde kak drug priljubljen opravke, ki mu zaposli sile nezaposlene v poklicu in vsakdanjem delu ter mu daje prilike, da si da duška, kadar ga okoliščine preveč tesnijo. Churchill, ki opravlja dva poklica, ker je državnik in pisatelj, in je torej zadosti zaposlen, v prostem času vsaj še slika, zida in ri- bari. Morda mu tudi to pomaga, da zmore napore, ki jih ves svet občuduje, četudi se zdi, da ga zadnji čas zdelu- jejo. Ni modro vsega razpoložljivega časa posvetiti le eni zadevi; če se zna- mo pravočasno in na pravi način oddah- niti, bomo v glavnem oprasku z manj- šim naporom in manjšo izgubo časa mogli več storiti. To velja tudi za ma- ter, ki misli, da ne sme nobenega tre- nutka porabiti zase in posvetiti svojim osebnim potrebam, zlasti duhovnim. Ne le sme, celo mora.

6. Zadovoljstvo v poklicu in sreča v družini

Poklic je tisto življenjsko torišče, kjer človek porabi največ sile, in dru- žina je tisto zavetje, kjer naj bi prebil največ časa in si zacelil rane, ki mu jih zadaja življenje. Zato je tako važno, da sa oba pravilno izbrana.

Poklic ni katerokoli delo, ki nekoga preživlja, temveč samo tisto, h kate- remu ga vleče nagnjenje in v katerem mu je delo vir posebne slasti in ne zmeraj muka ali vsaj potrebno zlo. Mnogi ljudje danes ne najdejo svojega poklica in se s tem ukanijo za del živ- ljenjske sreče. Motijo jih predsodki, ker imajo nekatere poklice za vrednej- še, čeprav je za vsakega človeka naj- odličnejši njegov poklic. Iščejo lažjega

dela, pa ne vedo, da je najlažje delo tisto, ki nekoga veseli. Hočejo delo, ki ga je mogoče opravljati sedé, pa se ob-
sodijo na nedejavnost, če njihov poklic ne leži v tej smeri. Privlačujejo jih po-
čitnice, ker ne umejo, da je vsebina poklica delo, ne pa počitek, in da bo
najbrž vedno tako na svetu, da bo večji
del leta posvečen delu in le manjši do-
pustu ter je malo pametno žrtvovati
manjšega večjemu. Nikoli ne smemo po-
zabiti, da si v poklicu izbiramo delo in
ne njegove več ali manj slučajne pri-
tike, od katerih se nam le prečesto zde
posebno važni tudi prejemki. Marsikdo
ne zna odkriti, kje je njegov pravi
poklic; toda dandanes poznamo že raz-
novrstne ustanove, katere morejo tukaj
pomagati s sredstvi, ki jim jih daje na
razpolago znanost. Vredno se je poslu-
žiti vsega, kar pomaga do poklica in s
tem zadovoljstva.

Še važnejša je pravilna odločitev pri
ustanovitvi družine. Kdor ne najde sre-
če doma, jo bo težko kje, kdor pa je
doma srečen, bo prinašal srečo, kamor-
koli bo prišel in zato jo bo tudi povsod
našel. Srečo namreč najde samo, kdor
jo daje. Kdor se v sebični zaskrblje-
nosti zase boji dajati še drugim, oško-
duje torej najbolj sam sebe. Kdo ve,
če tu in tam težave v ljubezni ali pri
ustanavljanju družine, katerih teža se
dandanes toliko naglaša, nimajo vira v
taki sebični zaprtosti vase? Ljubij naj-
prej, da boš našel ljubezen. Kdor se
daje, prejema. Vsekakor zakrknjeni
samci računajo le s tem, kar si prihra-
nijo, če se ne poroče, a pozabljajo na
tisto, za kar se pri takih računih ušte-
jejo. In najmanj mislijo, da utegne biti
samstvo nevarno tud trdnosti dušev-
nega zdravja.

7. Neka vera

Da moremo ohraniti duševno ravno-
vesje in premagati neštete težave na
kakršne vsakdo trči v življenju, nam
je neobhodno potrebna tudi neka vera.
Srečen, kdor ima pravo vero, in sicer ne
le vpisano v kako listino, temveč res-
nično, doživeto, ki preveva zadnje vlak-
no njegovega bitja in se izraža v vsa.

NE, NE, — NE ZA SAD HRUŠKE,
četudi je zlat,
ne smem odvreči puške,
leči v hlad,
izdati brata
in v plitvinah življenja
in sladkega blata
utonitei sam plitev: —
v novem boju,
v njegovem krvavem znoju
zori naša rešitev!

Bogdan Budnik

kem gibu in v vsakem dejanju. Tak se
ne bo ustrašil težav, vedel bo, da jih je
vredno premagati in da bo ves trud slej
ali prej poplačan, ker „Bog tudi v kri-
vih žrtvah ravno (prav) piše,“ kakor
pravi pregovor. Znal bo v luči vere v
Boga in ljubezni do Njega pravilno lju-
biti tudi sebe in svojega bližnjega in
vse stvarstvo, in ker bo ljubezen dajal,
jo bo tudi prejemal, z ljubeznijo pa bo
sposoben premagati svet, dočim je brez
ljubezni okrnjen in nemočen.

Komur manjka prave vere, mu je po-
trebno vsaj neko nadomestilo. Neko
vero vase, v soljudi, v kulturo, v smisel
življenja in človeškega prizadevanja, v
prednost resnice pred zmoto in lažjo,
dobrote pred zlobo, itd. mora imeti, da
se ne zruši pod težo življenja! Laže je
verovati kot pa živeti brez vere in mno-
gi tisti, ki se razglašajo za brezverce,
imajo celo zelo močno in živo vero, dasi
jo napak umevajo in izražajo.

Blagor mu, kdor izkazuje vse naštete
značilnosti. Ta je zares popoln, vsaj
kar se duševnega zdravja tiče. Pa se
bo našel težko kdo, ki bo v tem po-
gledu popoln. Kakor nas v telesnem
pogledu malo poboli sedaj v glavi, nato
v zobu, ali malo potrga v stegnu in
zopet v križu, tako tudi naše duševno
zdravje, ne da bi bili zato že zmešani
ali celo blazni, izkazuje razne nepopol-
nosti in nerednosti, ki pa jih preradi
jemljemo premalo resno. Ob drugi pri-
liki si bomo ogledali nekatere izmed
njih.

PREROK JEREMIJA

BORIS KOMAN

Vse prizadevanje preroka Izaija, da bi se izraelsko ljudstvo spametovalo in vrnilo k Bogu, je ostalo skoraj brez uspeha. Naslednik pobožnega kralja Ezekija, Manase, se je popolnoma udal poganstvu. Jeruzalemski tempelj je bil zapuščen in na njegovem dvorišču se je bohotal plevel. Namesto zaukazanih daritev Bogu so žrtvovali otroke Baalovim malikom. Tisti redki, ki so še ostali zvesti veri očetov, so doživljali preganjanje (Prm. 2 Kron pogl. 33!)

BOG POKLIČE JEREMIJA V SVOJO SLUŽBO

V tem času se je rodil v duhovniškem mestecu Anatot, ležečem nekaj kilometrov severno od Jeruzalema, duhovniku Helciju sin Jeremija. Verno vzgojen je v svoji mladosti z žalostjo doživljal, kako se tepta božja postava in žalj neskončno sveti Bog. V trinajstem letu vladanja Josija, ki je za brezbožnim Manasejem zasedel izraelski prestol, pa je Bog poklical Jeremija iz mirnega življenja v središče dogodkov, ki so zapečatili usodo izraelskega kraljestva (Jer 1, 1—3). Mirni in blagi dvajsetletni Jeremija se je ustrašil božjega poklica, saj je vedel le predobro iz zgodovine, da je biti prerok zakrnjenemu Izraelu bridko težko. Zato je vzkliknil: „Ojoj, Gospod Bog! Dobro veš, da skoraj ne znam govoriti, ker sem še zelo mlad.“ Pa mu je odvrnil Gospod: „Ne govori, da si premlad, zakaj z mojo pomočjo boš vršil vse stvari za katere sem te določil; vse kar sem

ti naročil, da rečeš, boš povedal. Ne boj se teh, h katerim te bom poslal, zakaj jaz sem s teboj da te rešim iz vsake stiske.“ Potem je Gospod stegnil svojo roko, se dotaknil njegovih ustnic in dostavil: „Glej, jaz polagam moje besede v tvoja usta. Vedi, da ti dajem danes oblast nad narodi in kraljestvi, da jim poveš, da jih bom uničil in razdejal in da bom ustvaril druge“ (Jer 1, 6—10). Vse to je kazalo, da so na vidiku velike in strašne stvari.

Jeremija se je okrepčan po samem Bogu pogumno posvetil svojemu poklicu. Opominjal je, prosil, rotil svoje ljudstvo in prosil pri Bogu zanj usmiljenja.

Za časa boguvsdanega kralja Josija njegova naloga ni bila pretežka. Kralj sam je spet upostavil v prenovljene templju bogoslužje in očistil deželo malikovalskih oltarjev. Znova je sklenil zavezo z Bogom in slovesno praznoval veliko noč (Prim. 2 Kron pogl. 34 in 35.). Jeremija je tako lahko stopil v ozadje.

Leta 608 pa je kraj Josija v bitki z Egiptčani pri Magedo padel. Izraelce je ta smrt silno zadela, posebno pa preroka Jeremija, ki je spesnil pretresljive žalostinke, ki so jih še dolga leta prepevali izraelski pevc (2 Kron pogl. 35; 4 Kralj pogl. 32).

POSTAVLJEN V SREDIŠČE NARODNE TRAGEDIJE

Položaj se je z Josijevo smrtjo za Izrael zelo poslabšal. Njegovi nasled-

niki na prestolu niso bili očetovega duha. In tudi v političnem oziru so bili silno trmoglavi in neprevidni. Jeremija jih je svaril, naj se ne upirajo, pa ga niso poslušali. V svojo pogubo. Joakaz je bil že po treh mesecih odpeljan v egipčansko sužnost (2 Kron 36, 4). Egipčani so postavili na prestol drugega Josijevega sina Joakima. Ta je bil naklonjen Egipčanom. Tudi med njegovimi dvorjani je bila v premoči Egipčanom prijazna stranka. Njihov namen je bil upreti se mogočnemu Babilonu s pomočjo Egipta. Jeremija pa jih je na božji ukaz svaril pred tem, naj ne tirajo naroda v pogin. Napel je vse sile, da pregovori kralja in narod, dokler je še bil čas (2 Kron 36, 6).

Njegova beseda je ljubezniva, vse bolj prošnja kot grožnja in kar čuti se, kako mu krvavi srce, ko mora trdovratnim rojakom napovedovati strašno bodočnost kot kazen za njihove grehe. Gospod Bog po njegovih ustih v bridkih tožbah slika nevaležnost in nezvestobo svojega izvoljenega ljudstva. Svoje razmerje z Izraelom primerja zakonski zvezi. „Spomnil sem se ljubezni, ki sem ti jo izkazoval, ko sem se poročil s teboj in kako si šlo za menoj v puščavi, v oni zemlji, kjer se ne seje. Izrael je v oni zemlji, kjer se ne seje. Izrael je posvečen Bogu in je kot prvina med sadevi. Zato poslušajte besedo Gospoda: Katero napako so našli na meni vaši očetje, da so se oddaljili od mene in šli za izmišljenimi maliki? Še vprašali niso: Kje je Gospod, ki nas je rešil iz Egipta, ki nas je vodil skozi puščavo? Jaz sem vas pripeljal v rodovito deželo, da jeste od njenih sadov in uživajte njeno dobroto. Vi pa ste onečastili mojo deželo in ste naredili iz moje dediščine predmet zaničevanja. — Zato bom dvignil sodbo zoper vas, pravi Gospod, in bom branil svoje pravice pred vašimi sinovi“ (Jer 2, 2—8).

Kljub vsemu bi jih Gospod še rad

rešil, le spokorijo naj se. „Izrael, če se hočeš vrniti, sprejmi se k meni s celim srcem. Če odstraniš pohujšanje malikov izpred mojega obličja, ne boš odstranjen z zemlje.“

NAPOVE NARODOV POGIN

Bog je dal Jeremiju videti vnaprej strašne kazni, ki so radi nespokornosti Izraela postale neizbežne. In njegova bridka naloga je, napovedati jih svojim rojakom.

„Peklical bom nad vas narod od daleč, mogočno in staro ljudstvo, čigar jezika ne razumete. Ta narod bo povžil tvoje žetve in tvoj kruh, bo požrl tvoje sinove in hčere ter črede; uničil bo tvoje vinograde in figove nasade in razrušil s svojim mečem tvoja utrjena mesta, v katera staviš vse svoje zaupanje. Kakor ste vi zapustili mene in služili tujim bogovom v svoji zemlji, tako jim boste odslej služili v tuji deželi“ (Jer 5, 15—19).

Jeruzalem bo oblegan in razrušen. Zakaj tako pravi Gospod vojnih čet: „Posekajte drevesa, skopajte jarke okrog Jeruzalema. To je moje mesto, ki ga bom kaznoval, zakaj v njem se skriva krivica vsake vrste“ (Jer 6, 6).

Kralj Joahim je bil gluh za Jeremijeve besede. Ljudstvo samo se mu je rogalo: „Kaj se nam more zgoditi, ko imamo božji tempelj?“ Zato je Bog ukazal Jeremiju, naj se ustopi pred tempeljska vrata in jim znova pove vso resnico.

„Samo, če se spet spreobrnete v svojih delih in svojih željah; če bo spet zavladala pravičnost med ljudmi, če ne boste žalili tujca, sirot in vdov in ne prelivali krvi nedolžnih na tem kraju in ne boste več hodili za tujimi bogovi, bom bival med vami na tem kraju, na tej zemlji, ki sem jo dal vašim očetom za vse veke. Toda vi kradete, ubijate, prešuštujete in delate vse hudo. Zato

ti, Jeremija, ne posreduj za ljudstvo. Moja jeza in moja užaljenost je že na tem, da se sproži na ta kraj" (Jer 7, 5—16).

„Tedad bodo Kaldejci vrgli iz grobov kosti judovskih kraljev in kosti duhovnikov in prerokov in kosti jeruzalemskih prebivalcev in jih bodo pustili izpostavljene sncu in luni in vsem zvezdam. In ne bo ga, ki naj te kosti zbere in jih pokoplje" (Jer 8, 1—2).

Ob t.h. strašnih napovedih je Jeremiju neizmerno hudo. Vse sile napne, da bi prepričal svoje drago ljudstvo in ga pripravil k poplajanju in pokori (Jer pogl. 9 in 10). Roti božje usmiljenje, naj prizanese. Pa božja mera je že polna in božja svetost terja kazen. „To pravi Gospod, Bog Izraelov: Proklet bodi človek, ki ne posluša besed zaveze, ki sem jo sklenil z vašimi očeti, ko sem jih rešil iz Egipta. — Niso jih poslušali, ampak so šli za skvarjenimi nagoni svojega hudobnega srca. Stresel sem nad nje vse kazni, ki so zapisane v oni zavezi" (Jer 11, 2, 8).

JEREMIJA V NEVARNOSTI

Napovedane kazni so vzbudile val sovraštva proti Jeremiju. Njega, najiskrenejšega rodoljuba, ki je vse svoje življenje zastavil za dobro svojega naroda, so začeli sumničiti, da je narodni izdajalec, škodljivec, ki ga je treba čimprej onemogočiti. Kot pozneje Odrešenika, so tudi njega hoteli ubiti. V njegovem rojstnem mestu Anatotu so mu grozili s smrtjo, če ne neha prerokovati v božjem imenu.

„Bil sem kot jagnje, ki ga peljejo v zakol," je moral zapisati o sebi (Jer 11, 19).

Bog pa ga je še potreboval za svoje velike načrte, zato ga je rešil smrti.

Kot iskren rodoljub pa ni nehal praviati za svoje ljudstvo: „Čeprav naši grehi pričajo zoper nas, se ozri milostno na

nas. Kajti, Gospod, Ti bivaš med nami in mi se imenujemo tvoje ljudstvo. Ne zavrzi nas!" (Jer 19, 9).

Bog pa noče poslušati več prošelj, ker je trdovratnost Izraela prevelika. Sam Jeremija mora priznati, da je vse njegovo prizadevanje zaman. Ne kralj, ne ljudstvo ga nočejo poslušati. Poln bridkosti zajoka: „Gorje mi, mati moja! Zakaj si me rodila, da moram biti človek nasprotovanja in prepira v vsej zemlji. Vse me preklinja!" (Jer 15, 10).

Sam Bog ga je v tej bridkosti, ki je grozila, da stre tega svetega moža in ga pritira v obup, prišel potolažiti. Tako Jeremija znova pokrepčan nadaljuje svojo prebridko poslanstvo. Bog mu ukaže, da ostane samski, v znak, da se že resno bliža pogin ljudstva. „Zakaj sedaj rojeni bodo pomrli zaradi raznih bolezni. Ali bodo umorjeni z mečem ali od lakote in njih trupla bodo plen ptic in divjih zveri. Vse to, ker so vaši očetje zapustili Gospoda in šli za tujimi bogovi in jih častili in se niso držali postave" (Jer 16, 2—13).

BOŽJE BESEDE SE ZAČENJAJO SPOLNJEVATI

Leta 605 je kralj Nabukodonosor na povratku iz Egipta zavzel tudi Jeruzalem in odpeljal prve Izraelce v Babilon. Kralj Joakim in njegova okolica se iz tega niso ničesar naučili. Namesto, da bi šli vase videč, da so se prerokbe začele izpolnjevati, so znova stregli Jeremiju po življenju. Jeremija je namreč dal na božji ukaz svojemu tajniku Baruhu napisati prerokbe, ki jih je doslej goveril Izraelcem in jih prebrati. Kralj je v jezji dal knjigo sežgati in je hotel oba moža zgrabiti (Jer pogl. 18 in 36). Bog pa ju je skril in jih tako rešil smrti. Pozneje je Jeremija znova narokoval vse prerokbe in še dodal prerokbo o 70 letni babilonski sužnosti (Jer pogl. 25).

Tri leta pozneje se je kralj Joakim znova uprl Babiloncem. Kralj Nabukodonosor je prišel in znova mesto oblegal. Med obleganjem je kralj Joakim umrl. Sledil mu je 18 letni sin Joakim ali Jehonija, ki je tudi delal, kar je hudobno pred Gospodom, popolnoma enak svojemu brezbožnemu očetu. Ko je postal položaj v obleganem Jeruzalemu brezupen, se je predal s svojo materjo, dvorjani in prvaki babilonskemu kralju. Ta ga je dal zvezanega odpeljati v Babilon skupno z okrog 10.000 Judi.

Za kralja je postavil 21 letnega Sedekija. Judje se še vedno niso spamelevali, ampak so še naprej zaupali v pomoč Egipta. Jeremijeva naloga je bila odpreti jim oči. Na božji ukaz je vzel lončeno posodo in jo vpričo njih razbil govoreč: „Tako bo Gospod vojnih trum uničil to ljudstvo, kot se razbije lončena posoda, ki je ni mogoče več sestaviti“ (Jer 19, 11).

JEREMIJA ZNOVA V NEVARNOSTI

Kralj Sedekija je sam zase Jeremija cenil in ga celo prosil za svet, kako naj postopa ob napadu Nabukodonosorja. Jeremija mu je jasno odgovoril, „da Gospod pravi: „Jaz sam se bom boril proti vam in vas bom porazil. Izročil bom kralja Sedekija in njegove služabnike ter njegovo ljudstvo in vse, ki bodo še živi ostali v roke kralju Babilonije, Nabukodonosorju“ (Jer 21, 5—7). Zaradi teh besed so Judje še bolj sovražili Jeremija in mu stregli po življenju imenujoč ga krivega preroka in narodnega izdajalca, zlasti še potem, ko je poslal zasuznjenim rojakom v Babilon pismo, v katerem jim svetuje, naj se pokoravajo Kaldajcem, ker sužnost bo trajala 70 let (Jer pogl. 25 in 29). Radi tega pisma je dal kralj Jeremija vreči v ječo. Celo bičali so ga in zaprli v prazen vodnjak (Jer 37, 14).

Jeremija pa je ostal zvest Bogu in svoji bridki službi. Tudi ječa mu ni

zlomila duha. Z vso odločnostjo je odkrito oznanjal pogin in božjo kazen. Jeruzalem je bil že oblegan.

Po osemnajstmesečnem obleganju je bilo v juliju leta 589 mesto Jeruzalem zavzeto in razrušeno, tempelj požgan, kralj in ljudstvo pa odpeljano v sužnost. Že tretjič! Kralj Nabukodonosor je dal Jeremija spustiti iz ječe in ukazal, naj ravnajo z njim z vsem spoštovanjem (Jer pogl. 39). Dal mu je tudi na izbiro, če hoče iti z njim kot ugleden prijatelj v Babilon, ali ostati v Jeruzalemu. Jeremija pa je rajši ostal v domači zemlji.

Judeja je postala babilonska provinca. Za upravnika so ji postavili Babilonci Godolija, ki je bil dober mož in Jeremijev prijatelj. Toda nestrpni Judje, potomci kraljevske družine, so ga zavratno umorili (Jer 41, 2). V strahu pred kaznijo so Judje kljub Jeremijevim svarilom zbežali v Egipt in s seboj s silo odpeljali tudi Jeremija.

Jeremija je še na tujem oznanjal božje kazni Judom. Splošno se sodi, da je v Egiptu umrl mučeniške smrti, kamenjan od svojih rojakov.

Veliko nam da misliti življenje tega velikega moža stare zaveze. Pomaga nam razumeti, da Bog dolgo čaka in kliče k pokori in spreobrnjenju. Če pa grešnik, naj bo to posameznik, ali ves narod, le noče poslušati, Bog udari hudo. Pa zopet vse le iz ljubezni.

In še nam pomaga ta veliki mož za slutiti kako težka je naloga vodnika naroda in kako nehvaležna. In kako pogosto ga ne razumejo in ga po nedolžnem obrekujejo in preganjajo. Le priznanja in hvaležnosti tako malo žanje. Ali ni morda tudi pri nas tako? Ali nismo tudi mi včasih do svojih vodnikov v nehvaležnosti in sumničanju Izraelcem podobni?

Ali smo moderni?

DR. FRANCE Kladnik

KAJ SE PRAVI BITI MODEREN?

Biti na tekočem? Vedeti, kako se razvija svet: kultura, politika, gospodarstvo in šport? To bi bila le ena stran modernosti. Zgolj nekaj trpnega, mrtvega. Modernost pa nam pove še mnogo več.

Moderen je tisti, ki se zna prilagoditi časom in prilikam na tak način, da položaj obvlada, ga po svoje uredi in postane gospodar položaja. Moderen v polnem pomenu besede je le tak človek, ki zna svoje ideje uveljaviti. To pa je seveda vse več, kot če kdo prisluškuje, kaj pravijo drugi in se usužnji modi, idejam drugih in zapovedim okolja. Biti moderen ni majhna reč, ako besedo razumemo pravilno. Modernost je velika čednost, ki jo imajo le tisti, ki položaje obvladujejo.

Cerkev je moderna po božji volji: do konca sveta bo obvladovala položaj na svetu, včasih bolj, včasih manj; nikoli Cerkev ne bo izgubila obstoja in vpliva na svet. Ob neomajnih in vedno trdnih večnih resnicah naravnega in nadnaravnega reda, zdravega modroslovja in božjega razodetja, cvete v cerkvenem življenju velika, živahna in vse prese-gajoča pestrost, ki sledi razvoju časov.

Katoličani pa nismo vselej zadosti moderni — in tedaj uboga naša mati sveta Cerkev izgublja mnogo področja iz svojih rok: svet se razkristjanja. Po krivdi katoličanov krščanstvo „ne vleče“; božje razodetje, to neizčrpno bogastvo idej in posvečevalnih sredstev, nekako „podleže“ v primeri s kako modno, športno, politično ali gospodarsko idejo. N. pr. komunizem, pa četudi sloni na neumestnih temeljih in na

neumnih ali nemogočih idejah, vleče v politiki bolj, kot zdrava načela katoliške zamisli sveta. Komunizem je sicer na smrt obsojen, ker je zmota; toda znal si je nadeti krinko modernosti: storil je to navadno z nemoralnimi sredstvi, a naj že bo kakorkoli, od leta 1917 komunizem dejansko le napreduje... „Otroci tega sveta so pač modrejši napram svojemu rodu, kot otroci luči,“ sam božji Zveličar je to pribil.

Cerkvena zgodovina preko stoletij do danes kaže pojave prave modernosti v Cerkvi. Kako so se apostoli znali prilagoditi v okolju! Sveti Pavel je vsem postal vse, in je uspeval. Vsak nov red v cerkveni organizaciji je znak modernega duha onega časa — in upehi niso bili nikoli majhni. In danes, ko katoličanom hočejo nadeti vzdevek „nazadnjaki, reakcionarji...“ nam sv. Cerkev, ne brez vpliva sv. Duha, kot zatrjuje Pij XI., pošilja Katoliško akcijo, kot nekaj modernega, da zavre poplavo razkristjanjevanja v svetu. Tako Cerkev.

In mi?

SLOVENSKI IZSELJENEC KOT MODEREN KATOLIČAN

Pravna ureditev cerkvenega življenja je takšna, da se velika večina dela opraviha preko župnij; redovi in kongregacije, kot specializirane skupine za določene posle pomagajo vzdrževati katoliškega duha in versko življenje vernikov-župljanov: brez župnij, brez teh „družin“ božjih otrok na zemlji Cerkev ni.

Kako lepi so spomini na župno življenje doma: fara, to je nekaj pome-

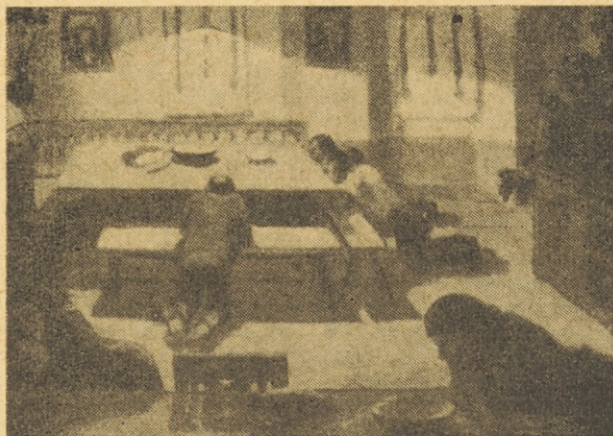
nilo! Okrog farnega življenja je cve-
telo vse ostalo, kot na močnem drevesu.
Razlikujemo dvojne vrste župnij: terito-
rialne in personalne. Prve so take, ki
zajemajo določeno ozemlje in vse na
ozemlju prebivajoče vernike, druge pa,
na glede na ozemlje, obsegajo določeno
skupino ljudi istega naroda ali jezika.
Slednjim pravimo tudi narodne župni-
je. Cerkev želi, kolikor je pač mogoče,
da so župnije teritorialne, kar tudi v
veliki večini so. Potreba pa včasih ter-
ja tudi narodnostne župnije, zlasti v
ameriških deželah, kjer žive mešano
ljudje raznih narodnosti. Izkušnja nam-
reč uči, da je za novonaseljence naj-
bolje, če ostanejo zvesti svojim starim
tradicijam in navadam, ker tako goto-
veje ohranijo vero. Kjer namreč zaradi
česar koli niso ustanovili za naseljence
narodnih fara, so se ti kmalu versko
zanemarili, narodno odpadli in s tem
navadno tudi moralno propadli: niso
ostali zvesti staremu, in novega tudi
niso sprejeli; takšni ljudje žive brez
idealov, ker so na ideale pozabili ali
jih zavrgli; so pravi materialisti, ki
niti svoji stari domovini niso v čast,
niti novi v korist. Cerkev je pokazala
moderno čutenje, ko je narodne žup-
nije uvedla in sprejela, kadar je bilo

potrebno, toda kljub temu ostanejo na-
rodne župnije nekaj prehodnega, zasil-
nega in so potrebne za določeno dobo.
Nove generacije sčasoma zažive v polno
z novo domovino in če se to zgodi brez
nasilja in naravno, s tem narodne žup-
nije same po sebi prenehajo; opravile
so svojo veliko in važno nalogo, če so
dale vero novemu okolju.

VPLIV NOVEGA OKOLJA

Gotovo je treba biti toliko življenjsko
prožen, da se vživimo v nove razmere.
In če hočemo pred Bogom zaslužiti pri-
znanje, da smo moderni in časom do-
rasli katoličani, moramo znati obvla-
dati okolje, v katerem živimo in nika-
kor pustiti, da nas materializem po-
goltne: tukaj je res na mestu znana
gorenjska trma. Zgodovina tujih de-
žela, kamor nas je vojna vihra zanesla,
pa priča, da te dežele zelo hitro preo-
krenejo po svoje novonaseljene prebi-
valce. Navadno že otroci ne govore do-
bro jezika svoje matere, in kar je še
hujše, izgubijo velik del globoke vere,
ki so jo starši prinesli s seboj iz stare
domovine.

Pred dvojno nalogo se znajde sloven-
ski naseljenec v tujini: najprej mora
ohraniti osebno, sam v sebi, živahno
katoliško življenje, potem pa mora zna-

Družina meli rožni venec (Fr. Košir)

ti vplivati na okolje, v katerem živi, in ga po svojem katoliškem prepričanju oblikovati.

V teh dveh točkah obstoji modernost katoličanov vseh časov. Tudi za nas velja: smo katoliški, moderni, slovenski izseljenci ali begunci, če znamo ohranjati katolicizem sebi in ga dajati drugim. Ako pa to zanemarjamo, smo zastareli in celo smešni. Najboljše priporočilo visoke katoliške zavesti in verskega življenja v domovini je v očeh domačinov naš zgled in zlasti — apostolat. Domače prebivalstvo nič rado ne posluša hvaljenja tega, česar oni sami niso videli, niti videti ne morejo: kvečjemu si mislijo: „Če je tako zelo lep in krasno bilo tam, le zakaj ste sem prišli, in čemu imate danes toliko preganjalcev vere in svobode v vaših krajih?“

PRVI POGOJ, DA SI MODEREN KATOLIČAN: OSEBNA SVETOST

Res da misliti: v času tako resne komunistične nevarnosti na eni in grobega materializma na drugi strani, sveti oče kar naprej, kot še noben papež, poglaša nove blažene in nove svetnike. Kot bi po njem hotel reči sv. Duh: svetost, življenje v posvečujoči milosti je prvo, je poglavitno, je končno edino važno.

Res, da misliti: toliko krvi prelite v borbi proti komunizmu, in le-ta napreduje. Toliko literature vseh jezikov proti komunizmu, hvala Bogu, toda komunizem napreduje. Morda bi pa dobri Bog hitreje in bolje obračunal s satanom, če bi njegovi otroci, kristjani več k Njemu hiteli pred Najsvetejše in manj pisali ter razpravljali. Potem bi na nekaj straneh pričali bolj kot v stostranskih knjigah. O, knjige: toliko jih je, da niti najboljših ne moreš za silo prebrati. Ali je toliko molitve na svetu kot tiska? Svet ne moli dovolj, zato ni zadosti svet, zato je politično in družabno krivičen, zato se sovražijo narodi in stanovi, zato, končno, napreduje brezboštvo v svoji najskrajnejši veji, ki je napadalni komunizem. Pomanjkanje svetosti: življenja brez

smrtnega greha, to je problem, to je tista nerešena naloga, kot je dejal Pij XI., zaradi katere Bog dopušča komunizem. Veliko greha je v svetu, preveč.

Res, da misliti, kako hitro se more dober slovenski človek, ki je zrasel v senci krasnih cerkva posejanih po naši rodni zemlji, zmaterializirati; kako se poniža za pese ali dolarje in kako se denar polasti vse njegove duše; potem že ne gre več k sv. maši, kmalu že ne moli več, in vse ostalo pride samo po sebi.

Ne moremo misliti, da bi bil človek, ki notranje ne živi katoliško, moderen katoličan.

NARODNA ŽUPNIJA

Narodna župnija za slovenske nase-ljence nudi v nepričakovano visoki meri toliko sredstev, da lahko ostaneš moderen katoličan, dosegajoč prvi pogoj: lastno posvečenje. Poglej malo, in videl boš:

Nedeljsko opravilo za Slovence, ali ni tako lep spomin na urejene in blagoslova polne nedelje doma? Če si moderen, ne boš nikoli izostal. Če le moreš, pa četudi s težavo pojdi k slovenski maši, ako pa zaradi razdalj ali oddaljenosti ni mogoče k naši maši, potem pa pojdi kamorkoli v katoliško cerkev. Tam te čaka isti Bog in morda z zelo veliko mero milosti.

Dnevna molitev: to je jed in pijača naših duš. Kdor moli, je moderen katoličan, kdor ne moli ni le nazadnjaški, ampak smešen, ker samaga sebe vara. Brez molitve ni milosti in brez milosti ni svetosti, ni modernega katolištva.

Sveti zakramenti: spoved in obhajilo; moderni, sodobni svetniki so bili mojstri v dobrem spovedovanju lastnih grehov in napak in so znali prejemati Boga v Najsvetejšem Zakramentu!

Dobro branje: aj, to ti je poglavje za moderno žlobudranje. Kar zasuli so nas z revijami in časopisi; tudi knjižnice so prenapolnjene; vse piše, božji in hudičevi hlapci, najbrž slednji še bolj kot prvi. Tukaj je na mestu vsa mera katoliške modernosti; kar zviška moraš zavrniti vse, kar vsaj malo žali tvoj

navrstveni čut in katoliško čutenje. Vseeno bo ostalo še mnogo, mnogo revij in knjig na razpolago, vse vendar ni pokvarjeno. Katoliške knjižarne, farne knjižnice, katoliški tisk, če boš vse to uporabljal, ne boš imel časa za raznovrsten „šunt“ in za zastarelo mrčvarjenje erotike. Saj vsak odrasli človek ve, kako je z našim telesom, kakšna slaba nagnjenja imamo, žalibog, in res ne vem, čemu je treba to počutno literaturo tako ceniti in kaj novega ti utegne prinesiti? Le eno: da boš izdal moderno katolištvo in postal notranje odpadnik.

DRUGI POGOJ, DA SI MODEREN KATOLIČAN: APOSTOLAT

Živimo v dobi Katoliške akcije; naj že bodo kakršnekoli njene oblike od cerkvene oblasti priznane, četudi morejo biti različne metode dela, duh pa je eden: apostolat, delo za zveličanje bližnjega, pomoč duhovščini, osvoboditev okolja.

Do moremo koga imenovati modernega, mora biti vpliven v svojem okolju, znati mora obvladati bližnje in jih pridobiti za svojo idejo. Tako se k dejavni modernosti katoličana nujno pridružuje apostolat: pridobivanje okolja.

Apostolat je star, kot je stara Cerkev; vedno v novih oblikah se pojavlja v boju za iste, večne resnice. V zadnjih stoletjih je preveč postal briga duhovščine in ker le ta ni mogla zaustavljati razkristjanjevanja družbe, so bistrejši duhovi že pred mnogimi desetletji ustanavljali družbe vernikov, ki so se bavile z apostolatom in še z drugimi posli cerkvenega življenja na fari. Ko pa je sveti oče Pij XI. ukazal Katoliško akcijo kot obvezno, je s tem jasno pokazal, da je sodelovanje vernikov nujno in da mora biti organizirano.

Ni modernega katoličana brez apostolata: človek, ki je bil krščen in bi se načelno za apostolat ne hotel meniti, ni katoličan naših dob, je sebičnež, ki ne izpolnjuje zapovedi ljubezni do bližnjih do grešnikov, ki so morda že v skrajni nevarnosti, da se pogube; takšen katoličan je zastarel, za naš čas nepo-

raben in še sebe bo težko zveličal.

Slovenski izseljenec ima dolžnost, da apostolsko deluje. Narodne fare med slovenskimi izseljenci bistveno zavise od pripravljenosti vernikov za medsebojni apostolat.

Kako organizirajo slovenski dušni pastirji apostolat, to zavisi pač od njih in od želje cerkvenih oblasti. Delo vernikov pa je v tem, da sodelujejo, da v živahni pripravljenosti prekašajo vne- mo svojih pastirjev in da se tako vzdržuje vernost med izseljenci. Kako vzpodbudno in lepo je, če Slovenci, ki živimo ločeno od večjih skupin naših ljudi, kadarkoli jih obiščemo, zaslutimo med njimi navdušenje za božjo slavo, za farno skupnost, za službo božjo, za naš tisk, za naše prireditve. Zelo neprijetno in morda hujše kot prizadeti mislijo, pa udarijo na ušesa kritikarske sodbe, a hvala Bogu le takih, ki bi na vprašanje: ali ste izpolnili dolžnost modernega katoličana na področju apostolata, morali molčati.

ŠIROKOSRČNOST MODERNEGA KATOLIČANA

„No, gospod, kako pa Vam gre med argentinskimi kozli?“ me je ogovoril Slovenec po daljšem snidenju. Zaboli takšna beseda, pa četudi je izrečena na pol v šali; vsaka šala ima pač nekaj resnične miselnosti tega, ki jo je izgovoril. Apostolskega duha manjka v svetu; tudi ta možki, ki je tako ogovoril duhovnika, ki več let dela samo med Argentinci, ne kaže mnogo razumevanja za cerkvene zadeve. Je ozkosrčen, morda zanesenjaško domišljav in preceňuje eno ali podceňuje drugo; vsaj apostolskega duha ni mnogo v njem. Veren je, to že, a bolj zase ali morda še za kakega bližnjega znanca, dalje pa njegova krščanska ljubezen ne seže. Cerkev pa je po svojem bistvu vesoljna, mati vsem narodom; bije hud boj z materializmom in z brezbožnim komunizmom. Cerkev je povsod naša, tako na Slovenskem kakor v tujih deželah. Poleg tega smo mi priseljenci med domačini v popolni manjšini; na vseh področjih odločajo drugi, ne mi.

Da pa se ne bomo resnici v brk ponizovali, je treba reči, da mi lahko damo mnogo deželi, kamor nas je zaneslo, in največ lahko storimo prav za Cerkev tukaj, kjer smo. Druga področja so mnogo bolj zasedena, oddana, Cerkev pa je na vseh straneh potrebna našega apostolata.

„Zastonj ste prejeli, zastonj dajate,“ je dejal Kristus apostolom. Vsak katoličan je v neki meri apostol. In ali ni res, da smo mi Slovenci od Kristusa veliko prejeli: v naravnost idealnem verskem in pobožnem okolju smo zrasi, spoznali smo božje resnice, kolikor smo hoteli, videli cvetoče versko življenje in preko njega smo prejeli toliko milosti; kdor pa več prejme, od tega se bo več zahtevalo. Imamo, zastonj smo prejeli; dajamo zastonj in s Kristusovo ljubeznijo.

Apostolski duh, ki je bistvena sestavina modernega katoličanstva, terja zato od vseh Slovencev brez izjeme zanimanje za cerkveno življenje med domačini.

SLOVENEK IN DOMAČI KATOLIČANI

Najmanj, kar za domačine moremo storiti, je po mnenju mnogih to, da se zanje ne brigamo in jih lepo v miru pustimo. Saj je še z našo skupnostjo toliko dela, da kaj komaj zmagujemo, kaj bi se še obremenjevali s kakimi domačinskimi obveznostmi!

Vendar stvar ni takšna.

Brez škode za našo prepotrebno skupnost, več, v korist njej sami, je možno veliko storiti za domačo Cerkev. Slovenski duhovniki, ki delajo na farah med domačini, so že po službi dolžni z vso skrbjo delati za zveličanje duš, ki so v veliki večini neslovenske. A to ne prihaja sedaj v poštev. Gre za slovenske laike.

Veliko lahko naredijo naši slovenski izobraženci v morju verske nevednosti, ki jih obdaja, sredi brezbriznosti za te dežele. Niti ni treba, da naši ljudje vstopijo v domače organizacije, kadar pač imajo pri roki organizacije slovenske skupnosti. Dovolj dela in opravka bodo našli že v njih. Toda tisti, ki žive

daleč od slovenske skupnosti, ker jih ločijo neizmerne razdalje, bi kazalo, da sodelujejo v župnijskih društvih tukajšnjih krajevnih župnij, pa naj so leta še tako malenkostna in čudna za naš okus. Zelo se razvesele domači katoličani tujca, če vidijo, da jim prinese ognja, navdušenja, spoznanja.

Pri stiku, ki ga imamo na področju vere in cerkvenega življenja z domačini, pa pazimo na nekatere reči:

1. Položaj katoličanov tujih dežel je treba najprej razumeti. Ti ljudje niso šli skozi stoletno šolo verske tradicije, kot mi Slovenci; duhovnikov je malo in mnogi so tujci, katoličani na mnogih krajih niso strujena enota, ker med njimi žive še verniki drugih veroizpovedi; državne oblasti so že od začetka svojega nastanka vero mala ali nič podpirale; povsod naletiš na laicizem, četudi ne na nasprotovanje.

2. Naravno je, da naseljenec pogosto obuja spomine na dom in na domače razmere; česar pa je polno srce, rada usta govore. Zgodi se, da priseljenci zelo radi in mnogo prepogosto postavljajo razlike med domovino in tujinco: vedno stvar tako zaključijo, da je za domačina nek očitek. Domači katoličani se nočejo čutiti manj vredne, kajti šole so jih naravnost do skrajnosti navdušile za svojo zemljo: nekaj bornih desetletij zgodovine znajo tako pretirano orisati, da je v primeri s pojmi, ki jih imajo o lastni domovini, vse tuje toliko kot nič: ne zanima jih tuje blago in težko bo kje še kaj boljšega kot pri njih. Ta psihološka zadržanost se vrine tudi na versko področje in že kar vnaprej domačin ne sprejema rad poučevanja tujcev kot tujcev, če jih ta žali ali zadeva s svojimi sodbami. Mnogo kritike domačih razmer se sliši med slovenskimi katoličani. Pa ni prav. S kritiko res ne bomo nič opravili. Bolje je približati se domačinom, ne govoriti o razmerah drugod v očitajočem tonu in tedaj bodo zelo radi sprejemali našo pomoč; znajo biti domači verniki zelo uobgljivi, mnogo bolj kot slovenski, a v vsakem primeru le tedaj, če

ostane njihov domovinski ponos povsem nedotaknjen.

3. Bodimo pravični in radi priznavajmo dobre lastnosti domačinov. Kristus še tlečega stenja ni pustil ugasniti; iz malega raste veliko in mnogokrat kar naenkrat vzplamti v požar. Novi svet je za mnoge slovenske duhovnike velikokrat lepo in nepričakovano iznenadenje. Nestalnost n. pr. latinskega značaja nas boli, ovira, jezi... Toda, kadar pa se ti ljudje odločijo za neko žrtev, skoro ne poznajo meje, gredo v nekem čustvenem navdušenju do konca: morda prav zato imajo toliko svetnikov, ki jih razumarski in po suhem hotenju močnejši narodi nimajo.

PRIMER IZ FARE MEDANOS

Presenetilj so me moji verniki v Medanosu z žrtvami, ki so jih znali doprinesi v poldrugem letu, kar med njimi delam.

Kraj ima kakih osem tisoč duš z okolino in vasjo; ena tretjina je Judov, v vasi celo polovica, imajo svojo sinagogo že nad 30 let, Katoličani so v večini; italijanskega pokoljenja, precej je ruskih Nemcev in ostali so starejši križari. Nikoli niso imeli stalnega dušnega pastirstva. Nekajkrat na leto je prišel duhovnik, ali pa še to ne. In kljub temu: dogradili so cerkev, župnišče in pokazali so veliko pripravljenosti v dnevih misijona.

V Medanosu sta misijonarila dva nemška redemptorista; misijonarja sta dorasla svoji nalogi; četudi tuja, dobro razumeta način dela med domačini. Pripravil sem jima pot z močno in stalno propagando skozi dva meseca, kar je bilo razmeroma lahko, ker smo ravno dokončavali gradnjo cerkve in je navdušenje ljudi rastlo iz dneva v dan.

Za sprejem misijonarjev sem se moral pobrigati še jaz, ostalo pa sta v vseh štirinajstih dneh opravljala misijonarja sama. Vsako jutro in vsak večer je bilo nekaj novega; ljudje so ostali vedno pozorni in v neki "sveti napetosti"; nisi vedel niti en dan naprej, kaj bo jutri. Več avtov z zvočniki, zlasti pa občinski prenosni aparati

so krasne misijonske govore prenašali po vsej vasi, tako da so jih lahko slišali celo judje, če so le hoteli. Sprejem Fatimske Marije-misijonarke, več procesij ob raznih urah, obiski bolnikov, otroški misijon vsak dan, propaganda po cestah, večerni misijon, praznik dela, spomin rajnih, škofov prihod, blagoslovitev nove cerkve, birma, prvo obhajilo, zaključek misijona... in še mnoga malenkostna opravila ob vsem tem, je zdramilo te duše iz omrtvelosti. Bilo je mnogo prezanimivih dogodkov in težav, ki jih je sam hudič večkrat pripravil, da bi škodil misijonu; pa je Mati Fatimska vse te napake odbila, težave pomagala rešiti in tako je bil zaključek misijona tak, da ga ni nihče pričakoval. Mož, ki so opravili svoje prvo obhajilo, koliko jih je bilo! Porok že zastarelih parov nad petdeset, cerkev polna mož zadnje tri večere, ko so bili govorili izključno za moše in fante. Dokaz, da je mnogo dobre volje med domačini bi končno bil še ta, da so verniki z manjšimi dajatvami v poldrugem letu zbrali četrto milijona pesov za novo cerkev in župnišče.

VERSKO ŽIVLJENJE V ARGENTINI

Novene, devetdnevnice, za nas doma niso pomenile kaj posebnega: teža slovenskega dušnega pastirstva je bila nedeljska farna maša. To je v duhu vere bilo najbolje, saj nimamo nič vrednejšega kot sveto mašo. Toda novene pogosto v teh deželah moramo razumeti katujno sredstvo dušnega pastirstva tam, kjer se zaradi česar koli na more doseči idealne organizacije nedeljskih farnih maš: velike razdalje, pomanjkanje duhovnikov, laično okolje in slaba liturgična tehnika (petje kar tako, ljudje brez molitvenikov, ni v zadostni meri sposobnih oseb za pomoč...) je dušno pastirstvo utesnilo v bolj izredno in ne toliko redno delo: misijoni in novene so zagoni, da za nekaj časa verniki ne zanemarijo svojih duš; dostikrat so novene edino sredstvo, da se ljudje snidejo k verskim vajam in da slišijo božjo besedo.

Nedeljska maša: redno opravilo duš-

nega pastirstva po želji Gospodovi in nauku Cerkve naj bi bila evharistična daritev. Resno so vzeli nedeljsko mašo vsi dobri katoliški Slovenci. V južno-ameriških deželah pa na splošno nimajo jasnih pojmov o vzvišenosti svete maše in jo zaradi tega zapostavljajo; lažje je zbrati ljudi na kak vetroven in hladen dan k javni procesiji, kot na lepo nedeljsko dopoldne k sv. maši. Vzrok je pač ta, da sveta maša predpostavlja večjo duhovno izobrazbo kot druge pobožnosti. Ali niso že stari kristjani izločali katehumenov, ki so se pripravljali na sveti krst, od svete daritve? Po zdravem mnenju niso katehumeni bili sposobni doumeti in sprejeti skrivnosti svete daritve. Pri maši gre za velik čudež; če ga veruješ, ti bo maša več, kot kakršna koli druga lahko umljiva pobožnost; če pa ni jasne verskega spoznanja o maši, jo je lahko podcenjevati. Samo verska nevednost je vzrok, da domačini po teh deželah tako težko začno hoditi k maši. Bodimo jim učitelji z zgledom in besedo, da bodo doumeli mašne skrivnosti, obnovo Kristusove žrtve, in tedaj bo lahko prebiti steno ugovorov, ki jih imajo.

Domači kler: malo ga je, komaj za-
došča za najnujnejše potrebe. Če hoče

delati, ima dela toliko, da ga dejansko ne more vsega opraviti. Med domačimi duhovniki je mnogo zelo delavnih in požrtvovalnih Kristusovih delavcev. Judežev pa seveda tudi ne manjka in morda jih je v resnici dosti več, kot bi slutili. Preko tega klera, ki je po božji volji nameščen za duše teh dežel po farah, moremo edino priti v pravi stik s cerkvenim življenjem v tujini. Kdor more ostati v stiku s slovenskimi duhovniki, je na boljšem, ker bo vedno bolje in lažje ohranjeval cerkvenega duha in navdušenje. Toda ne kaže pa izključiti stika z domačim klerom, zlasti še, če slovenske duhovščine ni kje v bližini. K spovedi, po nasvet ali pa na pomoč lahko vsak, da le zna jezik, gre tudi k domačemu duhovniku.

BODI MODEREN KATOLIČAN POVSOD!

Bog nas je iztrgal iz domovine in dopustil je, da so komunisti zavladali v slovenskem svetu. Naša borba za katolištvo in proti brezbožnemu komunizmu se na domačih tleh več vršiti ne more. Bog pa gotovo hoče, da jo nadaljujemo, da jo bijemo na pozitiven način, da pomagamo graditi moderno katoliško življenje tam, kjer smo. Hic Rhodus, hic salta — tukaj, kjer smo, pokažimo, kaj veljamo.

Dolenjska metropola — Novo mesto

Blažena Marija Križana Di Rosa

DR. FILIP ŽAKELJ

Brezbožni nasprotniki Cerkve tolikokrat obrekljivo govore, da Cerkev nima srca za reveže, potrebne, bolnike, sploh za vse ki so v stiski. Ni lepšega odgovora na tako obrekovanje kot zgledi modernih blaženih in svetnikov ter svetnic, ki so dejansko vse življenje posvetili ubogim ter bili pripravljeni do Jezusovem zgledu iti zanje tudi v smrt. Med temi je tudi blažena Marija Križana Di Rosa.

MLADOSTNA LETA

Njeni starši Klemen Di Rosa ter Kamila Albani so bili ugledni, bogati in oba plemenitega rodu, obenem pa zares krščanski po življenju. Svoj dom so imeli v mestu Brescia (Breša) v Severni Italiji. Tam je blažena Marija Križana prišla na svet 6. novembra 1813. Še isti dan je prejela zakrament sv. krsta kar na domu. Pri krstu je dobila tri imena: Pavla, Frančiška, Marija. Slovesne krstne obrede pa so 22. novembra dopolnili v župni cerkvi, posvečeni sv. mučencu Lavrenciju. Že v mladosti je lepo razodevala lepe darove duha in srca.

PRVE KLICE PRELEPIH ČEDNOSTI

Kmalu so se začele javljati njene lepe kreposti, zlasti po prejemu zakramenta sv. birme in prvega sv. obhajila.

Že od mladosti je silno cenila zakrament sv. krsta. Vsako leto je na svoj rojstni dan šla v župno cerkev sv. Lavrencija, kjer je pobožno obnovila krstno obljubo ter okrepila in utrdila svoje sklepe. Mati je malo deklico, ki je razodevala iskreno pobožnost, pogosto

vodila s seboj v cerkev. Doma pa se je Marija z vso pridnostjo učila za izobrazbo potrebnih potrebnih reči, zlasti pa je kazala veselje do krščanskega nauka. Že takrat je bila usmiljena do revežev. Ko je bila stara deset let, je prejela prvo sv. obhajilo. Tedaj je zalela v njenem srcu ljubezen do zakramenta presv. Rešnjega Telesa, ki ni nikdar več ugasnila, marveč se silno razživela in zagorela v velik plamen. Saj ji je pozneje v stiskah življenja presveto Rešnje Telo bilo najbolj varno zatočišče; svojim redovnim sestram je nadvse priporočala češčenje presv. Evharistije in v glavni redovni hiši je uvedla češčenje presv. Rešnjega Telesa.

PRI SESTRAH MARIJINEGA OBISKANJA

Zelo pobožna mati ji je nenadoma umrla, ko je bila stara komaj dvanajst let. Oče jo je izročil v vzgojo redovnicam Marijinega obiskanja. Tu v zavodu se je posebej odlikovala v kreposti čistosti, skrbnosti v točnem spolnjevanju dnevnega reda in ljubezni do bližnjega. Že tedaj so jo mogli drugim odraščajočim dekletom staviti za zgled. Redovnice Marijinega obiskanja so ohranile živ in ljub spomin na njene čednosti.

SKRBNJA OPORA OČETU

Marija se je kot dobro vzgojeno sedemnajstletno dekle vrnila na dom. Prevzela je odgovornost za zadeve družine. Iz iskrene ljubezni do očeta je skušala vse lepo voditi, pri čemer je razodevala nenavadno krepost čuječnosti.

nosti in modrosti, obenem pa si je z vso dušo prizadevala za dušni in telesni blagor uslužbencev. Oče ji je izročil tudi vodstvo tovarne za tkanje blaga in svile. Imela je torej lepe naravne sposobnosti.

SVETLE DEKLIŠKE KREPOSTI

Očetu je bila nad vse pokorna. Imela je vsega dosti, a se je vsemu svetnemu odpovedala popolnoma. Imela je priložnost za prav pošteno in ugledno možitev, pa se ji je odločno odpovedala, ker je sklenila živeti deviško. Neutrudljiva je bila pri delu in molitvi, pa tudi v apostolski gorečnosti. H krščanskemu življenju je navajala delavke, poskrbela za misijone v mestu, kjer je družina imela svojo posest, zlasti pa jo je goreča Kristusova ljubezen nagibala, da je skrbela za bolnike, poučevala nevedne v krščanski nauku, podpirala reveže, varovala mnoge pred padcem v greh ali pa padlim dekletom pomagala, da so se izkopale iz njega. Neprestano je skušala vsako priložnost uporabiti za dobro dela. Vsi, ki jim je pomagala, so jo imenovali za mater ubogih in angela tolažbe, saj je že od mladosti z njo rastlo usmiljenje (pr. Job 31, 18).

JUNAŠKA ŽRTEV LJUBEZNI

Gospod je pri zadnji večerji govoril: „Večje ljubezni nima nihče, kakor je ta, da kdo da svoje življenje za svoje prijatelje“ (Jn 15, 13). Marija je bila tudi na to junaško ljubezen pripravljena. Leta 1836, ko je Marija bila stara šele 23 let, je kolera zadivjala po Severni Italiji in divje morila tudi v Brescii (Breši). Vse je bežalo od bolnikov, ki se jih je lotila nalezljiva kolera. Marija pa je pridobila zase plemenito vdomo **Gabrielo Borgati**, prosila za dovoljenje svojega očeta, nato pa s krepostno Gabrijelo pogumno šla, ne meneč se smrtno nevarnost, v mestno bolnišnico,

kjer je na kraju smrti in bolečine skušala več mesecev, dokler kolera ni ponehala, pomagati na duši in telesu ženskim osebam, ki jih je zadela kolera.

DRUŽBA SLUŽABNIC LJUBEZNI

Ob teh junaških žrtvah se je po sklepu božje previdnosti rodila v duši plemenitega dekleta misel na ustanovitev redovne družbe. Redovnice naj bi iz čiste ljubezni da Kristusa stregle bolnikom po raznih bolnišnicah brez vsakega pričakovanja kakega plačila. Saj je Marija dejansko že ves čas, od kar se je iz zavoda redovnic Marijinega obiskanja vrnila na dom, živela zgledno kot kaka redovnica.

O svojih zadevah se je posvetovala z arhiprezbiterjem stolne cerkve v Brescii (Breši), ki sta ga odlikovali nenavadni sposobnosti: preudarna modrost in temeljito znanje. Izkušeni duhovni voditelj je kmalu spoznal njene čednosti: dušno čistost, velikodušnost in ljubezen. Prav zelo je cenil njene kreposti in sposobnosti; zato jo je vodil in spodbujal pri snovanju nove družbe in započeto delo spremljal z očetovsko skrbjo prav do svoje smrti. Pomagala pa ji je tudi Gabriela Borgati, ki ji je bila po ustanovitvi družbe glavna asistentka in pomočnica.

Polagoma ji je namen nove družbe postal popolnoma jasen. Redovnice naj se imenujejo služabnice ali deklet ljubezni. Njihovo delo in opravilo pa bodi: strežba bolnikom vseh vrst, vzgoja ženske mladine, reševanje deklet, ki so se zgubila ali pa so v nevarnosti, da zaidejo, pomoč župnikom pri nalogah župnije, poučevanje krščanskega nauka, sploh vsa dela krščanske ljubezni.

NOVA DRUŽBA SE ŠIRI PO SVETU

Začetki družbe so bili prav skromni. Plemeniti oče ji je, hvala Bogu, mnogo pomagal z darovi; pozneje je še sama dala za novo družbo vso dediščino.

Družba služabnic ljubezni je doživela svoje rojstvo leta 1839. Politična oblast ji je bila naklonjena. Škofijska cerkevna oblast pa jo je kanonično ustanovila leta 1840. Sveta stolica pa jo potrdila 23. decembra 1847 z odlokom kongregacije škofov in redovnikov. Božja služabnica je sestavila še posebne konstitucije ter tri leta po potrditvi nove družbe po sveti stolici sama šla v Rim, da bi dosegla dokončno odobritev družbe, njenih pravil in konstitucij. Papež Pij IX. je 8. aprila 1851 potrdil dokončno novo družbo skupaj s pravili in konstitucijami. Naslednje leto, na praznik Srca Jezusovega, je ustanoviteljica skupaj s prvimi petindvajsetimi sestrami napravila zaobljube, ki jih prava nove družbe naročajo.

Ustanoviteljica je šla pred drugimi sestrami z zgledom vseh kreposti, posebej pa je svetila drugim s svojo vzorno ljubeznijo do bližnjega. Svoje sestre je neprestano navajala, naj se vadijo v duhu Kristusove ljubezni in gorečnosti za božjo slavo. Svetlim krepostim ustanoviteljice in pravemu duhu v novi družbi je treba pripisovati razširjenje družbe. Ob njeni smrti je družba že imela štiriindvajset domov, danes jih ima že čez tristo, sester pa je več kot tri tisoč. Delujejo po bolnišnicah, vodijo zavetišča za gluhe, slepe in umsko omejene, vrše težko službo celo po jetnišnicah, poučujejo zanemarjene v krščanskem nauku in so v močno oporo po župnijah.

KRIŽANA

Ko je napravila zaobljube, si je privzela novo ime: **Crucifixa**, to je **Križana**. Kot Kristusova nevesta, ki se je vsemu udobju odpovedala, je hotela biti križanemu Gospodu popolnoma podobna. Saj ji stisk in bolečin že itak ni manjkalo, a si je še sama prostovoljno nalagala težke odpovedi. Svoje telo je

preziral: čeprav je bila slabotnega zdravja, je komaj toliko uživala, da si je ohranjala življenje. A njen duh je bil močan. Kar je spoznala kot božjo voljo, je hotela za vsako ceno izvesti, čeprav jo je čakalo še toliko težav. V vsestranskem delu je bila junaško zvesta prav do smrti.

V SLAVI PRI BOGU

Delo in bolezní so jo končno strle. V materini hiši družbe v Bresci (Breši) se je s prejemom svetih zakramentov za umirajoče pripravila za odhod. Ob smrtni uri je žalujoče sestre z vsem srcem prosila, naj se med seboj ljubijo ter se vadijo v krščanski ljubezni do bolnikov in ubogih. **15. decembra 1855** je šele **42 let stara** šla k Bogu po plačilo za svoje kreposti, zlasti za svojo junaško in neutrudljivo ljubezen do bližnjega. V rojstnem mestu Bresci (Breši) jo je vse od kraja imelo za svetnico, zato so v množicah prihajali ljudje vseh stanov cele štiri dni kropiti njeno mrtvo telo. Najprej so jo slovesno pokopali v družinsko grobnico, a že čez šest mesecev so truplo prenesli v glavno hišo družbe. Zaupno so se k njej zatekali in bili uslišani. Pri Bogu je izprosila celo čudeže. Po strogem in dolgem postopku jo je **Pij XII. 26. maja 1940** slovesno uvrstil med blažene. V zadnjih letih po proglasitvi blaženim se je na njeno priprošnjo zgodilo več novih uslišanj. Zato je kongregacija za svete obrede **7. januarja 1951** dovolila še postopek za proglasitev svetnicam. Tako božja previdnost skrbi, da nam v dobi tolike zakopanosti v užitke, v času krivic in sovraštva svetijo veliki zgledi odpovedi, ljubezni do križa in usmiljene krščanske ljubezni. Obenem pa nam kažejo, kako je treba apostolsko delovati in z dejanji reševati težko socialno vprašanje.

Vera in gospodarstvo

DR. IVAN AHČIN

Drugi Socialni dan je med drugim spravil na površje vprašanje, ki se v različnih priložnostih in v raznih zgodovinskih dobah različno, a vsebinsko vendarle vedno enako glasi: kakšen naj bo odnos med vero in gospodarstvom.

1. — Težavnost tega vprašanja je za katoličana, ki je vaju presojati celotno življenje pod vidikom katoliškega svetovnega nazora v tem, da ni vsaka krščanska doba zavzemala do gospodarstva enakega stališča. Drugič pa je gospodarstvo od nekdaj za tem stremelo, da hodi svoja lastna pota in se želi ravnati po svojih lastnih razvojnih zakonih, kamor noče, da bi se vera s svojimi predpisi in zahtevami kaj prida vtikala.

Dejansko vidimo v zgodovini vero in gospodarstvo kot dva dosti samostojna kroga, slehernega z lastno zgradbo in svojimi zakoni. Samo v gotovih dobah se je zgodilo, da je Cerkev tudi na gospodarsko življenje zadobila nekaj več vpliva. V takih dobah se je tudi gospodarstvo približalo idealu, ki ga za človekovo gospodarsko delavnost goji Cerkev. Toda žal v zgodovini takih dob nimamo veliko.

2. — Mlada Cerkev v času apostolov je bila prvenstveno zavzeta za širjenje evangelija. Vse posledice moralnega nauka so bile le polagoma spoznatne in

je njih formulacija trajala mnogo stoletij.

Kar tiče prve dobe, nas površno branje evangelija rado zavede v zmoto, da so prvi kristjani živeli v komunizmu. Toda če stvar bolje pogledamo, vidimo, da je bila ta praksa prostovoljna in omejena le na gotovo skupino. Podobno kakor v naših časih obljuba uboštva veže le redovnike, niti ne vseh duhovnikov in še manj vse kristjane.

3. — Cerkev prvih časov nikakor ni gospodarsko ali socialno pomembna družba. Nastane v Palestini, revni in daljni rimski provinci, sestavljajo jo gospodarsko šibki in socialno le malo vplivni sloji. Očiten je bil prepad, ki so ga kristjani občutili med verskimi nauki in „svetom“, ki jih je obdajal. Zato je sv. Pavel dajal v svojih apostolskih pismih vernikom podrobna navodila, kako je treba cerkvene občine organizirati kot nekakšne oaze sredi nemoralnega poganskega brezboštva. Če le mogoče, naj kristjan ne bo udeležen na državnih poslih, naj ne opravlja vojaške službe, naj se ne da potegniti v gospodarsko pridobitno življenje. „Naj živi v svetu, pa tako kakor da ne živi.“ Mnogi so se tudi res umaknili iz „sveta“ v peščene puščave in kasneje za zidove samostanov. Po nazorih prvih kristjanov ni bilo javno delo, politika, zlasti pa ne pridobitna gospodarska delavnost združljiva z moralno, ki jo je razglasil Kristus v govoru na gori osmih blagrov. Sicer pa so pričakovali

skorajšnji konec sveta, ali vsaj konec Rima.

Značilno zadržanje prvih krščanskih dob napram javnemu delu in gospodarskim poslom je **svetobežnost**. Kristjani iz dobe preganjanj so bili gens lucifuga, kakor so jih nazivali nasprotniki. Niso imeli in tudi niso želeli imeti vpliva na gospodarstvo svoje dobe. V ascetičnem zanosu so smatrali „svet“ in njegovo gospodarjenje za nekaj slabega. Kdor se je vanj zapletel, je pomenjalo isto kakor zaiti v hudičeve mreže. Najbolje je bilo bežati pred njim.

4. — Tudi še v srednjem veku je zadržanje Cerkve napram gospodarstvu zelo oprezno in previdno. Cerkev sicer nastopa kot edina nosilka vse kulture, toda gospodarski posli se slejkoprej zde cerkvenim krogom sumljiva zadeva. Nihče ne oporeka, da je gospodarstvo potrebno za življenje. Vendar pa smatrajo, da je moralno nevarno področje, na katerem človek kaj lahko to, kar naj služi kot sredstvo zamenja za svoj življenjski cilj. Vladalo je prepričanje, da je n. pr. trgovec v veliko večji in stalni nevarnosti, da se bo udal skušnjavam mamona in njegovi službi kakor pa kmet ali delavec. Zato trgovina ni veljala za časten pridobiten posel. Srednjeveški bankir je bil socialno na isti stopnji kakor kak oduroški gostilničar ali kasneje lastnik javne igralnice. Dobri kristjani so se zato denarnih poslov ogibali in jih prepustili judom.

Pač pa je srednjeveška krščanska filozofija postavila nekaj **solidnih načel**, ki naj urejajo gospodarsko življenje, da bo v skladu s krščanskim svetovnim nazorom. Ta načela so povečini nastala v sholastični dobi, a mnoga imajo nadčasovno veljavo in veljajo tudi še v našem času. Na primer:

Družba je organizem, v katerem morajo posamični deli služiti celoti. Tudi

gospodarstvo. Gospodarstvo ne more biti samoupravno področje, ampak mora služiti namenom skupne blaginje.

Gospodarstvo mora v celoti biti podrejeno veri in morali. Morala, ki uči, kaj je z ozirom na človekov zadnji smoter dobro in pravilno, mora dajati tudi človekovi gospodarski delavnosti vrhovni pravce. To načelo se mora v praktičnem življenju javljati v dvojnem pogledu: v gospodarskih **ustanovah**, ki morajo biti prežete duha pravičnosti in v **osebnem življenju**, v katerem se mora poleg pravičnosti kazati tudi krščanska ljubezen. Človekov namen ne more biti ne bogastvo, ne čast in slava, ne uživanje, ne oblast marveč le služba Bogu, — kakor pravi sv. Tomaž.

Posest snovnih dobrin, ki je naravno opravičena, morajo vedno spremljati socialne **čednosti**:

V prvi vrsti **dobrodelnost**, ki naj se izvaja, kadar le dopuščajo razmere in kraj. Potem **darežljivost** v nasprotju s skopostjo, v kateri se človek v pretirani ljubezni do imetja oddalji od Boga svojega prvotnega namena in zapre srce ljubezni do bližnjega. V trgovini naj veljajo **pravične cene**; oderuštvo in utrgovanje zaslužka so vnebovpijoči grehi.

5. — Zaradi močnega tradicionalnega naslona na sv. Tomaža kaže tudi sodobni krščanski socialni nauk sledove srednjeveških ustanov in problematike, čeprav so razmere v marsičem čisto spremenjene.

V naši dobi se proti pretiranemu **individualizmu** (liberalizmu), ki zanika socialno vezanost, in **kolektivizmu**, ki zasužnji človeka družbeni produkciji, poudarja še z večjim poudarkom, da mora gospodarstvo služiti človeku in biti v službi splošne blaginje.

Istočasno, ko se državi prizna pravica in dolžnost, da ureja javne gospodarske zadeve, pa se z enako nedvoum-

nostjo naglaša, da mora biti ravnovesje med osebnimi pravicami in družabnimi dolžnostmi slehernega poedincea.

Med tem, ko se je v dobi sv. Tomaža in takratne enostavne družbe v glavnem naglašala individualna pravičnost in individualna karitas, se v naši dobi vedno pogosteje stavljajo zahteve na socialno pravičnost in na socialno karitas.

6. — Sodobna krščanska socialna značnost posebno pa papeške socialne okrožnice najtopleje priporočajo socialno akcijo, ki naj ima za cilj izboljšanje gospodarskih razmer delovnega ljudstva. Verska miselnost naj prekvasi tudi gospodarsko delavnost. Proletarstvo širokih ljudskih plasti je rak rana sodobne družbe. Papeži ne priporočajo le ustrezajoče socialne politike v prid delavske-

ga razreda, ampak naravnost spremembo socialnih ustanov v smislu večje socialne pravičnosti in ljubezni. Pogumno in iskreno socialno delovanje katoličanov, ki naj ima za cilj odpravo proletarstva, lasten družinski dom, lastno podjetnost in gospodarsko osamosvojitv, se smatra na katoliški strani za najbolj važno in nujno socialno nalogo našega časa. Kajti brez urejenih gospodarskih pogojev tudi ni pričakovati urejenega verskega življenja.

Naš II. socialni dan v izseljenstvu, ki se je vršil pod geslom „naša gospodarska osamosvojitve“ ni bil torej nikakšna luksuzna organizacijska navlaka, temveč spada v najbitnejši program sodobnega katoliškega verskega in socialnega gibanja.

KAKO SO KONČALI MUČITELJI KARD. MINDSZENTY?

Bela Fabian, eden vodilnih madžarskih židov in bivši predsednik Madžarske stranke neodvisnih je v katoliški severnoameriški reviji „America“ nedavno opisal žalostni konec Mindszentyjevih mučiteljev.

26. januarja 1953 so minula štiri leta, kar je bil aretiran in vržen v ječo kardinal Mindszenty. Svojo mater, ki je bridko jokala, je skušal potolažiti z besedami: „Morda bo mrtvi kardinal mogel domovini in svetu bolje služiti kot živi.“

Prvo zaslišanje kardinala je trajalo 82 ur, pri katerem je moral kardinal neprestano stati pokoncu. Ko so pa pripeljali preden nekateri njegovih prijateljev, oblitih v lastni krvi, se je sesedel brez moči.

Samo štiri leta so pretekla od onega groznega zasliševanja, pa živi od šestnajstih, ki so aretirali ali mučili kardinala, samo še eden, Pavel Figura, po imenu.

Polkovnika Gyula Osko, vodjo skupine, ki je kardinala aretirala, so ustrelili pri pobegu čez ogrsko-avstrijsko mejo.

Ostalih trinajst agentov tajne policije, ki so bili podrejeni polkovniku Osku, je izginilo po Oskovi nasilni smrti. Odpeljali so jih z njih družinami v notranjost Rusije.

Štefana Riesz, ki je bil v času procesa justični minister, so našli zadavljenega v celici. Bil je namreč obsojen nad 25 let težke ječe, češ da je ameriški vohun.

Ferenc Donath, ki je po vsej Madžarski organiziral demonstracije zoper kardinala, se nahaja s svojimi sodelavci vred na prisilnem delu.

Imre Zisper, ki je bil upravnik ječe v času, ko so pripeljali kardinala Mindszentyja po obsodbi, je sedaj sam zaprt. Vedel je namreč, da so oblasti splošno hoteli kardinala počasi zastrupiti s tem, da so mu v hrano polagale majhne količine hudega strupa.

Tako Bela Fabian.

Mi pa dodajmo: Prst božji je pri vseh teh smrtih tako očiten, da ni potreben noben poseben komentar. Druga od šestih glavnih resnic jasno pove: „Bog je pravičen sodnik, ki dobro plačuje in slabo kaznuje.“

✚ DR. ANTON DOLINAR

Mnoge v domovini in povsod po svetu, kjer žive raztreseni Slovenci, je resnično užalostila novica o nenadni smrti dr. Antona Dolinarja, ki je v USA postal žrtev avtomobilske nesreče in umrl 1. avgusta 1953. Pokojni Anton Dolinar je bil namreč, kakor je lepo pisal prevzv. g. škof dr. Rožman splošno priljubljen in spoštovan.

Vendar je Dolinarjeva osebna pri-
vlačnost imela globlje korenine, kakor bi sodil površni opazovalec. Pokojni g. Anton je bil izredno plemenit človek, širokosrčen, globoko socialno čuteč in nadarjen tako, da je veliko lažje prenašal lastno stisko, kakor pa potrebo bližnjega. Povrhu ga je odlikovala vedrost duha, pogumno in optimistično gledanje na življenje, ki je bilo kar nalezljivo in je dvigalo vso okolico. Imel je pravo duhovniško srce, ki je nase in svoje težave znal čisto pozabiti. Bil je srečen, kadar se je mogel ves razdati in osrečevati druge.

Že po naravi plemenit in dobrega srca, si je privzgojil mnogo najlepših lastnosti pri svojem velikem stricu, domžalskem župniku Francu Berniku. Čeprav po rodu iz Trate nad Škofjo Loko, je vsa svoja deška leta in kasneje dijaške in bogoslovne počitnice do nove maše preživel pri njem. Ob svetlem zgledu svojega strica je že kot dijak organiziral tovariše v dijaško društvo, jih učil raznih godbenih instrumentov, — njemu je pelo vsako godalo, da ga je le v roke prijel — in osnoval prvi orkester, ki je sviral na domžalskem cerkvenem koru.

Ljubezen do glasbe, petja in društvenega dela ga je spremljala v njegov duhovski poklic. V Starem trgu ob Kolpi, v Borovnici, zlasti pa v Tržiču in na Jesenicah, kjer je kaplanoval, je poleg šole in dušnopastirskega dela našel časa za vodstvo društvenih pevskih zborov in poučevanje instrumentalne glasbe. Nadarjenega glasbenika je cerkvena oblast ob pomoči njegovega strica Bernika poslala na dunajski konservatorij, katerega je dovršil z odličnim us-

pehom. Nastopal je tudi s samostojnimi skladbami, ki jih je priobčeval v ljubljanskem Cerkvenem glasbeniku. Tja je priobčeval tudi glasbene članke.

Ko je kasneje postal katehet na ljubljanskem mestnem liceju in obenem učitelj petja isotam, se je ves vživel v ljubljanski glasbeni krog. Poučeval je tudi na Orglarski šoli in bil več let pevododja pevskega zbora „Ljubljane“. Največ svojih sil pa je posvetil Ljubljanski radijski postaji, kjer je bil glasbeni referent.

Pot v begunstvo ga je zanesla v sončni Meran, kjer je v zavodu angleških sester našel novo delovno polje. Že je bil pevododja, organist, učitelj glasbe in spovednik gojenk in redovnic. Predstojništvo zavoda se je zelo trudilo, da bi stalno ostal v hiši, a njega je mikala daljna Amerika, kamor je želel iti vsaj „pogledat“.

V Severni Ameriki je spočetka služboval v Saint Cloud kot stolni kaplan. Tudi tu so ga v glavnem zaposlili kot učitelja glasbe in pevododjo dveh zborov, a zraven je moral opravljati še vso kaplansko službo. Tožil je, da je preobremenjen. Zato je pred dobrimi 4 leti sprejel mesto kaplana v bolnišnici sv. Frančiška v Breckenridge, ki jo vodijo redovnice. Tu se je počutil zelo zadovoljnega.

Pokojni Anton Dolinar je z velikim zanimanjem zasledoval dogodke v svetu in silno veliko bral. A kakor ni poznal v svojem življenju mržnje ali hude misli, se je vendar hudo jezil na „kramarsko“ politiko vodilnih državnikov in nad „pomanjkanjem vsake etike v političnem življenju“. Zastonj je iskal v javnem življenju tiste prostodušnosti in iskrenosti, ki je je bil sam tako poln.

Vsi mali in veliki problemi so sedaj zanj rešeni. Počiva v tuji zemlji, ki mu je postala druga domovina. Vedno je rad pel o Mariji in ji v čast skladal melodije. Gotovo se je nasmehnila ob svidenju svojemu trubadurju. Saj ni prišel praznih rok... Dr. Ivan Ahčin

MED *izseljenca*

NOVA MAŠA V SPITTALU

(19. 7. 1953)

PAVEL SLAPAR

Mnogi braveci „Duhovnega življenja“ poznajo g. dr. Ignacija Lavrenčiča. Navadno smo rekli kar g. Nace. Vsem njegovim znancem, ki so raztreseni po svetu, so te vrstice namenjene. Upam, da tudi drugih, ki ga ne poznajo, ne bodo dolgočasile.

Leta 1945 nas je zaneslo na Koroško. Ko smo se počasi nekoliko znašli in se sporazumeli z mislijo, da začnemo nov odstavek svojega življenja v izseljenstvu, ni kazalo izgubljeni mladih let z brezplodnim čakanjem v baraki. Kakor mnogi drugi se je tudi g. Nace odločil za nadaljevanje študija. Odšel je zato v Gradec in dovršil modroslovje ter ga končal z doktoratom.

Med študijem je počasi zorela druga misel: Ali ne bi bilo morda v spremembi razmerah bolj prav, da bi postal duhovnik in kot tak delal za božje kraljestvo? Polagoma je prihajala jasnost. Treba si jo je bilo priboriti in izprositi. Ko se je zdelo, da bi utegnla biti nova odločitev v skladu z božjo voljo, se je g. Nace obrnil na našega škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je bil takrat že v USA. Rade volje mu je obljubil, da mu bo pomagal doseči zaželeni cilj, kolikor bo v njegovi moči. Ponudil mu je priliko za študij v Rimu ali Salzburgu. Za USA je bilo manj iz-

gledov, dasi je prvotno tudi ta misel prihajala v poštev. Rim je vzbujal g. Nacetu nekaj strahu zaradi klime. Treba je bilo upoštevati občutljive živce. Za vse to je bil Salzburg ugodnejši.

Ker je g. Nace počitnice v glavnem preživel v taborišču in ker je pri dušnem pastirstvu ter laičnem apostolatu veliko delal, smo že od vsega začetka mislili, da bo nova maša v taborišču. O tem smo se zmenili, ko je živel še g. Burja. Ko je g. Miha umrl, nam je šlo nekoliko narobe, a sklep smo hoteli držati. Skrb za novo mašo sva prevzela končno sama z g. Tonetom Miklavčičem.

Slovesna maša ima redno dva dela: cerkveno slovesnost v cerkvi ali kapeli ter „namizno“ slovesnost pri obedu. Za oboje je treba priprav. Naj še te nekoliko opišem!

V taborišču nas ni več veliko. Z gosti vred ne moremo več kapele napolniti. Nekaj je takih, ki taboriščne kapele načelno ne prestopijo. Tiste izjeme so se načel držale tudi pri novi maši.

Pevci so se najmanj tri mesece zelo pridno vadili latinsko mašo in vseh drugih pesmi, ki jih nova maša zahteva. G. Zaletel je požrtvovalno večer za večerom sedel za harmonijem in nič manj

vneme ni pri tem pokazal g. župnik Miklavčič. Izbrali smo lažjo mašo, ki nam jo je posodil organist iz mesta. Z vajami so veliko dosegli in petje lepo uglasili. Mislim, da so pevci dali, kar so mogli in da so prav lepo zapeli.

Dekleta in žene so poskrbele za snago v kapeli. Kapela je bila počiščena in poribana, da jo je bilo veselje pogledati. Tudi oltar smo s cvetjem lepo in dostojno okrasili.

Važno vprašanje je pri novi maši asistenca. Imeli smo je dovolj. Presbyter assistens je bil g. dekan Andrej Dollinger iz mesta. Diakon je bil g. Janez Zdešar. Včasih smo ga poznali kot vitékega in slokega mladeniča. To predstavo je treba zdaj precej popraviti. Postal je namreč velik in zastaven, da nimaš vtisa, da stoji mladenič pred oltarjem, ampak mož nadpovprečnih razsežnosti. Le glas je ohranil in zelo lepo nam je prepeval slovenski evangelij o krivičnem oskrbniku. Subdiakon je bil g. dr. Alojzij Šuštar, ki je prišel na novo mašo iz Švice. Obiskal nas je že o veliki noči in že takrat smo sklenili, da se vidimo spet 19. julija v Spittalu. Stabena sta bila g. Iskra, ki je prinesel iz Rima novomašniku apostolski blagoslov sv. očeta, ter g. Rupnik, ki je trenutno v Schwarzachu kaplan. Med gosti je bil tudi g. France Dolinar, ki je posebno pri kosilu skrbel za petje, da je bilo ves čas slovesno, živahno in veselo. Le škoda, da nas je vsa rimska gospoda tako hitro zapustila. Iz Gradca je prišel na novo mašo tudi g. župnik Janez Hafner. Hrvatski dušni pastir g. prof. Alojzij Luskar je bil seveda zastopan. Ceremoniar pa je bil g. Ciril Lavrič, ki je nekaj dni prej prišel iz Rima, kjer si je vse leto vbijal v glavo cerkvenopravno znanost in zaključil svoje delo s potrebnimi izpiti. Pri slovesnosti smo pogrešali g. narodnega delegata dr. Jožeta Jagodica, ki je imel isti dan novomašni govor g. Turku v Šmihelu pri Pliberku. Pogrešali smo g. p. Jakoba, ki žal ni mogel priti v Spittal, dasi smo ga vabili. Pogrešali smo končno g. Jerneja Hafner.

G. novomašnik dr. Nace Lavrenčič poje „Dominus vobiscum“ po končanem obhajilu

ja, ki ga je bolezen priklenila na posteljo.

Novomašni govornik je bil podpisani. Najprej je oznanil apostolski blagoslov sv. očeta in njegova voščila novomašniku. To oznanilo je zelo povečalo slovesno razpoloženje in napravilo novomašniku veliko veselja. Nato se je v kratkih besedah spomnil vseh, ki bi bili radi pri novi maši, pa jim ni bilo mogoče. Omenil je razloge, zakaj obhajamo novo mašo v taborišču, ko bi bili morda kje drugje laže kaj slovesnega priredili.

V govoru je nato prikazal duhovnika na podlagi treh besed: pontifex — premostitelj, sacerdos — delivec sveto

sti in duhovnik, ki poduhovlja sebe in svoje vernike, da v pravilnem skladju telo služi duši in duša Bogu.

Kaj pa „namizna“ slovesnost? Ni bilo malo skrbi. A nazadnje se je vse tako izteklo, da smo bili lahko vsi več kot zadovoljni. Najprej se moramo zahvaliti Žukovčevi družini, ki so se že pred meseci preselili v Globasnico. G. Žukovec je namreč prevzel pobiranje cerkvenih davkov. Stanovanje v sedmi baraki pa je še vedno držal in plačeval, da bi mogli imeti primeren prostor za novomašno slavlje. To je bila prva in poglobitvena stvar. Nato je prišlo na vrsto vprašanje štedilnika. Naš štedilnik je vse premajhen. G. Jenko je moral posoditi svojega družinskega. Micka Vidervol pa je dala na razpolago vse svoje kuharske sposobnosti. Če bi g. svetnik Karel Škulj vedel, kako trdo smo jo vpregli, bi bil najbrže malo hud ali pa bi se mu Micka smilila. Za pomoč smo prosili še gdč. Ivanko Jagodič, sestro narodnega delegata. Pri dobrih ljudeh na Tirolskem je nabrala precej dobrot za novo mašo. Sama je prišla že kar v soboto in ostala do torka, za kar smo ji bili iz srca hvaležni.

Nekaj je bilo zgolj povabljenih gostov, ki so prišli slavlje samo povečavat. Med nje bi smel šteti g. kaplana Avgušтина Pibernika, ki je prihitel k nam iz vzhodne Tirolske. G. novomašnik je težko pričakoval mame iz Ljubljane, pa ni mogla priti. Pač pa je dobil darove od ata, mame in Agne tik pred mašo. Iz Ljubljane je prišla namreč gospa Röggerjeva prav ta dan in mu darove osebno izročila. Iz Gradca je prišla tudi sestra Wilhelmina, ki je svoj čas, ko je g. novomašnik študiral v Gradcu, vodila dijaški dekliški konvikt. Med gosti smo pozdravili še dve sestrice redovnici, s. Emerik in s. Cirilo, obe Slovenki. Končno ne smem izpustiti dr. Vračkota, ki nam je obenem preskrbel dobro štajersko kapljico.

Za petje so skrbeli odlični pevci. Vse je potekalo pristržno in nevezano. Zunanaj je ves čas deževalo. Vendar je bilo prav tako. Prej smo se bali taboriščne vročine. To nam je dež prihranil. Nato

so kuharice trdile, da bi bil štedilnik sploh ne vlekel, če bi bilo sijalo sonce. Tako je šlo pa vse v redu.

Sprejem smo napravili že prejšnji dan. Bil je bolj skromen, a v naših razmerah bi bili težko kaj boljšega nudili. Pred sedmo barako smo postavili majhen slavolok, ki je bil okrašen s pletenimi venci in nosil napis: Rojaku rojaku prisrčen pozdrav! Pri kapeli je stal nov slavolok in nosil napis: Na tvoji poti naj Bog te blagoslovi! Ornikov fantek je pozdravil novomašnika s šopkom cvetlic in g. taboriščni župnik mu je izrekel kratko dobrodošlico. Nato smo šli v kapelo in prosili g. novomašnika za blagoslov.

Nova maša je vedno lepa in ganljiva. Nismo mislili, da bo v Spitalu tako lepa in domača. Naj bi g. novomašnik v življenju mogel deliti še veliko veselja, tolažbe milosti in blagoslova vsem, do katerih bo segel njegov vpliv in delovanje!

*

Rojen je bil g. novomašnik 15. oktobra 1922 v Kozju (Šmarje pri Jelšah) na Štajerskem, kjer je oče služboval. Ljudsko šolo je začel v Kočevju, končal v Ljubljani. Študije je nadaljeval na klasični gimnaziji v Ljubljani in Mariboru. Oče, ki je bil upokojen, je bil namreč zopet nastavljen v Maribor. Tam je ostal do vojne. Pred Nemci se je umaknil z vso družino v Ljubljano, kjer je g. Nace tudi maturiral leta 1941.

Želel se je posvetiti filozofiji in radi večje varnosti, da se ne bi navel nejasnih filozofskih pojmov, je začel študirati filozofijo kot laik na bogoslovni fakulteti in položil tam prvi izpit. Študije je prekinil, ko je vstopil k domobrancem. Leta 1945 se je s četami umaknil v Avstrijo. Po dobroti božje Previdnosti ni bil vrnjen v domovino.

Nadaljeval je filozofske študije na graški univerzi, jih končal in napravil doktorat. Apostolat, ki ga je vedno veselil in iskrena želja, da bi vršil le božjo voljo, sta rodila v njem sklep, da se bo posvetil delu v Gospodovem vinogradu. Tako je dozorel v duhovnika.

Č. g. dr. Nace Lavrenčič

Č. g. Jože Šuštar

ARGENTINA

Dne 2. avgusta je bil v Adrogué posvečen v duhovnika č. g. Jože Šuštar. V prijazni semeniški kapelici je prejel iz rok laplaškega pomožnega škofa mons. Raua mašniško posvečenje. Z njim so prejeli diakonat še štirje gospodje: **Makovec Bogdan** iz Ljubljane; **Okorn Francé** iz župnije Škocjan pri Turjaku; **Starč Alojzij** iz župnije Ribnica in **Škerbec Jože** iz župnije Stari trg pri Ložu. Ti štirje gospodje bodo predvidoma peli nove maše v mesecu decembru 1953. Molimo zanje, da bi bili vredni duhovniki Gospodovi!

Č. g. Jože Šuštar, letošnji novomašnik je bil rojen 26. marca 1923 pri Sv. Križu pri Moravčah. Začel je študirati bolj pozno, zato je potreboval jeklene volje, da pri študiju ni omagal. Toda svetli cilj Kristusovega duhovništva mu je pomagal premagati vse ovire. Maturo je dovršil leta 1947 v taborišču Senigallia pri Anconi in istega leta vstopil v slovensko semenišče, ki se je takrat mudilo v mestu Brixen na Južnem Tirolskem. Po prihodu semenišča v Argentino je najprej živel v San Luisu, zadnji dve leti pa v Adrogué pri Buenos Airesu.

Novo mašo je imel 9. avgusta t. l. v cerkvi Marije Pomočnice kristjanov v

Ramos Mejía. Odsotne starše sta zastopala Javorškov oče in mati in mu napravila znamenje sv. križa. Pred sv. mašo mu je govoril njegov ožji rojak g. župnik Franc Novak, asistirali pa so čč. gg. Anton Orehar, Janko Mernik in Janez Petek. Cerkveni pevski zbor iz farne cerkve v Ramos Mejía pod vodstvom g. Gabrijela Čamernika je dovršeno izvajal latinsko mašo in slovenske pesmi, zlasti tisto večno pretresljivo: „Novomašnik bod' pozdravljen.“ — Nekaj dni po novi maši je g. Šuštar vstopil v jezuitski noviciat v Córdoba.

Narodni kongres Marijinih kongregacij se je vršil od 11. do 16. avgusta v Buenos Airesu. 15. avgusta, na praznik Marijinega vnebovzetja je bilo veliko zborovanje v prostranem Luna Parku, kjer je govoril kardinal mons. Caggiano iz Rosaría.

Slovenski dijaki kongreganisti so pa hoteli dati tem dnevom še posebnega poudarka. Sklenili so, da obnové kongregacijsko delavnost, ki so jo tako uspešno razvijali v času taboriščnega življenja. Naprosili so priznanega cerkvenega govornika č. g. **Frane Novaka**, da prevzame vodstvo obnovljene dijaške Marijine kongregacije, kar je gospod z veseljem sprejel in poromal z njo. mi v nedeljo 16. avgusta k Materi božji

v Lujan, da se priporočijo Materi božji in pogovorje o bodočem delu. Veseli smo idealizma naših dijakov in želimo, da bi njihova plemenita stremljenja zajela vse slovensko katoliško dijaštvo, ki živi v Argentini.

Slovensko katoliško akademsko sta-režinstvo (SKAS) v Buenos Airesu je priredilo v nedeljo 16. avgusta svoj drugi študijski dan v Argentini. Prostor so dale na razpolago slovenske šolske sestre s Paternala, ki gredo Slovencem v vsakem oziru zelo na roko. Študijski dan se je prišel z mašo, ki jo je opravil prof. Anton Orehar, duhovni vodja SKAS. Sledili sta dve predavanji: dr. Milan Komar je govoril o temi: Vera in naš čas, dr. Francé Gnidovec, rektor slovenskega semenišča pa je obravnaval analizo vere. Udeleženci, dvajset po številu, so se potem zbrali pri kosilu, ki so ga okusno pripravile iste šolske sestre. Popoldne sta bila še dva referata. Dr. Vinko Brumen je govoril o izobražencu in veri, dr. Ignacij Lenček pa o Cerkvi in veri. Vodil je študijski dan namesto obolelega predsednika g. Ivana Prijatelja podpredsednik SKAS dr. Leopold Eiletz.

Že tretjič letos so se slovenske žene in matere zbrale na duhovnih vajah, ki jih je kot druge na splošno zadovoljstvo vodil 29. in 30. avgusta č. g. dr. Filip Žakelj, semeniški spiritual. Polnoštevna udeležba dokazuje, da naše žene in matere kljub veliki zaposlenosti rade pohitijo v samoto, da se znova utrdijo v svojem velikem poslanstvu in povežejo v molitvi s svojim Bogom.

NOVA MAŠA V RIMU

Kadar je nova maša med Slovenci, je vedno veselje. Tudi za letošnjo veliko noč ga je bilo veliko, saj je opravil prvo sveto daritev bohinjski rojak, gospod **Janez Sodja** iz družbe Jezusove.

Tako z zvijačo sem ga ujel, da mi je pripovedoval nekaj iz svojega življenja. Ko je vojska izbruhnila leta 1941, je bil dijak škofovih zavodov v št. Vidu nad Ljubljano, manjkalo mu je leto dni do mature. Njegova domovina, Bohinj s svojimi gorami, ki jih v Rimu

pogreša zelo, je bila zasedena po Nemcih. Od doma v Ljubljano ni mogel, zato je šel na Koroško v Beljak v nemške šole, kamor se je vozil vsak dan iz Bohinja. Da pozimi ni prijetno, je pač razumljivo. Končno je dobil neke neko podstrešno sobico, kjer je zmrzoval in študiral ter končno le dosegel maturo. Vstopil je nato v celovško bogoslovje in začel s pripravo na duhovniški poklic. A v srcu je čutil hrepenenje vstopiti v Družbo Jezusovo. Pustil je semenišče in odšel v novicijat Družbe Jezusove ter začel študirati filozofije, nato pa je bil poslan v Rim, da se tu pripravi na apostolat v Rusiji, kadar se mu bodo odprla vrata tja. Leto dni je bil v Russicum, nato pa v zavodu sv. Frančiška Ksaverija pri cerkvi Al Gesù, kjer počiva sv. Ignacij. Obiskoval je univerzo na Gregorijani in letos na veliko nedeljo je iz rok škofa Eivrenoffa prejel mašniško posvečenje.

Prvo sv. daritev je opravil v spodnji cerki sv. Klementa, nad grobom sv. Cirila na velikonočni ponedeljek. Slovenska družina se je zbrala okrog oltarja in ga spremljala na tej poti k oltarju. Govoril mu je p. Koren Anton S. J.

Kakor je stara navada v Rimu, pa tudi hvalevredna od strani naše častite matere Terezije Hanželič, vrhovne predstojnice slovenskih šolskih sester, je tudi tega novomašnika povabila na belo nedeljo na ponovitev nove maše, katere se je udeležila številna slovenska družina v Rimu. Novomašni pridigar č. g. Iskra je v svojem govoru vernikom pokazal veličino katoliškega duhovništva, njegovo poslanstvo in njegovo odgovornost. A kar je največja odlika duhovnika, je biti po trpljenju združen s svojim Učenikom in Velikim Duhovnikom. Mašo je spremljal zbor pevcev iz Russicum.

Novomašnik je doma iz znane družine na Bohinjski Bistrici, iz katere je izšel tudi brat duhovnik France, član misijske družbe sv. Vincencija Pavelskega, kateri namesto na Kitajskem misijonari po prestani težki večletni

Ječi po Beogradu. Drugi brat ing. Jože pa je v Ameriki.

Na belo nedeljo zvečer je pri verski oddaji v slovenščini v vatikanskem radiju novomašnik podelil novomašni blagoslov svojim sorodnikom in materi ter bratom. Poročila pravijo, da je bilo pol Bohinja zbranega pri oddajnikih, da so prejeli blagoslov in slišali besedo novomašnika, s katero se je zahvalil materi in bratu Francetu ter drugim, predvsem pa Bogu za milost in pomoč, da je postal duhovnik.

Naj ga spremlja na njegovi duhovniški poti obilni blagoslov božji in naj se mu skoraj odpre veliko polje delavnosti med ruskimi brati!

Romanus

ZDRUŽENE DRŽAVE SEV. AMERIKE

Pet slovenskih novih maš. V kratkem razdobju nekaj tednov so ameriški Slovenci doživeli pet novih maš, ki so jih slovesno obhajali.

Prvo je opravil č. g. Bernard Horžen v mestu La Salle. Med mašo sta bili dve pridigi: slovensko je imel p. Odiło Hanjšek OFM, angleško pa p. Burič, subprior kolegija sv. Bede. Arhidijakon pri sv. maši je bil domači župnik č. g. Mihael Železnikar. Na novo mašo je prihitelo veliko znancev in prijateljev Horženove družine, pa tudi mnogo ožjih rojakov domačinov okrog Krškega in Brežic, iz katere okolice izhaja novomašnikov oče Anton Horžen, doma iz Cerkljanske fare (Cerklje ob Krki). Lepo število je bilo tudi rojakov iz Št. Jerneja, Šmarjete in Bele Cerkve, odkoder je novomašnikova mati. Tako je imela nova maša popolnoma dolenjski značaj, kar ji pa gotovo ni bilo v škodo, saj so Dolenjci veseli ljudje in ob vincu radi kako zapojejo.

Drugi novomašnik je pa bil č. g. Blaž Čemažar, ki je daroval prvo sv. daritev 14. junija v slovenski fari sv. Štefana v Chicagu. Slavnostni govornik je bil č. g. Edvard Gabrenja, bivši župnik v fari sv. Štefana in sedaj župnik pri slovenski fari sv. Cirila in Metoda v New Yorku. Ta gospod je letos obhajal

Č. g. novomašnik Janez Sodja D. J.

svoj srebrnomašniški jubilej. Novomašnik č. g. Blaž Čemažar pripada frančiškanskemu redu. Posvetil ga je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman v Lomontu, na ameriških Brezjah 13. junija t. l.

Tud tretji novomašnik, p. Lavrencij Grom OFM pripada k frančiškanskemu redu. Rojen je bil v župniji Matere božje v Waukeganu, Ill. Oče še živi in je star 86 let, mati pa, ki se je na vso moč želela, da eden njenih sinov postane frančiškan, je pa umrla že leta 1945. Kot patra Blaža Čemažar je tudi njega posvetil ljubljanski škof dr. Gre-

gorij Rožman. V slovenščini in angleščini je novomašniku pridigal p. Aleksander Urankar OFM, provincialni komisar slovenskih frančiškanov.

Četrty novomašnik p. Marko Hočevar je tudi frančiškan. Rojen je bil v Bridgeportu v državi Ohio, dne 14. februarja 1929. Mati je novomašniku umrla, ko je bil ta v višji šoli, očeta pa je izgubil lansko leto. Novo mašo je zapel novomašnik dne 21. junija v cerkvi sv. Antona v domačem kraju, v Bridgeportu. Pridigal je novomašniku njegov bratranec lemontski gvardijan p. Benedikt Hoge.

Peti novomašnik č. g. Franc Ks. Rebel je pa član misijonske družbe Maryknoll in obenem prvi Slovenec v tej družbi. Rojen je bil v Sloveniji 25. novembra 1925 in sicer v vasi Šmartno pod Šmarno goro. Ima še enega brata bogoslovca, ki študira v Clevelandu. Novo mašo je zapel v župniji sv. Vida v Clevelandu 21. junija t. l. Slovensko mu je pridigal škof dr. Gregorij Rožman, ki je novomašnika še birmal v Sloveniji pred njegovim odhodom v Ameriko. G. novomašnik je določen za kitajski misijon na Formozi. Tako bomo imeli Slovenci tudi enega misijonarja več, česar moramo biti iskreno veseli.

KANADA

Srebrni jubilej svojega mašniškega posvečenja je praznoval 28. junija t. l. dr. Jakob Kolarič OM, župnik in dušni pastir Slovencev v Torontu. Gospod jubilant se je rodil 7. julija 1902 v župniji Ljutomer na Štajerskem. Vstopil je k lazaristom in bil 29. junija leta 1928 posvečen v duhovnika po rokah ljubljanskega škofa dr. Jegliča. Leta 1934 je promoviral za doktorja bogoslovja in bil nato nastavljen za ravnatelja lazaristovskih bogoslovcev na Taboru v Ljubljani. To službo je uspešno vršil z neznatnimi prekinitvami vse do prihoda v Toronto. Doma je postal poznan kot izvrsten govornik, dober voditelj duhovnih vaj in misijonov ter priznan nabožen pisatelj. Bil je tudi več

let škofijski cenzor za knjige verske vsebine. Zdravja pa ni bil nikdar trdnega, tako da se je večkrat moral za teči k zdravnikom za pomoč. — V Torontu je prišel 10. decembra 1948 in začel takoj zbirati Slovence k službi božji. Zanje je začel izdajati tudi verski list „Božja beseda“. Ker je bilo Slovencev vedno več, je bilo treba misliti na ustanovitev nove slovenske župnije in zgraditev slovenske cerkve v Torontu. To je sedaj jublantova prva in glavna skrb. In vse kaže, da bo ravno v letu jubileja g. dr. Kolariča prišlo do uresničitve njegove zamisli, in to predvsem po zaslugi tolikih požrtvovalnih Slovencev, ki so potrebo slovenske župnije doumeli in jo iskreno vzljubili.

FRANCIJA

Mons. Valentin Zupančič je letos obhajal sedemdesetletnico svojega življenja. Od leta 1927 živi med slovenskimi izseljenci v Franciji in je njihov dušni pastir. Svoj sedež ima v Lievinu (Pas de Calais), ki je središče premogovne industrije v Sev. Franciji. Brez mons. Zupančiča bi se Slovenci versko in narodno ne bi bili mogli ohraniti. Nevarnosti so prevelike: strašna verska mlačnost, ob nedeljah se dela vse vprek; starši navadno še poskrbijo za prvo sv. obhajilo, potem pa je verska vzgoja končana; zakonska zvestoba ni cenjena. Mons. Zupančič skuša te nevarnosti obiti s tem, da raztresene Slovence čim večkrat obišče, skrbi za sv. mašo in božjo besedo, deluje socialno zavzemajoč se za brezposelne, ponesrečene, vdove ter sirote. Na lastne stroške vzdržuje slovensko šolo v treh naselbinah, skrbi za cerkveno in narodno petje ter budi narodno zavest v društvih. Po zadnji svetovni vojni so rdeči agenti iz Jugoslavije mnogo blatili tudi njega, ker se ni dal vpreči v vojsko komunistične propagande. Uspehi niso, kajti kdo bi mogel oblatiti moža, ki že 26 let s krščansko požrtvovalnostjo in ljubeznijo vztraja med Slovenci v tujini in jih varuje pred grabežljivimi volkovi?

Letošnje šmarnice v Ljubljani so bile zelo dobro obiskane, zlasti je bil velik naval k šmarnicam v stolnico sv. Nikolaja. Da so si ljudje zagotovili sedež, so prihajali že eno uro prej, v cerkev. Kdor je prišel samo pol ure prej, pogosto že ni mogel več noter, toliko je bilo že vernikov. V svojih pridigah so šmarčni govorniki obravnavali življenje konvertitov, zlasti tistih, ki so bili nekdanji materialisti in komunisti. Šmarnice se je udeleževalo veliko dijaške mladine, kar komunistični oblasti ni bilo niti malo všeč.

Letos je domovina imela 2 biseromašnika, 8 zlatomašnikov in 9 srebrnomašnikov.

Biseromašnika sta: Franc Juvan in dr. Gregorij Pečjak.

Zlatomašniki so sledeči gospodje:

1. Gostiša Jožef, 2. Gross Karel, 3. Kraker Jožef, 4. Mikuž Janez, 5. mons. Premrl Stanko, 6. Kajdič Valentin, 7. Perko Janez, 8. Zajc Franc.

Srebrnomašniki so pa: 1. Bergant Anton, 2. Florijančič Jožef, 3. Ronko Anton, 4. Demšar Viktorijan, 5. Kapus Jože, 6. Klopčič Franc, 7. Papež Karel, 8. Škrbč Stanislav, 9. Žitko Alojzij.

Kot smo mogli zvedeti, so bili letos v Ljubljani posvečeni štirje bogoslovci v duhovnike in sicer za praznik sv. Petra in Pavla.

Eden izmed njih, č. g. Peter Šetina, je opravil svojo prvo slovesno daritev v Novem mestu v kapiteljski cerkvi v nedeljo 5. julija t. l. Novomašni govornik mu je bil č. g. Alojzij Štrukelj, kanonik novomeškega kolegijatnega kaptila, ki istočasno po smrti prošta K.

Čerina upravlja novomeško župnijo. G. novomašnik je eden tistih mladih idealistov, ki jih še vedno premore slovenska zemlja, da je vztrajal v svojem mladostnem teženju kljub vsem oviram, ki so se mu stavile na pot. Ker je bil dalj časa hudo bolan na pljučih, je večino bogoslovskih let preživel doma in polagal izpite v semenišču. Takrat, ko so v Novem mestu zverinsko napadli (januarja meseca 1952) administratorja ljubljanske škofije mons. Antona Vovka, je bil sedanji novomašnik navzoč pri napadu. Ker je skušal braniti svojega škofa, so ga opljuvali, pretepli in obrcali, da se je ves krvav komaj privlekel do doma. Sedaj je prejel za svojo zvestobo božji stvari najlepše plačilo: postal je služabnik Najvišjega.

Velki Gaber pri Št. Vidu na Dolenjskem sicer ni samostojna fara. Je le ekspozičura stare in obsežne šentviške župnije. Na Urhovo nedeljo, 5. julija t. l., ko Veliki Gaber praznuje svoje žegnanje, pa je ta prijazna vasica doživela svoj največji dan: prvo novo mašo. Opravil jo je č. g. Ciril Zajec, sin ugledne Zajčeve družine, ki je imela deset sinov, pa je pet od njih žrtvovala Bogu na oltar v času krvave komunistične revolucije na Slovenskem. Dva od njih, Tone in Ignacij sta hotela postati duhovnika, pa je Bog drugače odredil. Od preostalih petih bratov sta dva v Argentini in dva v severni Ameriki. G. novomašnik je svoje študije dokončal v Zagrebu, kjer je bil tudi posvečen. Sama slovesnost nove maše je po nalogu oblasti morala poteči brez vsakih zunanjih slovesnosti. Seveda to

ljudstva ni motilo, da ne bi od blizu in daleč prihitelo v Veliki Gaber po novomašni blagoslov. Poleg staršev g. novomašnika sta bili navzoči tudi obe sestrí: Terezija in Jožefa, katero je brat novomašnik na svoj novomašni dan poročil z Alojzijem Rusom s Ceste.

Božjepotna cerkev Marije Matere dobrega sveta na Slinovcih pri Kostanjevici je doživela 12. julija t. l. veliko slavnost: č. g. **Jože Pungerčar**, doma iz Prékope pri Št. Jerneju je v njej zapel svojo novo mašo. G. novomašnik je začel s študijami v starejših letih. Gimnazijo je naredil privatno, bogoslovje pa dovršil v Ljubljani. Res moramo občudovati vsakega novomašnika, ki si upa v današnjih razmerah izbrati tako oklevetani in pri komunistih zasovraženi poklic in kljubovati besnemu preganjanju, ki ga je Cerkev v domovini deležna.

V Ljubljani je umrla 26. junija t. l. po težkem trpljenju bivša prednica samostana Karmel na Selu m. **Mihaela Kotnik**. Ker so rdeče oblasti cerkev, samostan in grobnico podrle, so jo pokopali v nedeljo 28. junija 1953 na mestnem pokopališču. Pogreb je vodil namesto odsotnega mons. Antona Vovka stolni prošt kanonik dr. Kimovec. Udeležba pri pogrebu je bila velika in za razpuščene karmeličanke dokaz, da imajo še mnogo prijateljev. Moščanski prvoobhajanci so v belih oblekah z lilijami v rokah spremljali belo krsto in jo zasuli z njimi, preden so grob pokrili z zemljo. Res so bele lilije simbol deviškega življenja pokojne karmeličanske prednice. Upajmo, da bo pokojna mati Mihaela v nebesih kmalu dosegla milost, da se razkropljene karmeličanke spet zberejo in nadaljujejo s svojim lepim življenjem.

Nekateri slovenski duhovniki iz Beneške Slovenije, zbrani na 90-letnico okoli svojega profesorja mons. Trinka

V zadnji vrsti: Jožef Kjačič (Trčmun), Anton Kufolo (Laze), Peter Hvalica (Dol. Barvas), mons. Ivan Trinka, Jožef Jakulin (Kravar), Valentin Birtič (Dreka), Jožef Kramar (Premariacco v Furlaniji), Božo Gujon (Matajur);
Spredaj: Angel Kračina (Sv. Lenart), Mario Černet (Topolovo), Artur Blažuto (Les), Mario Lavrenčič (Sv. Štoblanek), Peter Černoja (Rualis v Furlaniji)

Suha Krajina je eden najbolj revnih delov Slovenije. Toda komunizma ni nikdar marala, ne za časa rdeče revolucije, ne sedaj. Zato je tudi največ trpela. Skoro vse vasi so požgane in še do danes nepopravljene. Ljudje se radi silne revščine veliko obračajo na svoje rojake, ki so se v preteklih desetletjih izselili v Severno Ameriko. V pisnih povedo tudi resnico o verskem preganjanju. Na eno takih pisem, ki ga je pisala Marija Novak iz Vel. Lipja, je neka gospa iz Clevelanda odgovorila takole: „Pri nas (v Združenih državah Severne Amerike, op. ur.) imamo pa vsega dovolj. Tudi pri vas (v Jugoslaviji namreč, op. ur.) bi lahko živeli dobro, pa prejemale premalo svetih zakramentov. Zato sem te pripočila tudi neki verski organizaciji, bo tudi od tam kaj prišlo...“ Ker je doma pisemska tajnost zajamčena na ne papirju, je omenjeno pismo kmalu prišlo v „prave roke“. Neki P. R. ga je objavil v „Dolenjskem listu“ in dodal svoj komentar: „Mi smo teh zakramentov od svetega Rima že več kot siti. Po posredovanju sv. očeta ter z njegovim odobravanjem smo v dveh vojnah, zlasti v drugi prešli v obliki roparskih band, požigalcev, tatov, koljašev in drugih zakramentonoscev, le revščino, katero sedaj trpimo. Gospa iz Clevelanda je srečna, da živi v deželi, ki takih blagoslovov ni bila deležna že nekaj sto let. Ameriški narod si je svoj visoki življenjski standard ustvaril s trdim delom in pametno gospodarsko politiko (česar seveda komunizem ni mogoč, op. ur.), ne pa s prejetjem zakramentov in praznovanjem cerkvenih praznikov. V Suhi Krajini še danes praznujejo poleg nedelj vsak mesec še tri do štiri cerkvene praznike. Če bi šli vsi skupaj vsaj polovico teh praznikov popravljat pota do vasi, bi imeli najlepše ceste in ne kozje steze do državnih cest, kot jih imajo. Spoštovanje verskih obredov jih ne dela bogatejših, ampak nasprotno.“ Tako sedaj vemo, zakaj je Suha Krajina zaostala: ker ne dela na nedelje in praznike. Modrost, vredna komunistov!

Ni še dolgo tega, ko smo v naši reviji pisali v članku „Zanimivosti iz diaspore v Srbiji“ o verskem listu „Blagovest“, glasilu beograjske nadškofije. List je zadnje čase izhajal mesečno v 11.500 izvodih. To seveda rdečim oblastnikom ni bilo všeč. Ukinili so ga pod pretvezo, da prinaša reakcionarne novice. Tako izhaja v vsej Jugoslaviji samo še en verski listič: „Vestnik dja-kovske škofije“. Država, v kateri je pred zadnjo vojno izhajalo nad 150 katoliških publikacij, bodisi dnevnikov, tednikov ali mesečnikov ima danes samo še en verski list.

Komunistična jugoslovanska novinarska agencija „Jugopress“ je objavila pregled o verski pripadnosti svojih državljanov na podlagi ljudskega štetja 31. marca t. l. Pisali smo že, da te številke ne odgovarjajo popolnoma resnici, ker se je na mnogo ljudi vršil pritisk, naj se izjavijo za ateiste. Tudi otroci do 14. leta niso mogli samostojno izraziti svojega verskega prepričanja, ker so to morali zanje storiti starši. Kljub tem pomanjkljivostim pa je pregled vendarle zanimiv. Po tem pregledu 86,4% prebivalstva pripada neki veri, 13,6 pa je brez vere. Niso pa ateisti po državi enako razdeljeni. Na deželi jih je 9,1% procenta, po mestih pa do 25%. Tudi posamezne republike niso enako brezverne. Najbolj ateistična je Črna gora z 18,4% prebivalstva. Sledi Srbija s 15,4%, Hrvatska 14,5%, Slovenija 11,6%, Macedonija 9,8% in Bosna s Hercegovino 9,3%. Zanimivo je ugotoviti, da so pravoslavne republike najmanj odporne. Slovenija se dobro drži, Hrvatska manj. Najbolj „nazadnjaška“ republika je Bosna s Hercegovino, ki ima pretežno muslimanski življenjski. Ali ni žalostno, da se muslimani bolj zvesto oklepajo svoje vere kot kristjani?

V TUJSKI LEGIJI

Prvi vojak drugemu: „Nimam več svojcev. Ker ljubim vojsko, sem se javil.“

Drugi: „Bil sem poročen. Ker ljubim mir, sem se takoj javil v tujsko legijo.“

Smrt prelata dr. Odarja je tudi na Koroškem globoko odjeknila. „Naš tednik — Kronika“ se je 4. junija t. l. spomnil velikega pokojnika z objavo lepega članka in prinesel tudi sliko pokojnika. Brez dvoma smo s smrtjo dr. Odarja težko prizadeti vsi Slovenci, bodisi doma, izven meja Jugoslavije ali raztreseni po širnem svetu. Tako vestnega človeka, gorečega duhovnika in nadarjenega znanstvenika ne rodi vsako desetletje.

Trije bogoslovci krške škofije so bili 12. julija t. l. v Celovcu posvečeni v duhovnike. So to čč. gospodje: **Rudolf Safran**, ki je pel novo mašo 19. julija v rojstni vasi Bilčovs in mu je govoril g. Kašelj Lovrenc, župnik iz Hodiš; **Janez Winkler**, ki je prvo sv. daritev opravil 19. julija v Dolih pri Borovljah in je imel za novomašnega pridigarja g. Jožefa Gabruč, kaplan v Dobrli vasi; **Andrej Mitterbacher**, ki je imel novo mašo tudi 19. julija v svoji rojstni župniji Šmarjeta pri Wolfsbergu.

Poleg teh treh novih maš je slovenska Koroška doživela še dve novomašni slavnosti. Dr. Nace Lavrenčič je opravil sv. mašo v begunskem taborišču v Spittalu ob Dravi, o čemer poročamo na drugem mestu. Z njim vred je bil v Salzburgu posvečen č. g. Ciril Turk, rojen 23. maja 1927 na Ratju na Dolenjskem. Ljudsko šolo je obiskoval v Hinjah, gimnazijo v Ljubljani in Spittalu ob Dravi, teološko fakulteto pa v Salzburgu. Novo mašo je imel 19. julija v Šmihelu pri Pliberku. Nevomašni pridigar je bil mons. dr. Jože Jagodic.

Vetrinski spomenik. Leto dni je minilo, kar je pokojni župnik Burja sporočil severnoameriškim Slovincem prošnjo vetrinjskega župnika Mussgerja, naj bi tudi bivši vetrinski begunci kaj prispevali k obnovitvi vetrinjske cerkve. Prošnja ni ostala brez odmeva. Nabrala se je lepa vsota 1760 dolarjev. Petsto dolarjev je prejel škof dr. Rožman za svoje semenišče v Adrogué, Argentina, kjer naj bi bodoči slovenski duhovniki molili za mir pokojnih. Osta-

lih 1250 dolarjev pa je bilo odposlanih v Vetrinje. Z omenjenim denarjem bo župnik Mussger dal obnoviti glavni oltar s podobo žalostne Matere božje in prastara okna, ki so velika umetnina. Ob oltarju bo pa vzdana spominska plošča, kjer bo stalo zapisano, da so svobodni Slovenci v spomin umorjenih domobrancev pomagali restavrirati vetrinjsko cerkev.

Sredi letošnjega junija je mesto Velikovec, glavno mesto slovenske Podjune praznovalo sedemstoletnico svojega obstoja. Že leta 1252 se v listinah omenja kot mesto. V višini 80 metrov nad Dravo je takrat Velikovec obvladal okoliš severno od Drave. Izvor imena je verjetno latinski in pomeni „Volchi mercatus“, to je trg viteza Volka. Res je bil v tisti dobi Velikovec središče trgovine z železno rudo in vinom. Imel je več prebivalcev kot danes. Zanimivo je vedeti, da so bila na Koroškem ob koncu srednjega veka tri mesta, ki so gospodarsko in kulturno-politično nadkriljevala tako Celovec kakor tudi Beljak, in sicer: Breže kot sedež krškega škofa, Št. Vid ob Glini, kjer je prestoloval deželni knez in pa Velikovec. Kakšen pomen je takrat imel Velikovec, priča posvetovanje, ki ga je sklical v tem mestu leta 1470 cesar Friderik III. in ki je trajalo cela dva meseca. Poleg cesarja so se ga udeležili zastopniki deželnih stanov iz Koroške, Kranjske in Štajerske, nadškofa iz Salzburga in Mainza ter sekavski, ljubljanski in lavantinski škof. — Turški vpadi so povzročili ubožanjanje med prebivalstvom in tako je Velikovec izgubil svoj pomen kot trgovsko mesto. Ko pa so zgradili cesto čez Ljubelj in je leta 1518 Celovec postal glavno mesto Koroške, je bila usoda Velikovca zapečaten. Zanimivo je, da je Velikovec v vsem času svojega obstoja kljub slovenski okolici, iz katere je črpal svojo življenjsko silo, ohranil nemški videz. Hotel je pač biti nekaj drugega kot dežela. In takšen je ostal do danes. Zato so Nemci 700.letnico mesta uporabili za povdaranje nemštva proti slovenstvu.

PISMO IZ AVSTRIJE

Jeseni 1952 se je na Dunaju vršil avstrijski katoliški shod. Zadnji pred njim je bil leta 1933. Shod je potekel lepše, kakor so škofje pričakovali, posebnost je presenetila s svojim nastopom mladina.

Kako je s Cerkvijo v Avstriji?

V marsikaterem oziru je njen položaj v tej deželi tak, kakor drugod po Evropi. Ima pa nekaj stvari svojskih, ki si jih moremo razlagati na podlagi zgodovine.

1. Vpliv države na Cerkev je bil dokaj velik. Za časa reformacije in katoliške obnove so deželni knezi odločili, da je Avstrija katoliška in ne protestantska. Tako je katoliška vera postala državna vera. V času prosvetljenega absolutizma je bila Cerkev dekla države, morala je skrbeti za nje obrambo. „Kako preganjajo se ovcam garje,“ je zapisal naš Prešeren. Cerkev se je skušala osvoboditi. Leta 1871 pride do odločbe in konkordata in ločitve Cerkve od države. Ostal pa je še cesar, „apostolsko veličanstvo“ in je on „skrbel“ za Cerkev. Od tod mnenje, ki šele sedaj premineva, da je katolicizem le državna naredba.

Po razsulu monarhije 1918 so se za državo borile stranke. V teh razmerah je avstrijski episkopat dal mandat krščansko socialni stranki, naj ta skrbi za koristi Cerkve v politiki. Ta povezanost Cerkve s stranko odnosno pokroviteljstvo stranke nad Cerkvijo je od bila delavce in tudi inteligenco, ker je bil videz, da Cerkev drži s konzervativci in premožnimi.

V konkordatu 1934 je priznana misel Leona XIII. o razmerju Cerkve do države. Kot protislogu je episkopat potegnil duhovnike iz aktivne politike. 1938 je bila zvezna republika zasedena po nacistih, konkordat je bil kot del ustave ukinjen. Takrat je bila Cerkev brezpravna in zgodil se je čudež, da je Cerkev brez opore stranke in države vzdržala. Vzdržala je in takrat so umirali mučenci, ki jih avstrijska tla niso imela izza časov sv. Florijana.

Po letu 1945 se Cerkev ni vezala z nobeno stranko in nobene naprosila za pomoč. Razmerje do države je bilo do leta 1948 brez vsakega dogovora: vlada na vloge avstrijskih škofov sploh ni odgovarjala. Po letu 1948 je Cerkev ločena od države, ima pa zvezo z njo in država odgovarja na cerkvene vloge.

2. Položaj Cerkve med ljudstvom.

Cerkev v Avstriji živi v notranji duhovni diaspori. Vedno bolj izginja iz rabe označba katoliška Avstrija. Od prebivalcev, ki so se ob ljudskem štetju v pole vpisali kot katoličani, jih le četrti del živi v zakramentalni povezanosti s Cerkvijo. Tri četrtine so „simpatizerji“. Hudo pri tem je, da teh 75% polaga važnost na krščansko smrt in pogreb, ne pa na krščansko življenje. Prav ta polovičarski in mrtvi katolicizem hromi apostolsko delo in straši mladino.

Ta nevtralna masa naj bi odločevala pri volitvah?!

Vas je bila pred leti krščanska. Danes je žrtev (malo je še izjem) tretjega vala množičnega odpada od Cerkve, ki je šel iz vsučilišča preko meščanstva in delavstva na deželo.

Delavstvo se vedno čaka, ni še premagalo odpora proti Cerkvi. Potrebni so apostoli delavcev. Pri njih je verska in duhovna stiska večja od gospodarske in socialne.

Nevarnost je pri vsem tem, da tudi tisti, ki komunizem odklanjajo (mnogi ga poznajo iz ujetništva, drugi od doma, ker je del Avstrije še vedno zaseden po ruskih četah), žive brez Boga. Poleg tega življenjskega brezboštva je še organizirano borbena brezboštvo. Pojavi življenjskega brezboštva so žalostni: morala pada, uživanje željnost raste in vedno več zahteva (tobak, alkohol, ples itd.).

Škofje se trudijo, da bi rešili in utrdili, kar je še vernega. Dajejo navodila, kako naj se katoličani strnejo v jedro, ki bo žarelo v okolje. Posrečilo se je spraviti v življenje skupine katoliške mladine, dalje krožke delavske mladine (po zgledu belgijske JOC). Čutiti je prebujanje, ki le počasi napreduje.

MOČNA SKUPNA VEZ

vseh po svetu raztresenih Slovencev ter koroških in primorskih rojakov — je prav gotovo naš katoliški tisk. Vsi Slovenci potrebujemo

ZA SVOJO DUHOVNO RAST

revijo, ki obravnava poglobitne probleme našega življenja, družine, naroda in Cerkve. To imamo prav gotovo v naši skupni reviji „Duhovno življenje“, ki ima vsak mesec

OBILO ODLIČNEGA BERIVA

Lepo število naročnikov po vsem svetu je dokaz, da se velik del rojakov zaveda močne potrebe in pomena skupne slovenske revije. Prav je, da se ta zavest krepi in širi do slednjega Slovenca! Zato naj v bodočnosti še bolj vse

STARE IN MLADE,

preproste in izobražene, družine in po vsem svetu raztresene posameznike družji, krepi in plemeniti „Duhovno življenje“!

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“ vsem Slovincem!
„DUHOVNO ŽIVLJENJE“ v vsako slovensko hišo!
„DUHOVNO ŽIVLJENJE“ vsem slovenskim družinam!

Iz vsebine:

Slava in moč sv. rožnega venca (Alojzij Košmerlj)	669
Sveti Frančišek in breza (T. A. Holland)	674
Osnovne dolžnosti otrok božjih (Dr. Ignacij Lenček)	676
Gospod župnik, ljudje godrnjajo! (Gregor Hribar)	680
Dvanajstletni Jezus v templju (Dr. Mirko Gogala)	683
Bol Gargante ob smrti njegove žene Brblje (Fr. Rabelais) ..	688
Iz Baragovih mladostnih let (P. dr. Hugo Bren OFM)	689
Važen nogoj sreče — trdno du- ševno zdravje (Dr. Vinko Bru- men)	694

Prerok Jeremija (Boris Koman)	698
Ali smo moderni? (Dr. Francé Kladnik)	702
Blažena Marija Križana Di Rosa (Dr. Filip Žakelj)	709
Vera in gospodarstvo (Dr. Ivan Ahčin)	712
† Dr. Anton Dolinar (Dr. Ivan Ahčin)	715
Nova maša v Spittalu (Pavel Sla- par)	716
Med izseljenci	716—722
Od doma	722—726

CORREO
ARGENTINO
SUC. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concesión
No. 2560

„Duhovno življenje“ je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Ore-
har Anton), urejuje pa uredniški odbor (dr. Fr. Gnidovec). — Naslov: Victor
Martinez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina za Argentino znaša
50 pesov, za USA in Kanado pet dolarjev, za Italijo 2000 lir. — Tiska Imprenta
„Poliglota“, Corrientes 3114, Buenos Aires, T. E. 86-5120